לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ו', י"ג בכסלו תשמ"ח, 4 בדצמבר 1987 / שנה מ"ח מס' 13512 / המחיר 1.65 ש"ח כולל מע"מ

ישראל החליטה לבצע באורח חד־צדדי ההסדר עם חברת החשמל המזרח־ירושלמית

מאת סנחם ענברי, כתב „על המשמר"

ישראל החליטה לבצע באופן חד־צדדי את ההסדר לגבי פתרון בעיית חברת החשמל המזרח ירושלמית, באשר יסתיים הויכוח. בתום התקופה יעותקו הסכומות היהודיות והתחבולריות בגדה מקווי החשמל של החברה הערבית, ויועברו לחברת החשמל הישראלית. החברה הערבית תמשיך לספק חשמל לישובים הערביים בגדה ולשכונות הערביות במזרח ירושלים. עדיין לא ברור כיצד יפחדו את בעית מיסוי העובדים, והפרדי המיצרים לעובדים המפוטרים. כן לא ברור אם באמת תשמוט ישראל את החוזה של החברה, מכיוון שהחברה עצמה לא קבלה אור ירוק מהדיון להגיע להסדר הזה עם ישראל.

ביקורת חריפה על בנק־ישראל עקב עלייה תלולה של הריבית

במיברו שנערך אתמול, בסכום של 250 מיליון ש"ח, שילמו הבנקים ריבית שנתית בשיעור ללא־תקדים של 37.34 אחוזים ● בכירים בבנקים: בנק־ישראל איבד השליטה – מה שקורה זה שערוריה ● אומרים כי הבנק המרכזי אינו מודע למצוקת הנזילות בבנקים, המחייב אותם להעלות את שיעורי הריבית ללקוחות ● ביומת ח"כ צנן תקיים ועדת הכספים חקירה יסודית בנושא המדיניות המונטארית העולה למוטט ענפים שלמים בתעשייה ובחקלאות

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי

הכלכלי בת"א, ומאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מערכת הבנקאות מוערת, לאחר שהתברר כי במיברו שנערך אתמול בבנק ישראל, בסכום של 250 מיליון ש"ח, שילמו הבנקים ריבית שנתית של 37.34 אחוז! לשנה. בפרים בבנקים תקפו אחמול במלים חריפות ביותר את מדיניות בנק־ישראל והגדירו אותה ב„שערורייה". בכנסים אמרו אתמול, כי תוצאות המיברו רק ממחישות את המצוקה הכלכלית בת"א, ומאת נוספת לכך, שהערבותיו של בנק ישראל בחם למצב הנזילות בבערכת אינן בנותות.

מקור בנקאי בכיר אמר ל„על המשמר" (המשך בעמוד 2)

דיניץ וזווילי במרכז הערבודה אתמול (צילום: פרסוש)

לראשונה — ישראל עומדת לפתח תשתית של שרותים במחנות הפליטים בשטחים

מאת סנחם ענברי, כתב „על המשמר"

לראשונה מאז מלחמת ששת־הימים ניגשת ישראל לפעולות פיתוח נרחבות במחנות הפליטים ביהודה ושומרון מתוך כוונה להגיה תשתית של שירותים במחנות הפליטים. ישראל הקציבה לכך סכום של 8 מיליוני ש"ח, לשם סלילת כבישים במחנות, פתיחת קווי־חשמל, וחיבור ציוותות מים וחנות ביוב. מוכנות המעבר והתעסוקה לפליטים של האו"ם אונר"א, נתנה את הסכמתה לעבודות שישראל מתכוונת לבצע בתוך מחנות הפליטים. ערכה הנבנרה אונר"א לכניסתה של ישראל למחנות.

יחסבו ליישובי קבע?

לכתבנו הוכחר כי אין כל כוונה להביא לידי יציאת פליטים מתוך המחנות. בתבנו מעיד כי בעקרון זאת שונה הנהגת הנישה מתכניות עדתות, כמו למשל תוכניתו של מרכיב כדיפורת, שיזכו על שיקום הפליטים בעצם מיכנוי ארעי של הפליטים ליישוב־קבע, וכך בעצם חשיבותם העקרונית.

11 תגובות ונוער: הרפו מהנוחל ● עמ' 2
מטען חבלה התפוצץ בקרון רכבת ● עמ' 2
א"סרדים במדרשות עדה בוקר ● עמ' 23
בל"ד ובה"פ מציגים הסדר למושבים ● עמ' 24

פת הביס את מודעי בדרכו אל ההתמודדות עם דיניץ

מאת רחרית בגון, כתבת „על המשמר" לענייני מפלגות

סיעת שרי"פת במפלגה הליבראלית ובתה אמש לבצתון סותף באשר נצינה, ברעון פת, קיבל 70 אחוז מהקולות בנציג לתוחלה הציונית ו21 סבין 23 הצירים שנבחרו לקונגרס, היו אנשי סיעת שרי"פת. השר שרי הניב אמש על הוצאתה ואמר כי עכשיו ברור לכל למי יש הרוב ומוחלט ממרכז המפלגה.

השר גרעון מן הכה אתמול בכשבי־שלישים משלות המרכז אשר בחרו בו כמתמודד להנהלת הסוכנות. יצחק קעסלר מועמדו של מודעי קיבל רק בשליש מן הקולות. נרעון פת יהיה מועבר הליכוד לידי ההנהלה הציונית ויתמודד מול שמחה ריניץ.

האווירה היתה בזכות זוויל — בהצבעה זכה דיניץ

בהפרש של 28 קולות נבחר דיניץ למועמד העבודה ליו"ר הסוכנות ● פרס: זווילי הוא תקווה התנועה לעתיד ● גור: מאד רציתי בתפקיד, אבל אני מבין וקורא אנגלית... ● זווילי: עתה אנו חרודים למאבק האמיתי נגד הימין ● דיניץ: מקווה להביס את מועמד הליכוד

מאת חרית בגון, כתבתנו לענייני מפלגות

מרכז מפלגת העבודה בחר אתמול במועמדה דיניץ לתפקיד ליו"ר הסוכנות הציונית. ניצחונו לדיניץ מהווה הכרעה בהנהלת הסוכנות. ניצחונו לדיניץ מיהר לבוא גם את תומכיו, לאחר שהאווירה במרכז היתה באילו הפיתוח הוא שקיבל את הבחירות".

הפרש של 28 קולות (553 מול 525) הבניק לדיניץ ניצחון רחוק, אך בתאום עם הנהלת הסוכנות, ניצחון, חברי הנרגשים אשר שמעו את התוצאה הכלתי־רשמית על כך הרשו. בפתח האולם בבית־בר"ל, פיתרו לשתות בקבוק שמפניה. זווילי אשר שם, אך לא את הבעיות הלוו, הנוגע באישוף רב ורוח עיניו ביטאו את אכזבתו העמוקה. הוא מיהר לבוא את דיכוז שניצח חשביים הנחבקו.

את הבחירה הראשונה מסר מוכ"ל העבודה עזרי בר־עם למאות סמרות של חברי המרכז, שנשארו במקום עד תום. התוצבעה הנסמירה נוצינו, חברי הנרגשים אשר שמעו את הבחירה הכלתי־רשמית על כך הרשו. בפתח האולם בבית־בר"ל, פיתרו לשתות בקבוק שמפניה. זווילי אשר שם, אך לא את הבעיות הלוו, הנוגע באישוף רב ורוח עיניו ביטאו את אכזבתו העמוקה. הוא מיהר לבוא את דיכוז שניצח חשביים הנחבקו.

את הבחירה הראשונה מסר מוכ"ל העבודה עזרי בר־עם למאות סמרות של חברי המרכז, שנשארו במקום עד תום. התוצבעה הנסמירה הנסמירה רק מעט מן הנצח, באומרו כי עתה הוא רוצה מרעמה של כל מפלגת העבודה.

פרס: זווילי תקווה ותנועה

שמעון פרס אמר, כי אינו זוכר הליך דומה, כל כך יפה, כל כך חברי, כל כך חופשי במפלגה, וזקף זאת לזכות המתמודדים וחברי המרכז. הוא פיצר כי אמנו אמר בשלב הראשון למיפה גור כי יתמוך בו, אך מרגע שנודע לו ששני חברים אחרים מתמודדים גם כן, אמר לעמוד כי תמיכתו לא תהיה מעמיה. לדבריו, לדיניץ היה יתרון אצל האמריקנים בזיהוי המתכר והמנוע מכון הפלוגה. פרס הדיגיר מהאמת קר אמר, „הוא תקוה ותנועה לעתיד". פרס המשיך ואמר בהפרון־ניסים נרשם היום בספר הזהב של ספר תפקיד־יד מדינת־ישראל".

גור: רציתי מאוד

ציפיה דרמה הדבה לקראת דבריו של מישה גור, אשר ביקש לדבר עוד לפני ההצבעה, גור נאלץ לדבר עוד לפני ההצבעה. על (המשך בעמוד 2)

לגלשנים היו תעודות טיס

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

במרכזל, המיסה של שני המומחים, שמיטו את הגלשנים לביצוע המיגון במתנה המיגון בטחון הנולל. „בניגוד" לנאמר לעיתונים נוסף, הוברר, כי לא נודע לטבנה, תעודות הטיס מעידות על רמת האמון שעיר המומחים מאגונו. של אחד־ניגולל בסוים יבא לשימוש מכונות הרוחות הבחירתיות מסה כי משקר הפיגוע בעמנה ביבר „אבו. ראמי". היה מרי מנגא הלבן מיים גלשן נוסף שמרא. הוא מומחה אמריקאי. הוא מומחה בטוחים. אם כי לא מדיע לדיר הגבלל. הוא מלסטינאים.

אלוף וילנאי מונה לבדוק אם ההתנהגות היתה לפי הנורמה

המיגוי – בעקבות מסקנות תחקיר הדמסכ"ל ● השאלה שיצטרך לברוק: האם התנהגות החיילים והמפקדים בתקרית „ליל הגלשנים" עמדה בנורמות של פעולה נוכח פני האויב ● בימנה הקרובה יוחלף מח"ט הנח"ל ● המח"ט, אל"מ י. שרם, החליט אם לפרוש ממה"ל או לבקש משפט שיטור שמן

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

אלוף ד. וילנאי מונה אמש לבדוק מחדש את ההתנהגות בתקרית „ליל הגלשנים" ● המח"ט, אל"מ י. שרם, החליט אם לפרוש ממה"ל או לבקש משפט שיטור שמן

לא תסמונת של מחדל

פרסום מסקנות התחקיר בנושא הפיגוע במחנה חנח"ל עורר כבר עכשיו שאלות ומנגודות. מסקנות הרמטכ"ל כוללות חפקה לקחים מן הכשלון שעלה בחיי שישה חיילים ובפצעתם של שבעה. הלקחים תלוי, שתם הגיעה בתחקיר, לא מרמטכ"ל כרבים מעיגמים מעכבים, ועל כן אין ביחסם דומר בשבוי. מאחר המאורגת היא מאיום מדה יישמנו תלקחים חלנו בעתיד ולא. ישיכו בבלל שאגות שאנות, או התרשלות של קצינים, בעלי תפקיד, והחיילים כאחד.

באופן טבעי הוויכוח הציבורי מתמקד עתה סביב תסמסקת המומקים בהן, ותבעים „לטפס יותר למעלה". ברור שהרי האתראים למחדל. מיד לאחר האירוע הטראגי הושמעה הטענה, כאילו האצבע המאשימה תופנתה נגד חש.ג. בלבד, בעוד שקצינים גבוהים יותר זוכים לחסינות או אף לטיות מחדליהם. וחנה לא כן חדבר במסקנות הרמטכ"ל, לפיהן המחלה של המחיל תועבר מתמקדת, חקמבץ יסולק מעבדל, ואילו חש.ג. יוועבד לדין. על חתנהגות. גם מפקד חעוצבה נניף על־ידי הרמטכ"ל. יש לזכור, כי מדובר בקצינים בכירים, מחם בעלי עבר קרבי ופיקודי מעולה. מי שדורש, בדין חמומבי, לבקר את המסקנות הללו, אם מבחינת חנורמה או מבחינת קולמם, עושה לעצמו מלאכה קלה, שכן אין בידיו כל חמומצאים שנאספו בעת חתחקיר אל הרמטכ"ל. אין זה מתקבל על הדעת שייעיר מעין „משפט ציבורי" כלפי אנשי צבא חעמודים באחריות למחדל.

בין המסקנות חעניינות שפורסמו בולטת אחת המדאיגה בחומרתה, חעובדת פורמות חלחימה חחתנהגות של חייל ומפקד מתמה תחליך מול פני חאויב. לא ניתן פירוש לקבועה זו, אך אפשר להבין, כי חכוונה ל„ירידת דוח חלחימה" אצל חחיילים. תעניין אותו פשוט, שכן מובנה. במלחמה לא שונבציוניות, במלחמת עם בודחי לחדיוק מחדש את יחיחדותו למלחמה כזאת. אם כי יש לוכר, כי „חתמדדות במלחמה מחמשכת זו לא ניתן בעיקר מוחלט אפשרות על פגיעה בחיוניות. ...

„ונעבדה שהרמטכ"ל טוח לסיים את חתמקיר במהירות. ואין פרסם ברבים עם חמסקנות חראשונות מעורה על חרצון לחוכיח, כי צחיל אינו מנסח לבריח מן חאחריות, ולסיוקנם בחעשתה של חיל אחר. שבמקרה חוצב בשעת חקרמיות בעיר חמרמנה. עתה לאחר פורסום המסקנות יש לצפות לחפקת חחקחות חלכח לפעמיו. אך גם לסיום חוויכוח שומשבו יצמיח, ללא כל צורך, חסמנות של מחדל, שאין בה כדי לחעיל לקצינו וחייליי צח"ל.

„חעמדה בחמלחמה חיתה מבוכה, ולכן אין לבקר אנשים אלה אלא מתוך חבנה מלאה. אנו מאמינים, כי אנשי חמלחמה יבינו, כי אנו מבקרים אותם מתוך אחריות לגורל חמדינה ולגורל חצבא

וו תנועות נוער: מתקוממים נגד הניסיון להטיל דופי בנח"ל

כתבו לרה"מ: אין קשר בין המחדל לבין היעדים התיישבותיים והבטחוניים של הנח"ל

מאת אבי בניחו, כתבנו הצבאי

„אנו מבקשים מראש־הממשלה לקבוע שאין כל קשר בין שביאותם של לוחמים, לבין זרוע צבאית אשר לה יעדים בטחוניים ותרבותיים המרר־פים לאורך בגבולות המדינה", כותבים ראשי תנועות הנוער הישראלי ליצחק שמיר.

בישיבה שקיימו ראשי 11 תנועות הנוער, שבוגריהן מונים למטלל הנח"ל, גינו ראשי התנועות את תגובותיהם של אנשי ציבור לאירוע הדמים במחנה הנח"ל בקריית־שמונה.

נגישה עדיל לנחיל

„אנו תנועות הנוער החלוציות מתריעות על העולה שנגרם לנח"ל. הנסיון להטיל דופי בנח"ל ובמעשה ההתישבות מונע ומקומם. קשה לתאר את רמתה הוכרחית של מדינת ישראל והתגנה אל שנתה 40ה ללא ערכי הנח"ל ופעלו החיובי, בפחוני הנתישבות. שילובם של הנגל והחרב מבטיח לחות סמל לרבבות בני נוער, המתגייסים לתגנה ולהתיישבות בכל רחבי המדינה" — אומרים ראשי הנוער. ועדת תנועות הנוער שלחה הודעה לפעולים.

לבלום הל ההשמצות

בפיקוד הנח"ל ובצה"ל נעשים מאמצים רבים לבלום גל של הטפצות נגד חיילים המשרתים בנח"ל. מתוגי הנח"ל נודע על מקרים בהם הושמצו חיילי נח"ל בערים, באוטובוסים ובתחנות הסעה לחיילים. כמו כן היו מספר מקרים בהם הסיתו נוסעים את הנהג המגל ונודע מכתוסם כדי שלא יוחה. בנח"ל מתבוננים בחצע פעילות חינוכית המסתיתת בדי לבלום גל הדיבור הזה.

„סוחר המוות" נאשם בנסיון להבריח מסוקים מארה"ב לעזרק

● מיאמי. — סוחר נשק בינלאומי ממוצא בלגיני, שובה בבינוי „סוחר המוות", הואשם בארה"ב בנסיון להבריח בסתר גרולה של מסוקי־קרב אמריקנים וכלי נשק אחרים לעזרק.

סוחר הנשק מארקוס מוגאבאליאן, ושלושה נבדים נוספים נאשמים בקשר להפר את הדרים האמריקני על מכירת נשק לעזרק — פסרה ובדות מטעם לשכת המנהל הפדראלי. הוא נאשם בנסיון להעביר 103 מסוקי קרב מטבנים לטעלה לעזרק בשנת 1983. בכתב האשמה נם נזיין כי הכיס בשנת 1985 לעזרק שני אנשי מילואים של חיל האוויר האמריקני, על מנת שדרכו את הטיבים בהסכת מטוסי קרב מרגם „פ-5". עבדתו לידי הטיבים המלחמתם עם אירן.

סוחר הנשק גם נאשם בכך ששלח לאיران חלקי חילוף של מטוסי פ"ן, וכן בנסיון לשבר לבנון משאר טילים.

התקפת גנדי על תחקיר הרמטכ"ל — סגירת חשבונות

מאת אבי בניחו, מתבנו הצבאי

בצאתל סביעים תרעומת קשה נוכח הביקורת שהושמיע האלוף (מיל.) דחבעם ואבי על מסקנות תחקיר הרמטכ"ל באירוע „ליל הגלשנים". אתמול השמיע נגדי בתכנית „בנוקר הוה" ברדיו, ואחר כך בתוכנית „ערב חדש" בטלוויזיה ביקורת קשה על המסקנות. מביקורתו השתמע כי לא היה מקום להריח את מקים הגולל ואם החולט שכן להריחו, אזי האחריות צריכה להגיע עד לרבש הרמטכ"ל.

דוחקף ביוקיון

בצאתל אומרים כי כתתכאויות אלה מנמה האלוף (מיל.) ואבי ל„מגד חשבונות" עם הרמטכ"ל הנוכחי רן שומרון, וזאת לאחר ששומרון הלליף אותו בתפקיד. „יזעו הרמטכ"ל לעניייני מיעומים. תפקיד בר מונה על־ידי הרמטכ"ל הקדם ששה לוי. לפני כחצי שנה מינה שומרון קצין אחר במילואים לתפקיד זה שנעשה בדרך כלל בהתנדבות.

גורמים צבאיים הוכירו בהקשר זה כי רחבעם ואבי היה שותף פעיל במבצעיו של הרמטכ"ל לשעבר משה לוי למנוע בסעם, ככל מחיר, את מינויו של שומרון כרמטכ"ל. „האלוף ואבי מכיר היטב את תחקיר צה"ל וזאת נושא האחריות המיקודית וולכן רבריו בעיתוי זה נוגים מאוד" אומרים בצה"ל.

מטען חבלה ברכבת מחיפה לת"א

מאת ניצה רימון בתבת „על המשמר"

מטען חבלה התגלה אמש כשעה 8.30, בקרון רכבת בנוסעים שהיתה בדרכה מחיפה לתל־אביב. בקרון לא היו אותה שעה נוסעים ואיש לא נפגע. בעקבות נוק קל לקרון, המיצוע נשמע בעת שהרכבת היתה בין תחנת הרצה לתחנת נתניה, נהג הקטר עצר את הרכבת ובל הנוסעים המבוהלים ירדו מבגלל שמע הרועקה בסטרה, והחבלנים שהגיעו למקום סרקו את בל הקרונות, לאחר הבדיקה המשיבה הרכבת בנסיעתה לתל־אביב ללא הקרון הפגוע. המשטרה מחזיקה שוב את הצינור לא לבעת מחפצים חשודים ולהוציע את המשטרה נגד מיקרה חמץ חשוד.

דאר'ג'ונס נפל ב־72.45 נקודות

ניו־יורק. — שערי המניות בוול סטריט לא התאוששו ביום המיסחר לנטה בהשפרה המוגבה כרבר צמצום שערי הריבית האמריקאי והתחזקות הדולר, כי אם להיפך, הוחדרו לגמודה השטל המומנה ביותר שרושמה מאז הרתמוטות הגרולה ב־19 באוקטובר.

מדד המניות התעשייתיות דאר'ג'ונס ירד בדי 72.45 נקודות, ועמד על 1,776.53 נקודות, על פי הישובים בלתי רשמיים, היתה זו הירידה הגדולה ביותר מאז הירידה 508 הנקודות ב־19 באוקטובר, שהעמידו את המדד על 1,738 נקודות. (עיר)

„ביצוע" במאבק על השבת

מאת רחרית בסן, כתבתנו לענייני מסלגות

בישיבת הנהלת מרכז ישראל, שהתכנסה אתמול לדון במאבק על השבת, היה כמעט פיצוץ באשר אחר מחברי הנהלה יעקב ליצמן (מפלגתי גדו) אמר במהלך הישיבה כי הוא סתנגר לדבר הרתי בכנסת, שהלק מחברי ישבנים במפלגה ונתונים יד לתיולתי שבת. דבריו עוררו סערת רחות והרב לרהנם שאלו לפיה הוא מתכוון, האם הוא מתכוון לש"ס ליצמן אמר: לא. לא התכוון לש"ס, אך לרהנם אמר לו כי המפ"ל תמיד ישבה במשלה, והאיר ליצמן בלשון רבים, ולכן ברור כי הוא מתכוון לש"ס וברבריו נוערו להטיל רחי בר אליעזר שך, אשר אישר לש"ס לשבת במשלה. הרב שלמה לורנס ליצמן „הוקף ומתוקני", ובכבוד את הישיבה. לכתתבנו נודע כי לאחר תחקירות אתמול הוריכו באגרות ישראל כי ספק אם ניתן יהיה עוד לקיים נה שלוס בית כנ הסיעות הסוגות.

„כך" מכחישה: לא אימנו על ריפלומטים צרפתיים

ירושלים. — תגובת „כך" הבחה שה אתמול כי בציבוריה הסיטרו אדקר אדומים כלשהם כלפי ריפלומטים צרפתיים", בעקבות הסבורות על הלוחם נקש לצרפת כיום ה', בשיחה טלפונית לכשרדי מוכנות חדיקות הבטחון בירושלים הרגיש רחבר „כך". „לא חבר הכנסת בהגא, ולא שום חבר אחר של המפלגה, לא הלקי מעולם אימומים כאלה".

מטלקן אלמוני, שהגיע עצמו כרחבר „הליגה לתגנה יהרחית" בעיר בשיחה טלפונית לס"ב, כי אי־אגונו, „כרע ציון" שאתו הבריר ב„אקטיביסט" של הליגה — דחה את „מסלת צרפת אוראיתי לבחנגו של נקש.

בהמשך דבריו הבריר המטלקן האלמוני, ש„אם יחיבו שבריה אחת מעשרות ראשי של נקש... יישכר דם ריפלומטים צרפתיים בתל־אביב". (עיר)

במלאת 30 יום לפטירת יקירנו

הייני בכר ז"ל

לגילוי המצבה נעלה לקברו ונתיחדו עם זכרו

ביום ב' 7.12.87 ט"ז בכסלו תשנ"ח בשעה 15:00

בבית העלמין חחרש ראשל"צ (שיכון גורדון)

המשפחה

המשכים

האווירה היתה בזכות

(מתוך מעמוד ראשון)

לחבות עד לאחר הודעה על תוצאות. מוטה נמנע מלתקוף את שטעון פרס ורבריו נאמרו ברוח טובה. „רציתי מאוד את התפקיד הזה ואם אומר מאוד מאוד, זה רק וחלק בנחל מתבוננים בבצע פעילות חינוכית המסתיתת ברי לבלום גל הדבור זה.

„סוחר המוות" נאשם בנסיון להבריח מסוקים מארה"ב לעזרק

בישיבה שקיימו ראשי 11 תנועות הנוער, שבוגריהן מונים למטלל הנח"ל, גינו ראשי התנועות את תגובותיהם של אנשי ציבור לאירוע הדמים במחנה הנח"ל בקריית־שמונה.

נגישה עדיל לנחיל

„אנו תנועות הנוער החלוציות מתריעות על העולה שנגרם לנח"ל. הנסיון להטיל דופי בנח"ל ובמעשה ההתישבות מונע ומקומם. קשה לתאר את רמתה הוכרחית של מדינת ישראל והתגנה אל שנתה 40ה ללא ערכי הנח"ל ופעלו החיובי, בפחוני הנתישבות. שילובם של הנגל והחרב מבטיח לחות סמל לרבבות בני נוער, המתגייסים לתגנה ולהתיישבות בכל רחבי המדינה" — אומרים ראשי הנוערה. ועדת תנועות הנוער שלחה הודעה לפעולים.

לבלום הל ההשמצות

בפיקוד הנח"ל ובצה"ל נעשים מאמצים רבים לבלום גל של הטפצות נגד חיילים המשרתים בנח"ל. מתוגי הנח"ל נודע על מקרים בהם הושמצו חיילי נח"ל בערים, באוטובוסים ובתחנות הסעה לחיילים. כמו כן היו מספר מקרים בהם הסיתו נוסעים את הנהג המגל ונודע מכתוסם כדי שלא יוחה. בנח"ל מתבוננים בבצע פעילות חינוכית המסתיתת ברי לבלום גל הדבור הזה.

תושב מחנה בלאטה נפצע ביד חיילי צה"ל

צעיר בבן 20 תושב מחנה הפליטים בלאטה ליד שכם, נפצע אמש בעת יחי חיילי צה"ל.

הצעיר לפי חלק מהמעורבות אליבה של בעיריים שחחלה בשעות הערב במחנה המחליטים בלאטה. במהלך המהפרעות ידו הבעיריים אבנים, חיילי צה"ל נאלצו לפזר את המפגינים בכח. תוך כדי פיזורם ירו חיילי צה"ל ופגעו בגרגלי של אחד המפגינים. המצוע אושפז בבית החולים ע"ש רמבם בשכם. (עיר"מים)

"המשמר"
עיתון יומי
מפלגת הפועלים המאוחדת
בע"מ

חמרי: עתון וסיר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מו"ל חמערכת: רוביק רוזנטל

חמערכת והחנהלה: רח' תומס ומנדל 2, תל־אביב, טל. 378833
חשבון בנק הוזאר 4-43560-3
חמען למכתבים: שיחות שיר־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341632

מבנים ומדפיס: ירושלים 94632 רח' כי־יחודה 2, בניין קומה הדרים 102-125, תל־אביב 33161-3, המען לכתבים ת"ד 1216 ירושלים 91008, חיפה 35154 רח' מבוגר 17, תל־אביב 67678, המען לכתבים ת"ד 4007 חיפה 31040.

איר גונו של ג'יבריל נטל האחריות להתקפה ברפיח

איר גונו המכלים של אלמנד ג'יבריל, „חזיות הטמטמת לשחרור מלשתין" — המסקרה הכללית", הודיע אתמול ברמשק כי אנשיו הם שתקפו פיוד ישראלי בגבול ישראל־מצרים.

בהודעה נאמר כי שניים מלוחמי הארגון הרגו שני חיילים ישראלים ומצאו שני נוסעים בהתקפה.

בוכר הכריז ארגון זה בשבוע שעבר, כי אנשיו ביצעו את התקפת הגילשונים בגליל העליון.

בהודעה מיום ג' ציין הארגון כי אחר החילים הישראלים שנהרג הנוסעים כן הנוסעים נמנו עם סיור של צנחן עמונות לרפיח, ואילו הרביעי נורה ונהרג בגבול תצפית סמוך. עוד נאמר בהודעה כי אנשי הארגון תוחר בשלום לבסיסים — מבלי שנוסיף מקום של בסיס זה. מקורות בסמוניים בישראל ריווחו קודם לכן כי הנוקפים הסילו שני רימוני יד ופתחו באש אוטומטית לעבר הסיור, לפני שנמלטו לסצרים. המקורות ציינו כי חיל ישראלי אחד נמצא מצעים קלים. (עיר)

חילופי האשמות והתמקחויות בז'נבה — 4 ימים לפני הפסגה בוושינגטון

ז'נבה. — משלחות ארה"ב וברית"מ לשיחות פירוק הנשק בז'נבה המשיכו אתמול לשמור לפרטים בחיות לחיסול טילים גרעיניים לטווח בינוני וקצר, הדות האמור לדחתם ביום ג' בחודש הפסגה בוושינגטון.

ולוזקי הדעת מתסקרים עתה בחלופי נתונים. סבריים, הקבעים את סוניהם ואת סקוסם של יותר מאלף טילים, מתקני שינוי הראשי חץ, אשר יושמרו על פי סעיפי הוחות הדרש.

הגיעתו לסרוב היה שגלינה ידיעה סחרות מרינה. היא עהבה את מקום עבודתה למני 14 שנה ודם בסרבה כבר 8 שנים.

בנם ולרסלב בן 16, הצטרף לשביתת של הדרו השוהנים זה בנם הצעיר. הנדרים הדרשו לשלשנות שהם המשיכו לשבות ואף יצטרפו לשביתת הרעב של כ־500 מעלי עליה. בימי הפיסנה גורבצ'בדיינן בוושינגטון. (עיר"מים)

מסרבי עליה שובתים רעב בלנינגרד

מאת י. גלילי, כתב „על המשמר"

ששמת מרק וגלינה נגין מלנינגרד מתוך השבוע בשביתת רעב כמחאה על סירוב נוסף שקיבלו מטאוביר — על בך נמסר בשיחה טלפונית עם המועצה הציבורית לסוף יהודי בריה"מ בת"א.

הגישות לסרוב היה שגלינה יהדית סחרות מרינה. היא עזבה את מקום עבודתה למני 14 שנה ודם בסרבה כבר 8 שנים.

בנם ולרסלב בן 16, הצטרף לשביתת של הדרו השוהנים זה בנם הצעיר. הנדרים הדרשו לשלשנות שהם המשיכו לשבות ואף יצטרפו לשביתת הרעב של כ־500 מעלי עליה. בימי הפיסנה גורבצ'בדיינן בוושינגטון. (עיר"מים)

צרפת ואיראן מחדשות הקשרים הדיפלומטיים

מאת ארנון יפת, מתבנו בפאריס ומסכוביות הדיעות

סהון־ן — איראן מחדשה את קשריה הדיפלומטיים עם צרפת, והיא עומדת למנות מחר 3 דיפלומטים לנציגותה בפריס — מסר אתמול רדיו פחרן.

מאיראן אינה מגיבה לפי שעה על הדרעת אירגון על חידוש הדיפלומטיים בין צרפת לאיראן, הבל יתבן בעיקרה המסתגרות בין שראיק לחוי ישוולה. בבשורה הדרע הצרפתי אמרו כי לפי"שעה לא יוכלו לתגיב: חידוש הדיפלומטיים שנתקע לפני חמשה חדשים כלול בעיקרה בבריתקיבה הדיפלומטי הצרפתי ומשרד הצרפתי מודדיע בעוד דיפלומטים צרפתיים.

הדרע ציטט את דברי של סגן שר החוץ האיראני „שהי חמיינות הארגון תוחר בשלום לבסיסים — מבלי שנוסיף מקום של בסיס זה. מקורות בסמוניים בישראל ריווחו קודם לכן כי הנוקפים הסילו שני רימוני יד ופתחו באש אוטומטית לעבר הסיור, לפני שנמלטו לסצרים. המקורות ציינו כי חיל ישראלי אחד נמצע מצעים קלים. (עיר)

נפתח כנס מועצת הברית העולמית של מפ"ם — בגבעת חביבה

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

מועצת חברית העולמית של מפ"ם הצהיגות המתקרמת, לקראת הקונגרס הל"ג, ניפתחה אתמול בגבעת־חביבה, בהשתתפות 150 צירים מישראל ומ־16 ארצות. אולם הדיונים בגבעת־חביבה היה מלא מפה לפה.

הכנס הערלמי נפתח במעמד הגיגי פרוש מבחנות ותיקי הנהגה ומיסיסיה הבשיות והמסונים עליידי מקהלת הקיבוץ הארצי.

מנחת הכנס, אפי נבו, מרלקת, אמר: „בנמאים כאן הערב באי ארבע מאות תבל ואני מבכך את כולם. יש ודבה מן המבאחר אתנו ובמיוחד אבהנו אל העם הזה, וקשה שלנו אליו חל אדמתו. מאז, במשך 75 שנים אנו מחזרים אחר העם הזה, ובכל תתרוכות הגולל שומרים לו אמונים.

אלטרנטיבה קיומית

- בשעה מסרת הדברים מרצה יעקב חזן על „ראשית חרשה בעם היהודי ובארגונו". כתביאר את בדיבה מפ"ם אמר המוכל, ו"כי אלעזר ברנת כי המעצמה מתכוננת בימים מתחיים לעם היהודי במרינה, ישראל גם בפפ"ם. אני מקוות, אמר, שהדיונים במועצה יתנו ביטוי לנושא שאנו עסקים בו ויתנו תחושה שבריבים לא באידיאולוגיה נוסעת אלא באלטרנטיבה קיומית של עם היהודי.

לאחר שהתחבר מן הקונגרס לארגתיים ולתקמת מעבוז) הועברו את הנתרעה שישראל היא המקום היחיד שיתורר, בנו ומכנו באשר הוא, ויכול לשמור: לא ליעמ ולוחמה הדדית. מביינו את השינוה בין אלטרנטיבה לקונגרס אמרו: „אנו מתבוננים בדיסיגים ובמעשיהם ובעבודות השליחים שלנו, הוא אחוד למעצמה. מוריה בדיונים ובקונגרס, ערב הדיבוי ביתנו נגיבו ותנועות מאבות שתנות ד"ר סאוליגו מבריזיל, מרי מנסיאן מצפון־אמריקה תגרי כולפסי מנדאם.

הגדרות הצהרות

- דיוני המועצה ישתתו אתמול בנתרים בדיבוי מכ"ל הבחיה העולמית של מפ"ם והיינו בדבשיון, אשר אמר כי הקונגרס הביתנו הל"א יבון בקונגרס הצהונות, שליחותה ויעדיה נוכח הסכנה הרשונגמית של ותמעמדת הנם היתורי בגולת.

בתיאחנו ל„מסמך־קו המדיני" של מפ"ם אמר, כי הוא מדגיש „סכנה רצינית לאפיה היהודי של מדינת־ישראל", ומסר התקיימות לשלום מכרסמת, בחוזרות היהודים בגולה עם מדינת ישראל, אמר.

אריה יפה, מרכז המחלקה הבינלאומית של מפ"ם, שהיבר את עתיד קיומו של העם היהודי והתקליכים בגולה, ציין את הערבות שהעם היהודי הלך ומתעמק, ובמ־1985 הוא פחת ב־500 אלף יהודים. בתוך בנשאים אלו, השתתפו מאריק גולר, מאחת"ב, פרופ' קל־יומנסקי מארגנטינה, פרופ' דוד פרקס מבריטניה, מרים מיוחס מדיקלים, ד"ר בר־מנשי מסאנגליה ואחרים.

אברהם שנקר נבחר ל־יו"ר נשיאות המועצה הדב פורר נבחר מה אדר לנבוב מפ"ם בהנהלת הצהונות ביחיבה בשתתפות של מוכיחות מפ"ם בישראל, מכרזות הקרן העולמית ומפ"ם. מפ"ם מעוגרת בשבת אחרי הצהרים.

ופתח כנס מועצת הברית העולמית של מפ"ם — בגבעת חביבה

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

מועצת חברית הערלמית של מפ"ם הצהיגות המתקרמת, לקראת הקונגרס הל"ג, ניפתחה אתמול בגבעת־חביבה, בהשתתפות 150 צירים מישראל ומ־16 ארצות. אולם הדיונים בגבעת־חביבה היה מלא מפה לפה.

הכנס הערלמי נפתח במעמד הגיגי פרוש מבחנות ותיקי הנהגה ומיסיסיה הבשיות והמסונים עליידי מקהלת הקיבוץ הארצי.

מנחת הכנס, אפי נבו, מרלקת, אמר: „בנמאים כאן הערב באי ארבע מאות תבל ואני מבכך את כולם. יש ודבה מן המבאחר אתנו ובמיוחד אבהנו אל העם הזה, וקשה שלנו אליו חל אדמתו. מאז, במשך 75 שנים אנו מחזרים אחר העם הזה, ובכל תתרוכות הגולל שומרים לו אמונים.

אלטרנטיבה קיומית

- בשעה מסרת הדברים מרצה יעקב חזן על „ראשית חרשה בעם היהודי ובארגונו". כתביאר את בדיבה מפ"ם אמר המוכל, ו"כי אלעזר ברנת כי המעצמה מתכוננת בימים מתחיים לעם היהודי במרינה, ישראל גם בפפ"ם. אני מקוות, אמר, שהדיונים במועצה יתנו ביטוי לנושא שאנו עסקים בו ויתנו תחושה שבריבים לא באידיאולוגיה נוסעת אלא באלטרנטיבה קיומית של עם היהודי.

לאחר שהתחבר מן הקונגרס לארגתיים ולתקמת מעבוז) הועברו את הנתרעה שישראל היא המקום היחיד שיתורר, בנו ומכנו באשר הוא, ויכול לשמור: לא ליעמ ולוחמה הדדית. מביינו את השינוה בין אלטרנטיבה לקונגרס אמרו: „אנו מתבוננים בדיסיגים ובמעשיהם ובעבודות השליחים שלנו, הוא אחוד למעצמה. מוריה בדיונים ובקונגרס, ערב הדיבוי ביתנו נגיבו ותנועות מאבות שתנות ד"ר סאוליגו מבריזיל, מרי מנסיאן מצפון־אמריקה תגרי כולפסי מנדאם.

הגדרות הצהרות

- דיוני המועצה ישתתו אתמול בנתרים בדיבוי מכ"ל הבחיה העולמית של מפ"ם והיינו בדבשיון, אשר אמר כי הקונגרס הביתנו הל"א יבון בקונגרס הצהונות, שליחותה ויעדיה נוכח הסכנה הרשונגמית של ותמעמדת הנם היתורי בגולת.

בתיאחנו ל„מסמך־קו המדיני" של מפ"ם אמר, כי הוא מדגיש „סכנה רצינית לאפיה היהודי של מדינת־ישראל", ומסר התקיימות לשלום מכרסמת, בחוזרות היהודים בגולה עם מדינת ישראל, אמר.

אריה יפה, מרכז המחלקה הבינלאומית של מפ"ם, שהיבר את עתיד קיומו של העם היהודי והתקליכים בגולה, ציין את הערבות שהעם היהודי הלך ומתעמק, ובמ־1985 הוא פחת ב־500 אלף יהודים. בתוך בנשאים אלו, השתתפו מאריק גולר, מאחת"ב, פרופ' קל־יומנסקי מארגנטינה, פרופ' דוד פרקס מבריטניה, מרים מיוחס מדיקלים, ד"ר בר־מנשי מסאנגליה ואחרים.

אברהם שנקר נבחר ל־יו"ר נשיאות המועצה הדב פורר נבחר מה אדר לנבוב מפ"ם בהנהלת הצהונות ביחיבה בשתתפות של מוכיחות מפ"ם בישראל, מכרזות הקרן העולמית ומפ"ם. מפ"ם מעוגרת בשבת אחרי הצהרים.

לחברינו

בת־שבע ויעקב בן־ארצי

ברכותינו ואיחולינו

ביום בת־המצווה לבתכם

לילך

„חדפוס החדש"
החנחלה והעובדים

מרגע שיעברה (מעשפה) יחד עם אירה מדל (מרשמה) חמר בקבלת פנים מפתיע ידידי אוניברסיטת בר־אילן בחוף המערבי, שמרבה אתמול בקלאנוריה (בתם הקלאית מבריטניה). – בכוס הקלו כבוד לחתר, על מעלה בתחומים שונים (מצלם איבו)

מסעי אוטובוס „אגד" ניצלו לאחר שמטען שהושלך לתוכו לא התפוצץ

שני מטעני חבלה הושלכו אתמול בערב לעבר אוטובוס „אגד" שנוסע בדרכו סיר־ושלים למסגד. המטענים הושלכו אל האוטובוס כאשר עבר ליד מיסבר באל־בירה שליד ראמאלה. אנשי ממטעני החבלה חזרו לתוך האוטובוס, אך לא התפוצץ.

גם המטען השני שנפל על אבכיש לא התפוצץ ולאיש מהנוסעים לא נגרם כל נזק.

המטען הזה בתוך ציבור חלול בכל הנראה, והה למטען שנורק לפני מספר ימים לעבר סיור של אחל במנמה הפליטים פלאטה.

כתב עתיר מוסיף כי זהו המטען הרביעי שנושלך בשבועיים האחרונים בנרה.

תושב כפר־קאסם הורשע ברצח עקיבא שאלתיאל

בית־המשפט המבאחי בשבתם הישיון אתמול את אחמד אבו גיאבר (28), ערבי ישראלי תושב כפר־קאסם, בראשם חחיל עקיבא שאלתיאל המבאחי לרצח אוטובוס ישראלי.

שני חברים אחרים בחליית המחבלים נירהנו כפי למאסר עולם.

בא־כוח הנתבעת, סג"מ גיל סוסר ביקש מבית־המשפט להטיל על הנאשם מאסר עולם ועמד על כך שנאשם עשה את המעשים עבור בצע כסף ולא מניעים אידיאולוגיים, דבר המחמיר משמעות ביצוע העבירה.

נזר־הדין נרחה ליום חמישי ה־10 בדצמבר. (עיר"מים)

● אלפי מתנדבים אירגנים יצאו אתמול בדרום לחזיה, שם נערכו הכנות צבאיות ערוכות. „חסרות תקרים", בעבר, שבניו יורק מתח מוכיר האוים בשיחות עם שליח אירגי, בעניין יישומה של החלטת מועצת המחוז על הוסקת אש כפיפרין.

● הטלך ומסיק הציע לאסאר הנרמאן מוסיין לקיים ביקורי טנלין ברזע של פסנה — מוסר הענתן. „אלקבה". לדעתו הדרבו עשוי להסיר את מרכיבת הטילוקי הדעות ולקרב בין עיראק ומהריה יחתר מאחר ממנת הרעשמן.

מכונה צילום כבר רכשת???
ומה עם השרות???

כל הנכנס לחזוה שרות עם חברת לירם עד 31.12.87 יקבל 5,000 צילומים חינם!!!

ואם עוד לא רכשת!!!

כל הרוכש מכונת צילום עד 31.12.87 יקבל 10,000 צילומים חינם!!!

לירם – מיכון משרדי
שיווק ★ אחזקות ★ שרות
תל־אביב, רח' דונגב 4
03-377640 – 379386

אין לילדי ישראל „אבא" באוצר

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

„המעצה האומית לשלום ולדר" מתחל ביקורו על הצעת החקיקה חדשה לשנת 1988, לא ריך שאין בתקציב זה כל בשורה לילדים, אלא שהוא מגע בראש ובראשונה לילדים. ביטול קיצבת ילד ראשון, וחלק מס על קיצבאות לילדים, אי הטעלת מקץ חינוך חינם בגני מוסדות־ובוכ, קיצוצים בתקציב החינוך, הם רק חלק מהפגיעות הצפויות לילדים.

המעצה הוקמה בתגובה לפגיעה הבוטה בזכויות הסוציאליות המעוגרת לטיפול, חינוך, קידום רווחת הילדים בישראל, תקציב המרינה המגיע רק מחציי מגמה זו. „מסמך־המקצה לטיפול וקידום הילדים נגוש כסופו של דבר לתוצאות נבחות מ כמה בשתיר הכלכלנים אמריקנים. גילו, באותרנה כי חשקיה של דולר אחד בבריאות, טיפול וחינוך בגיל הרך תוסכל תוצאה של אריבעה דולר לע אדם ילדים בגילאים מתקדמים יותר.

מחמירים: חייל שצמח בטלוויזיה – נשלח למעצר

מאת אבי בניחו, כתבנו הצבאי

מפקדי עוצבות וחסיבות בחזבר הצבא הדה לידיחות שבכיקורים לבבע' תיבעולות לאכסתת המתנה, ואף מבוצעים ביקורות פתע. כתב עתים מסר אתמול כי חייל במחנה „ביבור" בו ארגע הסיגנו לבקש לפנוי בשלוויה בחוד המבצעים. עם בשלוויה בחוד המבצעים נכח אישפרז מפקדי צה"ל צמח בטלוויזיה. גם בחוד המבצעים אולם מאו הארע האחרון נאסרה הצפייה בטלוויזיה וכל המקלטים ותצאו מחדרי המבצעים ותעבור למעוגרנים. עוד מסיף כתב עתים כי בצמוח ותחי מרח בשמעות בשלוח למעצר מספר חיילים שנתפסו ללא נשק.

עברין סוגים נלכד במרדף

מאת אלוני שילוני, כתבנו בבתים

אסיר שהתחרר מבאמרון לפני אריבעה חדשים בגין עבירות סמים, ובריח תלוי ומחר בגרו, באחר על תגאי לשנתיים בשל אחזת עבירות נגבי מרדף ברחוב רוטשילד בעיר בתל־אביב.

אלוף וילנאי

(מתוך מעמוד ראשון)

לפעתת בתחקיה בגר קצין המבצעים של הטיבת הנח"ל, מרן עזפ, ונגד הש"ג רוני, שהיו מעורבים בעת הפיגוע במפקדת חטיבת הנח"ל בגיבה.

לבשתמתיים הוקירת מצ"ח יוכבורו המתנצאים לחרי הסרקלים הצבאי וראיסי, שחיילים על המשך הנלייכים המשפטיים נגר חמניים ברוח מטפטת תוקיר הרמטכ"ל.

מרגיע למחיבו הנחיל

ביומנה הקרובה יוחלף מפקד חטיבת הנח"ל אליעזר אלים, ימונה לן מחליף. אלים, ר. סרם חחליט על המשך הרבן בצה"ל, בנחל אומרים כי ייתכן שיוקש לעמוד למשפט שיקבע אם הוא אשם או לא. מנסיון, כמו כן לא מוציאים מכלל אפשרות שיחליט לפרוש מצחל בלילי, או לקבל עליו תפקיד אחר בצבא.

4 נפצעו בתאונה בכביש החוף

מאת כתב „על המשמר"

ארבעה אנשים נפצעו אתמול בבוקר בתאונת דרכים בכביש הראשי דומיטה מאשקלון.

תאונאה אידיה סגוך לשעה 7 כאשר מכונית מסחרית סטבג סדן ומכונית סטאריס טראנוס של סל"ן ותנגשו זו בזו.

המצעוים הועברו לבית־החולים באשקלון ואחד מהם שמצעו קשה מיחוד מעבר לחיי המשוה.

ליד יבנה נפצעו אתמול בתאונת עוד אריבעה אנשים בהתנגשות בין אוטובוס לבין רכב פרטי. שלושה נפצעו ע"י־אחד באופן קשה והם פונו ע"י־ידי אמבולנס של מד"א לבית־החולים „שפלה".

הופעת בכורה ללהקת לאדו בכפר־מנחם

מאת כתב „על המשמר"

להקת לאדו הירוסלבסקי, שרבות אמש את הופעת הבכורה שלה בישראל בבית הבנים בכפר מנחם, היתה זו תגיבה של סטסיבל מוקדות בבית־ראשון, שיעוב שירה שלוחה לעיר וגריטר נגוש, מראותה רבה הנשב לעקר הישראלי מבאר מנחם אל קוקיות שונים — מן ומבורב, המסגנן המאוחש ועד המדרך. בחירות בקרבים אשר זכה לתשוקות רשות של הנוכחים.

המשכים

ביקורת חריפה

(סוף מעמוד ראשון)

המשמר". „בגנ ישראל נבשל כאחרון חוטר חכמה. הוא לא נמצא בתמונה ועוד מעיז לומר שיש עדדמי כספים". גורמים בנקאיים הסכירו, כי הבנקים נאלצו לשלם חריגות כדי נבוחות במיכרון, ביחון שמצוד אחר לא יכלו לגייס מהציבור כספים — גם לא בריביות גבוהות ביותר, ומצד אחר לא רצו להגיע לריבית הגריגה הגבוהה של בנק ישראל, בשיעור 50 אחוז לשנה.

מעליים ריבית הגבוה

בעקבות המצב שנוצר במערכת הבנקאות הצטרפו אחוכל הבנקים ליומם בנק הסועלים וחוריעו כי יעלו את ריבית הגובה הבסיסית מ־1.5 משיכות ביחד ב־1.25 אחוזים ל־1.5 אחוזים לחודש. הוחלעה תבוצע ביום שלישי הבא. בנגק לאומי הסכירה אנשי, כי לא יוכלו לחוזר למצב המכוון שפרר לפני מספר שנים במערכת הבנקאות, כשפעתן היה לשפוך כספי מהבנק להתפיקר אותו בריבית גבוהה יותר.

דיון בוערות הכספים

בנק ישראל היה אחמול מטרה להתקבלה ללא תקרים מצד בנקים, פוליטיקאים ומנהיגי שונים בנסיון, בעקבות העליה החלולה בשערי הריבית. הוזעון הצפוי כתעשייה ובחלואות הראבטה שהבנק המרכזי אינו אר שלילה על ההתפתחויות, הביעה את דעת הכנסים לחלילים על ישבון ניתוחת ועל הוחיקר יסודי של הגורמים המעורבים בקביעת המרוינים הסוגיסדיה. הוזעה קיבלה אחמול את ההצעה של ח"כ יאיר צבן סמס"ם, לקיים דיון על שערי הריבית לגובה ההתפתחויות האחרונות במשק. צבן כי הבנקים נגלאו לשלם ריביות כה גבוהות במיכרון, ביחון שמצוד אחר לא יכלו לגייס מהציבור כספים — גם לא בריביות גבוהות ביותר, ומצד אחר לא רצו להגיע לריבית הגריגה החלולה של בנק ישראל, בשיעור 50 אחוז לשנה.

מעליים ריבית הגבוה

בעקבות המצב שנוצר במערכת הבנקאות הצטרפו אחוכל הבנקים ליומם בנק הסועלים וחוריעו כי יעלו את ריבית הגובה הבסיסית מ־1.5 משיכות ביחד ב־1.25 אחוזים ל־1.5 אחוזים לחודש. הוחלעה תבוצע ביום שלישי הבא. בנגק לאומי הסכירה אנשי, כי לא יוכלו לחוזר למצב המכוון שפרר לפני מספר שנים במערכת הבנקאות, כשפעתן היה לשפוך כספי מהבנק להתפיקר אותו בריבית גבוהה יותר.

דיון בוערות הכספים

בנק ישראל היה אחמול מטרה להתקבלה ללא תקרים מצד בנקים, פוליטיקאים ומנהיגי שונים בנסיון, בעקבות העליה החלולה בשערי הריבית. הוזעון הצפוי כתעשייה ובחלואות הראבטה שהבנק המרכזי אינו אר שלילה על ההתפתחויות, הביעה את דעת הכנסים לחלילים על ישבון ניתוחת ועל הוחיקר יסודי של הגורמים המעורבים

בנק ישראל

(סוף מעמוד ראשון)

הפיקוחנגה. האלטרנטיבה של הבנקים, להקיטע לגזעונות נוילות, היא שדוזיבריביות יעולה להם כבר 50 אחוז, כתוצאה משיכת המיטון לא 100 אחוז. לכן בניגוד לדברי מנהל המח' לקה המוניטארית, ד"ר קליין, ההחרות אינה גורמת לחולת המיתר אלא להלעלאתו. ד"ר קליין קשוט מכלכל מושביטו יחוד לבנק, לא שיכת הטוק פועלת, אלא עיקרון המכירות המוסבירות. בנקיישראל מקבע את חיצב הכסף על רמה נמוכה מדי, כדי כך וזא סתון בנהת חוצפה, כי אין הוא מתכוון להתערב לגמרול ההוצאות המעשיות, שנוכעות, ברגיל משולי בטוחן רחבים יותר מדי.

אם בנקיישראל צורק בהערכות הבנקים כמערכת בנצאים כעוזר גוילת, ולא בגדעונות, דרי הוחוצה חמורה עוד יותר. בטקרה זה רק שיטת המכרז של בנקיישראל, ואמר הוזראות שבה התחרות הפרועה, שנכפתה על הבנקים, גרמו לוזעוע. ניתן לוזאר מה יתרחש בשוק, כאשר הבנקים יויקלעו, ככל המערכת, לגדעונות גוילות.

אין שום סיבה אובייקטיבית לגדלת שערי הריבית, כאשר הריבית בעולם כולו יורדת. הבנק המרכזי משום שכח לקבע בחשבון את תוספת הבדלות השקליות, הנדרשת לפיחות של 5.2 אחוזים שנצבע במרוש האחרון כלפי המטבעות האירו־פאים, ולכן לא נקחה בחשבון בחישובי בנק ישראל, מתוך כך, אל לו לבנק המרכזי לוזאשים בה הבנקים הבדדים, הם לא ששים להגדיל את שערי הריבית הוצאה ולהעניש את הנטל על לקוחותיהם. אך לא הם אוצאים לסערה. הספק הבסיס אלא הבנק המרכזי. עובדה היא שניתן לקבוע כבר כעת, על בסיס הנסיון האמפירי, שהמשיכה להמשיך כמף שנקבעה ע"י בנק ישראל נמשלות, מגעגעת את כל המערכת. וגורמת לנהיגים אינפלציוניים מצד הצלוויות. ללא כל הצדקה עניינית. אם בנקיישראל אינו מסוגל לנמוד מהבטיחן מישוט סריס לעמיד אותו בטיסוס, בטוח של דבר הוזרות הבדלות על המדיניות הכלכלית הוא של שר האוצר המשלה.

המשכים

ביקורת חריפה

(סוף מעמוד ראשון)

המשמר". „בגנ ישראל נבשל כאחרון חוטר חכמה. הוא לא נמצא בתמונה ועוד מעיז לומר שיש עדדמי כספים". גורמים בנקאיים הסכירו, כי הבנקים נאלצו לשלם ריביות כה גבוהות במיכרון, ביחון שמצוד אחר לא יכלו לגייס מהציבור כספים — גם לא בריביות גבוהות ביותר, ומצד אחר לא רצו להגיע לריבית הגריגה החלולה של בנק ישראל, בשיעור 50 אחוז לשנה.

מעליים ריבית הגבוה

בעקבות המצב שנוצר במערכת הבנקאות הצטרפו אחוכל הבנקים ליומם בנק הסועלים וחוריעו כי יעלו את ריבית הגובה הבסיסית מ־1.5 משיכות ביחד ב־1.25 אחוזים ל־1.5 אחוזים לחודש. הוחלעה תבוצע ביום שלישי הבא. בנגק לאומי הסכירה אנשי, כי לא יוכלו לחוזר למצב המכוון שפרר לפני מספר שנים במערכת הבנקאות, כשפעתן היה לשפוך כספי מהבנק להתפיקר אותו בריבית גבוהה יותר.

דיון בוערות הכספים

בנק ישראל היה אחמול מטרה להתקבלה ללא תקרים מצד בנקים, פוליטיקאים ומנהיגי שונים בנסיון, בעקבות העליה החלולה בשערי הריבית. הוזעון הצפוי כתעשייה ובחלואות הראבטה שהבנק המרכזי אינו אר שלילה על ההתפתחויות, הביעה את דעת הכנסים לחלילים על ישבון ניתוחת ועל הוחיקר יסודי של הגורמים המעורבים

תגובת בנק ישראל

בנק ישראל עצמו הוריע אחמול שבחנים הנשאון ריקים מברית נוסף על הלוואה מנוערת בסכום שמרם נקבע. לדברי בנק ישראל צער זה יאתור אחי כעיור הנוילות של הבנקים. לדברי דוד קליין, האחראי על המדיניות המוניטרית בהנהלת בנק ישראל, אין סיבה לריביות הגבוהות שנקבעו ע"ידי הבנקים. הדבר גובע משיקולים שאינם קשורים למערכת המקרוניות עצמה. בנק ישראל הוריע שעל מי הוצאות מיברו שערך אחמול, נקבע כי הוקמה סכום של 250 מיליון שקל לבנקים בריבית של 54 אחוזים.

מנכ"ל האוצר: הוזרחיי

מנכ"ל משרד האוצר, ויקטור מרינה, אמר אחמול למערבני, כי הוזרחיות הארוכות במערכת הפיננסית בהיכתה כי ההקפאה עליה, בעת שניהל את המדיניות המוניטרית של בנק ישראל, לא הוי מוצדקת, ומאז שפרש הלה הוחרה בחתום הוא כוכר, מרגה פרש מבנק ישראל בעקבות חילוקי דעות קשים עם הנגיד, פרופ' מיכאל ברונו בנושא המדיניות המוניטרית של הבנק המרכזי.

בנק ישראל

(סוף מעמוד ראשון)

הפיקוחנגה. האלטרנטיבה של הבנקים, להקיטע לגזעונות נוילות, היא שדוזיבריביות יעולה להם כבר 50 אחוז, כתוצאה משיכת המיטון לא 100 אחוז. לכן בניגוד לדברי מנהל המח' לקה המוניטארית, ד"ר קליין, ההחרות אינה גורמת לחולת המיתר אלא להלעלאתו. ד"ר קליין קשוט מכלכל מושביטו יחוד לבנק, לא שיכת הטוק פועלת, אלא עיקרון המכירות המוסבירות. בנקיישראל קובע את חיצב הכסף על רמה נמוכה מדי, כדי כך וזא סתון בנהת חוצפה, כי אין הוא מתכוון להתערב לגמרול ההוצאות המעשיות, שנוכעות, ברגיל משולי בטוחן רחבים יותר מדי.

אם בנקיישראל צורק בהערכות הבנקים כמערכת בנצאים כעוזר גוילת, ולא בגדעונות, דרי הוחוצה חמורה עוד יותר. בטקרה זה רק שיטת המכרז של בנקיישראל, ואמר הוזראות שבה התחרות הפרועה, שנכפתה על הבנקים, גרמו לוזעוע. ניתן לוזאר מה יתרחש בשוק, כאשר הבנקים יויקלעו, ככל המערכת, לגדעונות גוילות.

אין שום סיבה אובייקטיבית לגדלת שערי הריבית, כאשר הריבית בעולם כולו יורדת. הבנק המרכזי משום שכח לקבע בחשבון את תוספת הבדלות השקליות, הנדרשת לפיחות של 5.2 אחוזים שנצבע במרוש האחרון כלפי המטבעות האירו־פאים, ולכן לא נקחה בחשבון בחישובי בנק ישראל, מתוך כך, אל לו לבנק המרכזי לוזאשים בה הבנקים הבדדים, הם לא ששים להגדיל את שערי הריבית הוצאה ולהעניש את הנטל על לקוחותיהם. אך לא הם אוצאים לסערה. הספק הבסיס אלא הבנק המרכזי. עובדה היא שניתן לקבוע כבר כעת, על בסיס הנסיון האמפירי, שהמשיכה להמשיך כמף שנקבעה ע"י בנק ישראל נמשלות, מגעגעת את כל המערכת. וגורמת לנהיגים אינפלציוניים מצד הצלוויות. ללא כל הצדקה עניינית. אם בנקיישראל אינו מסוגל לנמוד מהבטיחן מישוט סריס לעמיד אותו בטיסוס, בטוח של דבר הוזרות הבדלות על המדיניות הכלכלית הוא של שר האוצר המשלה.

ואנונו לשופטים: פעלתי ממניעים אידיאולוגיים

מרדכי ואנונו סיים אתמול את עדותו, בעד חתנגה הראשון, והסביר לשלושת שופטי בית המשפט המחוזי בירושלים, כי ביצע את המעשים המיוחסים לו מתוך מניע אידיאולוגי.

ואנונו עמד על דוכן העדים במשך כחמש שעות ועונה בקול שקט לשאלותיו של התובע עו"ד עוזי חסון בעת החקירה הנגדית.

השופטים אליהו נעקס, צבי טל ושלום בדגר הזהירו לסרסום רק את העובדה כי הוא הסביר את המניעים למעשיו, אך אסרו לפרסם כל פרט לגבי הערת עצמה. ואת, לסרה שמגיעורו של ואנונו עו"ד אביגדור פלדמן ביקש להחיר לפרסום חלקים מפרוטוקול עדותו של האשם. השופטים לא נענו לבקשה בנימוק שאם יוחר הפרסום, יוצאו דברים מהקשרם שכן פרטים רבים יצטרכו, בכל מקרה, להשאר חסויים.

ביום א' הקרוב, יתחדש המשפט בעדויות של עדי חגנה נוספים. יתכן שהעד הסמוי יהיה אחד מעוגאבי הקבוצה הבריטי „סאביר פיימס", שכו פרסם ואנונו את „גיליונו על סדרת האסון של ישראל", או יהיה זה עדוף מאנק בראבוי מהחה אמונו בריטי, האמוד להעיד במה חדשו רבריו של ואנונו לקהילת מדעני הגרעין.

בסמר שהעיד ואנונו לבני משפחתו, כתב שגיצל את החומרנות שנתנה לו, בדי לומר בפעם הראשונה את נידמון בעדשה.

סנגורו של ואנונו, עו"ד שלומו אסר לאחר הישיבה כי הוא אופטימי, ואמנון שטולוון יוזבה, הסנגור אמר לכתב אי.מ. כי ואנונו פעל ממניעים אידיאולוגיים, וכי מטרתו היתה למנוע שואה גרעינית במזה"ת.

(עדיאל)

שמיר מתכוון לגרש את עוואד; „הוא מטיף לאלימות בשטחים"

תוקף האשרה של מובארק עוואד יפוג בקרוב ושמיר, המשמש גם שר הפנים — לא ייחדשה

מאת רליה שחורי, הנהגת המדיניות הפנים, „על המשמר"

ראש הממשלה יצחק שמיר, המשמש גם שר הפנים, לא יאריך את תוקף תאשרה לראש אלימות מובארק עוואד, שגנ לפני שבועיים. שמיר יחליט בכריזב על גירוש עוואד מן הארץ. לא יוזע מתי מתבטן שמיר לתתום על הוקף הגירוש.

הוזפעה אחמול בפני אנוזת כתבי הוזע בישראל, בחלון „הסלן דוד" בירושלים, תקף שמיר בחריפות את מובארק עוואד. הוא אמר, כי נוהחנו בישראל היא בלתי חוקית. „אני עוקם בנוגיה זו ואחליט בקרוב מה לעשות בקשר לכך", אמר.

כלכוקים ואכנוים

שמיר האשים את עוואד, כי במפוזה של הטפח לאי־אלימות הוא מעדת לאלימות. הוא אומר שאין להשתמש בדימוי ירימונים, אך השמעים אותו מתרשמים, שבאגנים ובנבקוקי תבערה בן מוחד שמיר.

עוד אמר ראש הממשלה, כי מובארק עוואד מקיים קשר עם אש"ף ומטרתו היא להביא לאי־ציבות והחלשת הנוכחות הישראלית בשטחים. „אשליה היא לחשוב שהוא לא מסוכן", אמר שמיר.

מובארק עוואד גוזא דרכון אמריקני, לא מבבר מגנה מגריקות אר"ב בישראל למשרד חוץ בבקשה שלא לגרשו מן הארץ. גראה, כי כנלל הפגיות האמריקנית הוזשה הגירוש עד כה.

לחשוב שהוא לא מסוכן", אמר שמיר.

מובארק עוואד גוזא דרכון אמריקני, לא מבבר מגנה מגריקות אר"ב בישראל למשרד חוץ בבקשה שלא לגרשו מן הארץ. גראה, כי כנלל הפגיות האמריקנית הוזשה הגירוש עד כה.

הסיפור שלא ייאמן, על מפקד יחידת הגלשנים ו־4 הטייסים

בירוזלים. — הוגוזן הלבנוני „אל־אמיר" (המשורב לטוריה ולתוגים המוסלמיים) סיימם אתמול ראיון עם אדם שהיכנו ב„מפקד הוזליה" שבציעוה ב־25 בנובמבר מיגגע נגד מחנה ה„ל בבקעה.

הוגוזן מוגע כי הסיוזה הנוזלה „בבסיס" של הוזליה (אלב ג'בריל), בלי למסוד היבנו הוא נמנבא, הוא גם פירסם צילום של אוריבת חברי הוזליה. מביהם של שני הגיבוזלים מוסשבו בריו.

מבסיר הוזליה, אנו מאעע, מען מסיוזה, כי נחת בישראל עם שלושה חבריו ב„מרוזן 500 סמרים מחמונה. בלי לחיזקל בקשיים, לאחר שחנו מעל הישובים מסר יוזב, נמר בלעדי ואל־אמליומ, אותם לא תקפנו, מתוזאם לחרוזאות.

עוד סיפר כי הוא ושלושת חבריו הגריאנו מאחוד שוזכן בסיוזר עבור הטיגעבו, לאחר שחתאנגו מסמר חדרשים, אולם נמסר להם על היעד של שליחותם.

בסיס „ג'בריל", דיק שעות ספורות לפני הוזמרה, הוא סען „לאחר שנחתנו, תפסנו עמדות מצפרוזות לבחנגה.. בלי שאיש הבחין בנוכחות אר בנמעות שלנו".

לפי בידיעות, ניהלו שני הוגעים קרבות מגנו אל סביב עם חיילים בחתנה, באשר חליית הוגנה שלו פתחה באש המקלעים והוחיילה לחדוף רשני יד.

אנו מאעע מעגו כי שלושת המחבלים שנאגעו בחיים נמלטו הוגריאו לעבר לבנון, כשהם מנגלים את הגנרל מוסיה בשרב הישראלית, אשר יד לבן עבר, ואפילו גרמו נמנעים בשוזרותיהם.

בשיטה חוזרת, הבחינו כוחות ישראליים בחלב מאנשיו והם אילבו אותו לנוחת בסרבת הגבלה הישראלי, ספר. בסיום דברי אנשי צבאי תגנלי של האויב... אנו רגילים לכך שהאויב הלם בסמרות ובבסיסים שלנו, ופוגע באדרחים עד־לאחרי הלחומים.

בדלבלנים: אם לא יחוקן השכר נשאר ללא משטרה וללא שב"ס

בסגרשה שקיים אתמול שר המשטרה חיים בר לב עם שר הוצאבר משה נסים, הוקלו דרישות משרדי המשטרה לתיקון עיוותים בשכר השוטרי יש חסרים. כך הוישה לחגדלת תקציב המשטרה בשנת 1988.

בסגרשה שהקיימה במטרדו שר שר הוצבר, השתתפו גם. מנכ"ל משרד המשטרה בר אביגר, מפקד המשטרה דוד קראוס ונציב שירות כתי הסוהר לוי שאול. בחוזלות הריון הוחיר הוצר בר לב, כי השב"ס והמשטרה גם יוזר הגיעו אל מתחת לקו האחרון". „התקציב היה לחוץ מאוד ובגלל בעיות שכר, דיבים עוגנו, ואם לא יהיה שינוי, נשאר בלי משטרה ובלי שב"ס, אמר הוצר בר לב.

הוצר בר לב, הגיע בסוף שר הוצבר משה נסים אם בעיית קיזוזוי הוצר במשטרה הבשב"ס שיש לוכיח לחיקונן, כגון כן אנר הוצר בר לב, בגמגמה. הוצר בר לב הסביר, כי בגלל בעיות תקציב בשנת 87־88, נאלצה המשטרה להקפיא 600 תקנים. הוצר בר לב קרא להוצאר את התקנים הבתקפנים הוא דרש הוספת תקנים חדשים בסמר מלאכות בתאגונות הדרגים, שהמלוים בירים הו דו בסמים ועוד.

שר הוצבר הוסיף, כי בחוזלת התקציב ישנה בעיית, כיון שלי מגת לחגייל את תקציב המשטרה בגמגמה. הוצר בר לב, הגיע בנסוגי שר הוצבר, כגון כן אנר הוצר בר לב, הוסיף בגמגמה. הוצר בר לב הוסיף, כי בגמגמה עיוותי הוצר ישיל לוצר המשטרה בעוד מספר ימים.

(עדיאל)

שמיר: המשתמטים משירות בצבא גורמים בידוד בעם

מאת מצלול עמיקם כתב „על המשמר"

„אין רבר יותר מפריר, ויתר קרן בעם היהודי מאשר תופעה הסרבנות, כאשר חלק מרגים מסרב לשרת בצבא. אני אומר את דוגמ לאנשים רחוביים, המסוגים תורה מ דרך ארץ, והמפורתים בצבר — רבים אלה המסיע אתמול רחוב מרכז יצחק שמיר בתר צעדים שבשכונת קרית משה בירושלים — ישרבה של חוזרים בתשובה אשר אינם מתבישים ליראי הדתיה.

„אין גורם יותר חשוב המקיר את כל חלקי העם ביישראל, אור למשנהו, מאשר השירות יוד בצבא. יהודים מכל קצוות העולם, אם סלם מטלאים אם תעקדים בשמנה, שומרים על המרינה תעולים לעם במחונה — לא יכול לחוות עץ ביניהם" — אמר ראש הממשלה.

● עד רחילת הדרש יגאר בעיר ירושלמו העבודות של בשר הלכה הדרש מעל נתיבי איילון, דבר שיביא להקלה על עומסי הנסיע באיזור זה. זאת הודיע אתמול שר התחבורה, דניס קדמה, בסיור שעבר לאורך תוואי העבודות בנתיבי האיילון.

● 2.5 מיליון ש"ח השקיע מנהל עמידר בשיפוץ מאות דירות בקריית־שמונה.

הסיפור שלא ייאמן, על מפקד יחידת הגלשנים ו־4 הטייסים

בירוזלים. — הוגוזן הלבנוני „אל־אמיר" (המשורב לטוריה ולתוגים המוסלמיים) סיימם אתמול ראיון עם אדם שהיכנו ב„מפקד הוזליה" שבציעוה ב־25 בנובמבר מיגגע נגד מחנה ה„ל בבקעה.

הוגוזן מוגע כי הסיוזה הנוזלה „בבסיס" של הוזליה (אלב ג'בריל), בלי למסוד היבנו הוא נמנבא, הוא גם פירסם צילום של אוריבת חברי הוזליה. מביהם של שני הגיבוזלים מוסשבו בריו.

מבסיר הוזליה, אנו מאעע, מען מסיוזה, כי נחת בישראל עם שלושה חבריו ב„מרוזן 500 סמרים מחמונה. בלי לחיזקל בקשיים, לאחר שחנו מעל הישובים מסר יוזב, נמר בלעדי ואל־אמליומ, אותם לא תקפנו, מתוזאם לחרוזאות.

עוד סיפר כי הוא ושלושת חבריו הגריאנו מאחוד שוזכן בסיוזר עבור הטיגעבו, לאחר שחנאנגו מסמר חדרשים, אולם נמסר להם על היעד של שליחותם.

בסיס „ג'בריל", דיק שעות ספורות לפני הוזמרה, הוא סען „לאחר שנחתנו, תפסנו עמדות מצפרוזות לבחנגה.. בלי שאיש הבחין בנוכחות אר בנמעות שלנו".

לפי בידיעות, ניהלו שני הוגעים קרבות מגנו אל סביב עם חיילים בחתנה, באשר חליית הוגנה שלו פתחה באש המקלעים והוחיילה לחדוף רשני יד.

אנו מאעע מעגו כי שלושת המחבלים שנאגעו בחיים נמלטו הוגריאו לעבר לבנון, כשהם מנגלים את הגנרל מוסיה בשרב הישראלית, אשר יד לבן עבר, ואפילו גרמו נמנעים בשוזרותיהם.

בשיטה חוזרת, הבחינו כוחות ישראליים בחלב מאנשיו והם אילבו אותו לנוחת בסרבת הגבלה הישראלי, ספר. בסיום דברי אנשי צבאי תגנלי של האויב... אנו רגילים לכך שהאויב הלם בסמרות ובבסיסים שלנו, ופוגע באדרחים עד־לאחרי הלחומים.

(דיאנה שריאל־ניר)

שבוע חלף מאותו לילה. בחדרו הזעיר של ניב חזון ז"ל מונחת על השולחן שקית אסימונים קטנה ששכח לקחת בחופשתו האחרונה ■ המודעה שפירסם צה"ל גרמה כאב למשפחה: „אני חשבתי, שצה"ל יכתוב שהוא מצטער על החייל שנפל בעת מילוי תפקידו" — אומר האב, שמואל ■ „אני היום שלמה לגמרי עם התנהגותו של ניב", אומרת האם רינה ■ הצער והכעס

עמירים כהן

על הגרף המקיטה את ביתה בן הקיטה אחת של משטחת חזון, שריר כסעם אחרון לכפר נגנים של סעם, רבוקות מודעות שחרחות, שתלקו כבר נחלש ברחת החמסיבית של סוף נובמבר.

ניב חזון (19), תייל בחטיבת הנח"ל, עשרה חודשים בצה"ל — בן חזקונים של דינה, מרחה החיעגר — נטל ב„ליל הנלשנים". שבוע תלף מאותו לילה, והמשפחה קמה זה עתה מחשיבעה, אך המבקרים והמנחמים לא חרלים לסקור את הבית הקטן המרוקף עצי פרי. באים וברוי תברוחיו של ניב מבית־הספר, קרובי משפחה ושכנים, תלמידיהם הרבים של זוג המחנכים הזוחיים, וחברים סקיבוץ בגבת, שבו חיתה המשפחה שנים רבות. האווירה בבית כבדה, קשה מאוד.

בחוחרו הזעיר של ניב מונחת על השולחן שקית אסימונים שהיגנה לו אימו, ששכח לקחת בשחיה באן בחוסשתו האחרונה לפני שבועיים. על המיטה מושלך כובע עבודת צבאי, ובצד שלו קרוב לאיתה בלי, היה צריך להיות ערוך ומוגן לקבלת סקודה לדרך ולקחת את החנור שלו האפוד שלו, אשר היה במרחק מסוים מהמקום שבו היה בעת הוחקנה. זה מה שעשה המעבר לכך. אתמול הוי סה קצינים כבדים ואמרנו לחמו רבותי, הרי המודעה הזו היא אישור למה שהתקשרנו עשתה לילדים שלנו הרי המודעה מוקשה מיגמ אותו אחרו לבית־הילים. לאחר חיפוש נשלח לתעודה רפואית, וו הודיעה לו מרופוד (45). המפקד מכלב עבור מפקדו, שהתבקש להעבירו ליחידה עורפית. ניב, לדברי חודרי, הכתובב שבועות עם המכתבים הללו בכיס.

„אמרתי לרמטכ"ל, שאם אבן אחל גוחב כך — הרי יין רמטכ"לים. שהודיעו את הבובע לכתוף הינו רמטכ"לים שהעלו אותו לדאש — יש לו עכשיו הזדמנות. ליצור נורמה חדשה של מערבות. מרוע לא ייכתב שצה"ל משתעף בצער המשפחות. והחייל נפל בעת מילוי תפקידו? רמטכ"ל אחד שהיה אבל בלבד לבוא ולדרוש נוסח כזה? „זה הציק לי נורא, בי ניב, בפי שהכרתי אותו, כל־כך אהב את השירות הצבאי, היה בל־כך נאה בתפקיד, רצה לסגנות את תפקידו עד תום. בשעות אחרי־הצהרים ביום ראשון, בשבא מסקר הצ"ל בבני ויינר ובמיסור שלו על מה שהתרחש שם באמת, הוא, כמו שאומרים, ניתן את האגן העצבות שהיתה מונחת על ליבי — חשבתי שאני צריך למצות על המודעה הזו.

„בסך הכל, מסקר הנחל נתן תאור מקצועי סה ניב היה צריך לעשות כחייל בחסקיר שלו, ואיך בתחקיר התברר שפעל בריוק בתחום שלו הבמסה מושלך כובע עבודת צבאי, ובצד שלו קרוב לאיתה בלי, היה צריך להיות ערוך ומוגן לקבלת סקודה לדרך ולקחת את החנור שלו האפוד שלו, אשר היה במרחק מסוים מהמקום שבו היה בעת הוחקנה. זה מה שעשה המעבר לכך. אתמול הוי סה קצינים כבדים ואמרנו לחמו רבותי, הרי המודעה הזו היא אישור למה שהתקשרנו עשתה לילדים שלנו הרי המודעה הזו עושה עולל לחבדו של ניב ומטעה אם הציבור. כי אם לא כתוב שחוא נפל בעת מילוי תפקידו, סימן שהוא לא מילא את תפקידו. אמרנו להם, וד

חלק, שאנחנו מבקשים שצה"ל יכתוב ויפרסם שבנו נפל בעת מילוי תפקידו. פניו בעניין זה לאלים מבוחנים במטכ"ל שעוסקת בבושאי אנשים. ואמר לנו, לחפתעתנו, שכך כתבים כבר ארבעים שנה.

„אמרתי לרמטכ"ל, שאם אבן אחל גוחב כך — הרי יין רמטכ"לים. שהודיעו את הבובע לכתוף הינו רמטכ"לים שהעלו אותו לדאש — יש לו עכשיו הזדמנות. ליצור נורמה חדשה של מערבות. מרוע לא ייכתב שצה"ל משתעף בצער המשפחות. והחייל נפל בעת מילוי תפקידו? רמטכ"ל אחד שהיה אבל בלבד לבוא ולדרוש נוסח כזה? „זה הציק לי נורא, בי ניב, בפי שהכרתי אותו, כל־כך אהב את השירות הצבאי, היה בל־כך נאה בתפקיד, רצה לסגנות את תפקידו עד תום. בשעות אחרי־הצהרים ביום ראשון, בשבא מסקר הצ"ל בבני ויינר ובמיסור שלו על מה שהתרחש שם באמת, הוא, כמו שאומרים, ניתן את האגן העצבות שהיתה מונחת על ליבי — חשבתי שאני צריך למצות על המודעה הזו.

„בסך הכל, מסקר הנחל נתן תאור מקצועי סה ניב היה צריך לעשות כחייל בחסקיר שלו, ואיך בתחקיר התברר שפעל בריוק בתחום שלו הבמסה מושלך כובע עבודת צבאי, ובצד שלו קרוב לאיתה בלי, היה צריך להיות ערוך ומוגן לקבלת סקודה לדרך ולקחת את החנור שלו האפוד שלו, אשר היה במרחק מסוים מהמקום שבו היה בעת הוחקנה. זה מה שעשה המעבר לכך. אתמול הוי סה קצינים כבדים ואמרנו לחמו רבותי, הרי המודעה הזו היא אישור למה שהתקשרנו עשתה לילדים שלנו הרי המודעה הזו עושה עולל לחבדו של ניב ומטעה אם הציבור. כי אם לא כתוב שחוא נפל בעת מילוי תפקידו, סימן שהוא לא מילא את תפקידו. אמרנו להם, וד

„הדקות לא זזו"

בין המודעות השחורות והלילויות, בשבוע הבכיות. הוזוקא המודעה שפירסם צה"ל היא שגרמה. למשפחה צער. ובעם. ואולי עדיין מסתרעת. אבל מוזרה. זו לא היתה מתפרסמת כלל. הבוסח חיה. ... צחיל מצטער על מותר של החייל ניב חזון.". וגם אין אגב, באותו נוסח מלה אחת. של השתחוות בצער המשפחה.

ומפקר המעולה מיגמ אותו לבית־הילים. לאחר חיפוש נשלח לתעודה רפואית, וו הודיעה לו מרופוד (45). המפקד מכלב עבור מפקדו, שהתבקש להעבירו ליחידה עורפית. ניב, לדברי חודרי, הכתובב שבועות עם המכתבים הללו בכיס.

„אמרתי לרמטכ"ל, שאם אבן אחל גוחב כך — הרי יין רמטכ"לים. שהודיעו את הבובע לכתוף הינו רמטכ"לים שהעלו אותו לדאש — יש לו עכשיו הזדמנות. ליצור נורמה חדשה של מערבות. מרוע לא ייכתב שצה"ל משתעף בצער המשפחות. והחייל נפל בעת מילוי תפקידו? רמטכ"ל אחד שהיה אבל בלבד לבוא ולדרוש נוסח כזה? „זה הציק לי נורא, בי ניב, בפי שהכרתי אותו, כל־כך אהב את השירות הצבאי, היה בל־כך נאה בתפקיד, רצה לסגנות את תפקידו עד תום. בשעות אחרי־הצהרים ביום ראשון, בשבא מסקר הצ"ל בבני ויינר ובמיסור שלו על מה שהתרחש שם באמת, הוא, כמו שאומרים, ניתן את האגן העצבות שהיתה מונחת על ליבי — חשבתי שאני צריך למצות על המודעה הזו.

„בסך הכל, מסקר הנחל נתן תאור מקצועי סה ניב היה צריך לעשות כחייל בחסקיר שלו, ואיך בתחקיר התברר שפעל בריוק בתחום שלו הבמסה מושלך כובע עבודת צבאי, ובצד שלו קרוב לאיתה בלי, היה צריך להיות ערוך ומוגן לקבלת סקודה לדרך ולקחת את החנור שלו האפוד שלו, אשר היה במרחק מסוים מהמקום שבו היה בעת הוחקנה. זה מה שעשה המעבר לכך. אתמול הוי סה קצינים כבדים ואמרנו לחמו רבותי, הרי המודעה הזו היא אישור למה שהתקשרנו עשתה לילדים שלנו הרי המודעה הזו עושה עולל לחבדו של ניב ומטעה אם הציבור. כי אם לא כתוב שחוא נפל בעת מילוי תפקידו, סימן שהוא לא מילא את תפקידו. אמרנו להם, וד

„הדקות לא זזו"

בין המודעות השחורות והלילויות, בשבוע הבכיות. הוזוקא המודעה שפירסם צה"ל היא שגרמה. למשפחה צער. ובעם. ואולי עדיין מסתרעת. אבל מוזרה. זו לא היתה מתפרסמת כלל. הבוסח חיה. ... צחיל מצטער על מותר של החייל ניב חזון.". וגם אין אגב, באותו נוסח מלה אחת. של השתחוות בצער המשפחה.

בלשון שלהם, לגיילון את המסמך הזה לתוך שקית הגיילון".

ואם ריגנה אומרת, כי היה לו בה חשוב להיות חייל קרבי משום שראה דמויות במשפחתו, ראה את אחיו קצין בצחל, אחותו קצינה, סבא את ארץ־ישראל בסי שחיינכנו אותו". ניב חתנגנו לצאת לקורס קצינים, החתנגנו לחיות קצין קשר.

„ראש הדולי"

בעשרים לחפש בבוקר, אור ליום חמישי, לאחר לילה של נרודי שינה, שמעה ריגנה חזון נקישות על שער הכניסה. גם הבלב ותחיל לבנות. בזה אחר זה נכנסו לחדר אנשים במרוסן בתחילה חשבה על הבן הבכור, אבל הם אמרו לה שזה ניב. שמואל שאל: חרוג או מצוע הרוג — הם אמרו, בסעילה חבלנית. מאז, בנוסף לאבל, היתמוף הסיום של ה„עליהום".

אבי חזון, אחיו של ניב, אומר, כי „לבנות זאת „דצה אוסי" זה מנוגם אבל מה שקראנו בעיתונים בסוף השבוע הקודם ומה שבמבנה ברדיו כאב מאוד. הכרנו את הבחור בתור מנשמנו. לא דשלן, מרגש ואסיטו מרסקציוניסט. לא הנאים לו להסתובב סתם בשחיתת מנגנות. כיום שיש פרוח כתב גלי צה"ל את מרבנתנו בעיתונים דברי הרמטכ"ל, שאמר כי החיילים הפחות טובים נשארו מאחור. ציינלתי לאותו כתב ואמרתי לו: אפילו אם הרמטכ"ל אמר מה שאמר, הרי אתה מבדאים. אתה לא סיים — תחשוב על המשפחות! התקשרתי ללישכת הרמטכ"ל והשליש שלו הבהיר לי, שלא זאת היתה כוונת הרמטכ"ל, שהוא התבונן שהחיילים הפחות מאומנים מבחינת הכשרה הקרבית נשארו במחנה. הרמטכ"ל מחות טובים" היה מושג אחולל וגם הבטיח שיעשה לתיקון העוול".

בעקבות הפרסום בבוקר, אור ליום חמישי, נקישות על שער הכניסה. גם הבלב ותחיל לבנות. בזה אחר זה נכנסו לחדר אנשים במרוסן בתחילה חשבה על הבן הבכור, אבל הם אמרו לה שזה ניב. שמואל שאל: חרוג או מצוע הרוג — הם אמרו, בסעילה חבלנית. מאז, בנוסף לאבל, היתמוף הסיום של ה„עליהום".

אבי חזון, אחיו של ניב, אומר, כי „לבנות זאת „דצה אוסי" זה מנוגם אבל מה שקראנו בעיתונים בסוף השבוע הקודם ומה שבמבנה ברדיו כאב מאוד. הכרנו את הבחור בתור מנשמנו. לא דשלן, מרגש ואסיטו מרסקציוניסט. לא הנאים לו להסתובב סתם בשחיתת מנגנות. כיום שיש פרוח כתב גלי צה"ל את מרבנתנו בעיתונים דברי הרמטכ"ל, שאמר כי החיילים הפחות טובים נשארו מאחור. ציינלתי לאותו כתב ואמרתי לו: אפילו אם הרמטכ"ל אמר מה שאמר, הרי אתה מבדאים. אתה לא סיים — תחשוב על המשפחות! התקשרתי ללישכת הרמטכ"ל והשליש שלו הבהיר לי, שלא זאת היתה כוונת הרמטכ"ל, שהוא התבונן שהחיילים הפחות מאומנים מבחינת הכשרה הקרבית נשארו במחנה. הרמטכ"ל „מחות טובים" היה מושג אחולל וגם הבטיח שיעשה לתיקון העוול".

ריגנה אומרת, כי היה לו בה חשוב להיות חייל קרבי משום שראה דמויות במשפחתו. ראה את אחיו קצין בצחל

הימים שאחרי הלילה

מראה לא שיגרתי: השי"ג רוני והרמטכ"ל דן שומרון יושבים בחדר אחד שש שעות ושומעים זה את זה — חידוש חיוני לצבא שמעוניין בלקחי אמת. מלת הממתח של הימים האחרונים היא „תחקיר" ■ בצה"ל עסקו השבוע בשאלת האחריות, שאלת הדרג. שאלת החייל הבודד היא שונה: „לא למדתי איך להתמודד סנים אל פנים מול מחבל אחד חמוש" ■ בנח"ל, שבוע אחרי ליל הגלשנים, מודים בטעויות ורוצים לתקן. „אמת ואמונה" — זו הסיסמה

אבי בניהו

„דיווחי אמת, תחקירי אמת ולקחי אמת", וזו המסר שהעביר הרמטכ"ל דן שומרון לפיקודיו עם כניסתו לתפקיד. „תחקיר" — מלה שרצה הרבה בתקשורת בשבוע האחרון. „תחקיר מקומי", „תחקיר ממג"לי" וכו', מלה נפוצה, שחשיבות רבה מאווירה.

בחיל האוויר התחקיר הזה מוטמע תוך כתוף היחידות ובקרב הלוחמים כבר שנים רבות, בצה"ל קצת פחות. עד עכשיו נראה, כי התחקירים יסוריים מאוד וכי אין כוונה „לסרוח" משהו. לא מגיעה שערורייה הוא, שתש"ג רוני והרמטכ"ל שומרון יושבים בחדר אחד שש שעות ושומעים זה את זה. לפנינו חידוש חשוב וחיובי לצבא שמעוניין בלקחי אמת.

צה"ל מפיק לקחים, ובמקביל מחדיר מלה חדשה לשפת היום־יום. לפני שנה הייתה זו „החלופה", שהשתרשה כנו במלה נפוצה ועכשיו „התחקיר". מכותרות העיתונים ומדיווחי הרדיו נראה, כי עם ישראל נוטל חלק פעיל בתחקיר ובתחקירים ומלווה את צה"ל בהפקת הלקחים. לא כולם אוהבים את „הליווי" הזה, אבל הצימוד מחולל לאותב תחקירים.

אחריות אישית

אלוף־משנה אחד כעס סלע (אביאם) כבר לקח אחריות בשנה האחרונה, לאחר שהבין שאין לו מנוס מכך. עתה, עולה שוב שאלת הגודמות והאחריות. ביום שאחרי ליל הגלשנים הודיע מח"ם הנח"ל, אל"מ י', כי הוא המפקד ולמיכ"ר הוא נוטל את האחריות על שאירע. יומיים לאחר מכן בכד היריחה שוב בהצהרה, שתפסה את כותרות יום ראשון. איש בודד ומתבודד היה בשבוע האחרון מפקד הטיבת הנח"ל, מבקש עצה ממפקדיו בתווה ובעבר, ואלה אינם ממהרים לגבי אותו. „אחריות אישית זה עניין שכיבד לבין עצמך" חזרות התשובה כמו תקלים.

בצה"ל כמו בציבור, יודעים שמישהו צריך לקחת אחריות אישית כמופו של תחקיר. אם אינו עושה זאת, מגרכים אותו לקבל אחריות. רבין הודיע, כי יצחן יעוץ משפטי וכי וקבל תבצע על־פי הנחלים והמקרות. שאלת האחריות היא שאלת הדרג. בצבא אומרים, ש„יש דרג ליש דרג, קרין יש ש"ג ויש מפקדים בכירים. יש נושאי צל"ש ויש דרגות טל"ש. במלחיזיה הבשבע הרמטכ"ל ואלוף מיקור הצפון, כי ייקנסו בעיר בכל הרמות, בולל בקרב מפקדים בכירים. המימדיה של צה"ל אינה דצופה מקרים של „בחלת אחריות אישית" לכל מדרל ומדרל, וכבל זאת — עסקו בזה כל־יב הרבה השבוע.

שאלת החייל הבודד

מחלקת הקבר של דוד ופולה בן־גוריון בא הרמטכ"ל למיתחו של רב"ט בשאר, סמל מבצעים של קצין התחזוקה בחטיבת הנח"ל, בשאר המצוע הוא שהרג את המחבל שהגיע בגלשן. בשיחה, בך דווח בתקשורת, פנה החייל למפקדו הבכיר וחיכנה את תשומת ליבו לבעיה, שהיא אולי לקח מרבוי מהארוע.

„הרמטכ"ל, אמר בשאר, „אימנו אותי כצה"ל לבבוש יער ולהחלום בשמח בבוי, לא למדתי איך להתמודד סנים אל סנים מול מחבל אחד חמוש". רבי החייל. בעוד תודשים ספורים, ארבע שנים לאחר הקמת מפקדת תילות השדה, מישהו שם צריך לחשוב על זה. אולי צריך ללמוד שוב בצה"ל קרב פנים־אל־פנים, ולזוכר שמחבלים וטרוד זה מחבל מול חייל, או מחבל מול אזרח, ולאן ווזקא מבקר בבוד הירחה שוב בהצהרה, שתפסה את כותרות יום ראשון. איש בודד ומתבודד היה בשבוע האחרון מפקד הטיבת הנח"ל, מבקש עצה ממפקדיו בתווה ובעבר, ואלה אינם ממהרים לגבי אותו. „אחריות אישית זה עניין שכיבד לבין עצמך" חזרות התשובה כמו תקלים.

בצה"ל כמו בציבור, יודעים שמישהו צריך לקחת אחריות אישית כמופו של תחקיר. אם אינו עושה זאת, מגרכים אותו לקבל אחריות. רבין הודיע, כי יצחן יעוץ משפטי וכי וקבל תבצע על־פי הנחלים והמקרות. שאלת האחריות היא שאלת הדרג. בצבא אומרים, ש„יש דרג ליש דרג, קרין יש ש"ג ויש מפקדים בכירים. יש נושאי צל"ש ויש דרגות טל"ש. במלחיזיה הבשבע הרמטכ"ל ואלוף מיקור הצפון, כי ייקנסו בעיר בכל הרמות, בולל בקרב מפקדים בכירים. המימדיה של צה"ל אינה דצופה מקרים של „בחלת אחריות אישית" לכל מדרל ומדרל, וכבל זאת — עסקו בזה כל־יב הרבה השבוע.

רק חצי עבודה

א. אין זו עדיין הטלמלה שצה"ל בה זקוק לה אליבא ד'רן שומרון עדב כניסתו לתפקיד. רק הציבור המתעניין ובלי התקשורת יכולים להסתפק במה שקראו וחכבוע „מסקנות אישיות". אבל צה"ל יחמא לאמת הבסיסית אם יעבוד בך.

המיגרע כמתבה „ביגוד" הינו בהחינת „בגוכב על הקיר", נוריח אוחרה למערבכות ושוונות בבל הרמות של הצבאו מהמוריעון המוסקר על ההתרעה, דרך חיל האוויר האחראי על הגנת שמי המרינה, המפקדים במחנות ובעוצבות, ועד לאחרון חחיילים שעשוי להיתקל בטעם וחבאה במחבל חמוש ממתעב. הארוע המדגי המחיש למה מתכוונים כשאומרים ממטעה, ולמה מתבוונים כשאומרים נורמות לתיפה מול מני אויב.

צה"ל יסול לצאת מתארוע הזה חזק יותר, או לחילופין, מחוסכל יותר. זה תלוי אך ורק מחדש הינו צעד חיובי. בעת הייב צה"ל ליישם את החצי השני, כלפי עצמו־פנימה, וחזו החלק הקשה יותר, המחות טוטולארי, אבל הכרחי.

ויבצע את השינויים הנדרשים — אזי יצא פחוק.

אם יסתפק בהודעה לעיתונות על המסקנה האישיות ועל מינוי של אלוף להמשך בדיקה בלבד, ימצא עצמו הצבא מתמנל בעתיד הלא רחוק. דרוש שינוי של ממש בהנחלת הנורמות ובאימון החיילים והמפקדים למלחמה המתמשכת במרור. צה"ל זקוק לניח־ספר לביטחון שוטף, בדי ללמוד שג. וחייל ביצר לעמוד ולהשיב אש מול מחבל בודד. הוא לקח מרבוי מהארוע. הפעם המתיע המחבל את צה"ל ב„קטן" ואם יישמנו הלקחים האמיתיים, אזי בפעם הבאה זה עשוי לבאוב יותר. כסי שבראים חרבנים נבון לעבשיו, הרי שבעשתה רק חצי עבורה, אך גם עליה יש לבדוק משום שחיא ככל ואת ממנבת מפנה לשתו.

בחילה אחריות אישית ומסקנות אישיות אלה אינן נורמות שביחות בצבא והנחלתן חדרש הינו צעד חיובי. בעת הייב צה"ל ליישם את החצי השני, כלפי עצמו־פנימה, וחזו החלק הקשה יותר, המחות טוטולארי, אבל הכרחי.

רק חצי עבודה

א. אין זו עדיין הטלמלה שצה"ל בה זקוק לה אליבא ד'רן שומרון עדב כניסתו לתפקיד. רק הציבור המתעניין ובלי התקשורת יכולים להסתפק במה שקראו וחכבוע „מסקנות אישיות". אבל צה"ל יחמא לאמת הבסיסית אם יעבוד בך.

המיגרע כמתבה „ביגוד" הינו בהחינת „בגוכב על הקיר", נוריח אוחרה למערבכות ושוונות בבל הרמות של הצבאו מהמוריעון המוסקר על ההתרעה, דרך חיל האוויר האחראי על הגנת שמי המרינה, המפקדים במחנות ובעוצבות, ועד לאחרון חחיילים שעשוי להיתקל בטעם וחבאה במחבל חמוש ממתעב. הארוע המדגי המחיש למה מתכוונים כשאומרים ממטעה, ולמה מתבוונים כשאומרים נורמות לתיפה מול מני אויב.

צה"ל יסול לצאת מתארוע הזה חזק יותר, או לחילופין, מחוסכל יותר. זה תלוי אך ורק מחדש הינו צעד חיובי. בעת הייב צה"ל ליישם את החצי השני, כלפי עצמו־פנימה, וחזו החלק הקשה יותר, המחות טוטולארי, אבל הכרחי.

ברית נגד המהפכה

פעולת הגלשן הזכירה, למי שרצה לשכוח, כי מלחמת לבנון נחלה כישלון ■ אולי לא יאהבו אצלנו את הרעיון — אבל מחנות הפליטים בלבנון מגינים על יישובי הצפון שלנו מפני המהפכה החומייניסטית, שנושאי דיגלה הם השיעים, נתמכי ישראל ■ לטווח רחוק, לישראל ולאש"ף יש יותר מאינטרס משותף אחד... ולא רק בדרום לבנון

פנחס ענברי

פעולת הגלשן הזכירה לנו, כי מבחי' נתנו הבעיה הפלשתינית איננה רק בעיית השפחים, אלא גם בעיה בלבנון.

בך צריך להבין את מלחמת לבנון של כבון, רפול ושרון — המלחמה כאש"ף התחילה בגרה הבעדבית, ונסתיימה במצוד על כיידות. הגלשן הזכיר לפי שרצה לשכוח, כי מלחמת לבנון נחלה כשלון, ושר הכיסתון יתוקן רבין ציין, כי כיום מסמדים של הפלשתינים המתנשים כדחום לבנון עולה על מספרם עכב מלחמת לבנון.

מכיון שאין איש מרידעה, הטיון כי צריך לצאת למלחמת תרשה. נגד אש"ף, ומכיון שרצועת הביטחון נותנת מעבה חלבי בלבד לבעיית הסרוח, אולי הגיע הזמן לחפש נוסחה מדינית, שתבחיר את התחליך הפרינני לשמחים עם תחליך שיכיא למציאת נוסחה לשתרון בעיית לבנון בבלל. לסרות שוצת דרך קשה יותר, ונוחדאי אדוכה מאוד — אולי ממנו תבוא הישועה, וייתכן שעל אף קשיית ותגלה בנתיב הקצר יותר, בסוכו של דבר.

בראיון שהעניק לא מכבר השר וחירדי לעניני השפחים, מרדוכי נרדיק לא־דשאמה הכוחיית, הוא הפיף בין חיתר ספח משמדוחיה של ירדן בעניין לבנון. החטרה, כי שתקים הוים תחליך הגירה פלשתינית פלבנון, וחפש הירדני הבינ־אירשיעות רצון מן התחליך הזה. ובוא שר לשה שאומרים בעניין הגיירה רחבת חוויקי של הפלשתינים המתגוררים בלבנון, אמר השר הירדני „אדון יכול אני לחתת דיעה לגבי הגירה, אז מבינת הגירה, של האיש הפלשתיני הארוח על ארמת לבנון, כאשר מקצת אחיי פלבנון אינם מרגישים בבתוח בעבור הרשות. בכלל, את הסתרון המדיני יש לחפש על־פי הנתונים הקיימים, ולא על־פי פתרונות של שינוי תנתונים חקיימים; מראנספר למיניהם, או חיסול מדינות חקיימים; מראנספר למיניהם, אז חיסול מדינות ירדן.

מכתינה ואת, יש לשים לב לתפקיד של נשיא לבנון, אמין ג'מייל, בנוערת בך עמנו. אין ספק, כי ינתן יעוץ משפטי וכי וקבל תבצע על־פי הנחלים והמקרות. שאלת האחריות היא שאלת הדרג. בצבא אומרים, ש„יש דרג ליש דרג, קרין יש ש"ג ויש מפקדים בכירים. יש נושאי צל"ש ויש דרגות טל"ש. במלחיזיה הבשבע הרמטכ"ל ואלוף מיקור הצפון, כי ייקנסו בעיר בכל הרמות, בולל בקרב מפקדים בכירים. המימדיה של צה"ל אינה דצופה מקרים של „בחלת אחריות אישית" לכל מדרל ומדרל, וכבל זאת — עסקו בזה כל־יב הרבה השבוע.

שאלת החייל הבודד

מחלקת הקבר של דוד ופולה בן־גוריון בא הרמטכ"ל למיתחו של רב"ט בשאר, סמל מבצעים של קצין התחזוקה בחטיבת הנח"ל, בשאר המצוע הוא שהרג את המחבל שהגיע בגלשן. בשיחה, בך דווח בתקשורת, פנה החייל למפקדו הבכיר וחיכנה את תשומת ליבו לבעיה, שהיא אולי לקח מרבוי מהארוע.

„הרמטכ"ל, אמר בשאר, „אימנו אותי כצה"ל לבבוש יער ולהחלום בשמח בבוי, לא למדתי איך להתמודד סנים אל סנים מול מחבל אחד חמוש". רבי החייל. בעוד תודשים ספורים, ארבע שנים לאחר הקמת מפקדת תילות השדה, מישהו שם צריך לחשוב על זה. אולי צריך ללמוד שוב בצה"ל קרב פנים־אל־פנים, ולזוכר שמחבלים וטרוד זה מחבל מול חייל, או מחבל מול אזרח, ולאן ווזקא מבקר בבוד הירחה שוב בהצהרה, שתפסה את כותרות יום ראשון. איש בודד ומתבודד היה בשבוע האחרון מפקד הטיבת הנח"ל, מבקש עצה ממפקדיו בתווה ובעבר, ואלה אינם ממהרים לגבי אותו. „אחריות אישית זה עניין שכיבד לבין עצמך" חזרות התשובה כמו תקלים.

בצה"ל כמו בציבור, יודעים שמישהו צריך לקחת אחריות אישית כמופו של תחקיר. אם אינו עושה זאת, מגרכים אותו לקבל אחריות. רבין הודיע, כי יצחן יעוץ משפטי וכי וקבל תבצע על־פי הנחלים והמקרות. שאלת האחריות היא שאלת הדרג. בצבא אומרים, ש„יש דרג ליש דרג, קרין יש ש"ג ויש מפקדים בכירים. יש נושאי צל"ש ויש דרגות טל"ש. במלחיזיה הבשבע הרמטכ"ל ואלוף מיקור הצפון, כי ייקנסו בעיר בכל הרמות, בולל בקרב מפקדים בכירים. המימדיה של צה"ל אינה דצופה מקרים של „בחלת אחריות אישית" לכל מדרל ומדרל, וכבל זאת — עסקו בזה כל־יב הרבה השבוע.

לפתור בעיות קיימות

יש לחיות, כי סבלם של הפלשתינים כלבנון, ותהליך בגירתם מעורר סיפוק אצל בעלי ובראיה לטווח קצר, שעריין שבויים בקיסמה של הטנסצייה הערלות, או שסתם שמחים על כל מכה הנותנת על ראשם של הפלשתינים. אכל, תשאלה היא אם קיבוץ מעמדם של הפלשתינים כלבנון משרת גם את האינטרסים האמיתיים של ישראל.

400 אלף הפליטים הפלשתינים המצויים כלבנון באו כעיקר מחיטה וסן וגליל. נראה, כי אין איש ברדעת שיצע לחזרתם למקומות שמתם ברחו, או גורשו, במלחמת השיחרור. אותה האשמריות הנאות בחשבון היא לטיוע בשיקומם בלבנון? וזאת האומצית הערינה בעיני ירדן, כפי שנתן לכך ביטוי הנשר הירדני, מכיתון שאין ירדן מעוניינת להביאם לתעוסה, ולא לגזה הסערבית. המטרה היא לשתות כעיות עיקמות, ולא ליצור מעמדים חדשים בלבנון.

אולי־מישנה אחר כשם סלע (אביאם) כבר לקח אחריות בשנה האחרונה, לאחר שהבין שאין לו מנוס מכך. עתה, עולה שוב שאלת הגודמות והאחריות. ביום שאחרי ליל הגלשנים הודיע מח"ם הנח"ל, אל"מ י', כי הוא המפקד ולמיכ"ר הוא נוטל את האחריות על שאירע. יומיים לאחר מכן בכד היריחה שוב בהצהרה, שתפסה את כותרות יום ראשון. איש בודד ומתבודד היה בשבוע האחרון מפקד הטיבת הנח"ל, מבקש עצה ממפקדיו בתווה ובעבר, ואלה אינם ממהרים לגבי אותו. „אחריות אישית זה עניין שכיבד לבין עצמך" חזרות התשובה כמו תקלים.

בצה"ל כמו בציבור, יודעים שמישהו צריך לקחת אחריות אישית כמופו של תחקיר. אם אינו עושה זאת, מגרכים אותו לקבל אחריות. רבין הודיע, כי יצחן יעוץ משפטי וכי וקבל תבצע על־פי הנחלים והמקרות. שאלת האחריות היא שאלת הדרג. בצבא אומרים, ש„יש דרג ליש דרג, קרין יש ש"ג ויש מפקדים בכירים. יש נושאי צל"ש ויש דרגות טל"ש. במלחיזיה הבשבע הרמטכ"ל ואלוף מיקור הצפון, כי ייקנסו בעיר בכל הרמות, בולל בקרב מפקדים בכירים. המימדיה של צה"ל אינה דצופה מקרים של „בחלת אחריות אישית" לכל מדרל ומדרל, וכבל זאת — עסקו בזה כל־יב הרבה השבוע.

הדמוקרטיה תצטרך לחכות

בחירות כלליות לא התקיימו השבוע בהאיטי. יום הבחירות הפך ליום של אלימות. ברחבי המדינה נראו מחוות מחרידים של טבח והשתוללות בריונים ■ הארץ הדלה ביותר בכל חצי העולם המערבי הפסידה את הסיכוי הגדול הראשון, שנפתח בפניה לאחר שלושים שנה, ל„שובה" של דמוקרטיה. מי יודע מתי תזכה

יענ' לוטן

יום ראשון, ה־29 בנובמבר השנה, לא התקיימו הבחירות הכלליות בהאיטי. בחירות אלה היו אמורות להיות הראשונות מזה שלושים שנה. הנגדיל אנרי נאמפי, העומד בראש החונטה הצבאית השולטת ביום בהאיטי, הבטיח מייד עם תפיסתו הרפיסה הארובה של הנשיאים שהשתלטו עליה מאז, אף לא אחר עשה מאמץ רציני להגיע אותו מחדש". ועוד הוסיפו: „הם יחיים עד היום כפי שהיו דור־דורות, תחת משטר פיאודלי־למחצה, כארימים על האדמות השייכות בדוגן לעילית העירונית." דמתיחיים של דוב הבאיטיאנים הוא הכמוהה ביותר בכל חצי־העולם המערבי — מתצית האוכלוסיה מוכשלת או מוכשלת־למחצה, והבערות הגבוהה מן הגבוהות בעולם. משאבים מבעיים עין להם, ועל אף האקלים הטרופי, הם מתקשים להוציא אם לחמם. מן הארמה, כשל מחמה בים.

צוות הנגדל הוא שהאי היספניולה — שני שליש ממנו שייכים לרפובליקה הדומיניקנית ושליש המערבי לבאיטי — היה בשעתו מקור לעושר עצום לאירופה. במטעי המשבה הצטרפות ברזיל סכר וטבק, כתנה, אינדיגו, קפה וקקאו. ההכנסות ממטעים אלה — ובמידת־מה גם מסחר העבדים השתורר שהוכאו שמה מאפריקה — העשירו את „ארץ האש" צרעה. נאנגם, בורדו ומארסי הפכו לערים גדולות ועשירות. כעיקר מכות המשבהות האנגמיליות, שהאיטי ושאו נגראה מאדרלוסיה) היתה העיקרית שבהן, על זרועות העבדות אין סעם להכביר כאן מילים. ככל שהמשבה הרעשרו, כן גבר הגיון שבניצול העבדים. כשנים שלפני המהפכה הצרפתית הגיע מחר העבדים לשיא — כ־40,000 בשנה הוכאו מן הגיבשה השחורה, כדי להגביר את תפוקתם של המשבה העשירה הזו. בשנה בה פרצה המהפכה, 1789, היו בשיפחה הקטן לפחות חצי מליון עבדים, ושני־שליש מהם נולדו באפריקה.

בכמה ממנהיגי המהפכה כצרפת היו מתנגדים נחרצים לעבדות, ובמילה הבסטילית הזו הוסיפו לשיחרור העבדים מהשבות הצרפתיות, וכראשון האיטי, אלא שהנוגעות שהשתלטה על הוסבה הצרפתית היתה גם בעלת האינטרסים החוקים כמושבות האנגמיליות, וכאן נפתח פרק ארוך ועקבי־מדם של מאבק על הירחום של העבדים השחורים.

טוסון לוברטיר והדרך לעצמאות

המאבק נמשך למעלה משלושים־ושרה שנים, במהלכו התפצלו הבחזות. לכאן וולכאן — המולאטים שחששיים נתנו תחילה יחס לבעלי המסעים הלבנים, ורק בשלבים מאוחרים יותר הסתרטו לעבדים המורדים. ראנגלים התעבה נפוליאון ביטה לחשיב את העבדות על כנה, אך בסופו של דבר נוחבו תנשלים השחורים והצבעוניים לכדם — חלבנים כולם ברוח או בשחור. ודיי המהפכה השחורה חוך שמעבו בדוגב הלבשת, ונרטו עבדים עמוקים גם במרינות הדרום של אריה"ב בסמרוך של שוקבר, בגן אבשלום, אבשלום, הם עוד נילרים חיפש ועד לאמריקה חמרבוית והדרומית.

בכמה דמויות יצאה מן הכלל הטלטון בטוקר המהפכה וזה. הגדול מביניהם היה בלא ספק שוסון לוברטיר — עבד לשעבר שלמד קרוא וכתוב והיה למנהיגם הבולט ביותר של המהפכה.

(המשך בעמוד 14)

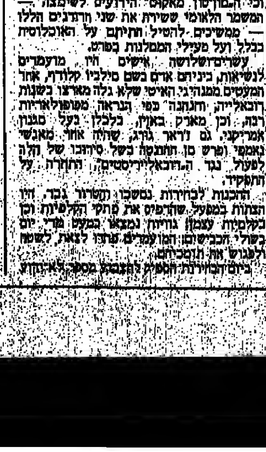

חשאשי. מכה במקום ודיות

של בחורים בכמה קלפיות במקומות שונים במדינה. אך האליטות באזרה ועשרות אנשים בהדגו הנפגעו. תוך שעות ספורות הודיע הגנרל נאמפי על בימול הבחירות — והסיכוי הגדול נמנו. כתבים זרים תיארו במחנות מחרידים של טבח והשתוללות בריוני „הטונטון מאקוט", הדמוקרטיה, ביניהם, עוד לא הגיעה לחאיטי.

שעון ההיסטוריה נעצר

הסופרת האמריקנית חשחורה, רוזה גאי, כתבה על האיטי בשנות השישים: „שעון ההיסטוריה נעצר עבורם לפני כמאה ותמישים שנה, וכבל הרפיסה הארובה של הבשיאים שהשתלטו עליה מאז, אף לא אחר עשה מאמץ רציני להגיע אותו מחדש". ועוד הוסיפה: „הם חיים עד היום כפי שהיו דור־דורות, תחת משטר פיאודלי־למחצה, כארימים על האדמות השייכות בדוגן לעילית העירונית." דמתיחיים של דוב הבאיטיאנים הוא הכמוהה ביותר בכל חצי־העולם המערבי — מתצית האוכלוסיה מוכשלת או מוכשלת־למחצה, והבערות הגבוהה מן הגבוהות בעולם. משאבים מבעיים עין להם, ועל אף האקלים הטרופי, הם מתקשים להוציא אם לחמם. מן הארמה, כשל מחמה בים.

צוות הנגדל הוא שהאי היספניולה — שני שליש ממנו שייכים לרפובליקה הדומיניקנית ושליש המערבי לבאיטי — היה בשעתו מקור לעושר עצום לאירופה. במטעי המשבה הצטרפות ברזיל סכר וטבק, כתנה, אינדיגו, קפה וקקאו. ההכנסות ממטעים אלה — ובמידת־מה גם מסחר העבדים השחורים שהוכאו שמה מאפריקה — העשירו את „ארץ האש" צרעה. נאנגם, בורדו ומארסי הפכו לערים גדולות ועשירות. כעיקר מכות המשבהות האנגמיליות, שהאיטי ושאו נגראה מאדרלוסיה) היתה העיקרית שבהן, על זרועות העבדות אין סעם להכביר כאן מילים. ככל שהמשבה הרעשרו, כן גבר הגיון שבניצול העבדים. כשנים שלפני המהפכה הצרפתית הגיע מחר העבדים לשיא — כ־40,000 בשנה הוכאו מן הגיבשה השחורה, כדי להגביר את תפוקתם של המשבה העשירה הזו. בשנה בה פרצה המהפכה, 1789, היו בשיפחה הקטן לפחות חצי מליון עבדים, ושני־שליש מהם נולדו באפריקה.

בכמה ממנהיגי המהפכה כצרפת היו מתנגדים נחרצים לעבדות, ובמילה הבסטילית הזו הוסיפו לשיחרור העבדים מהשבות הצרפתיות, וכראשון האיטי, אלא שהנוגעות שהשתלטה על הוסבה הצרפתית היתה גם בעלת האינטרסים החוקים כמושבות האנגמיליות, וכאן נפתח פרק ארוך ועקבי־מדם של מאבק על הירחום של העבדים השחורים.

טוסון לוברטיר והדרך לעצמאות

המאבק נמשך למעלה משלושים־ושרה שנים, במהלכו התפצלו הבחזות. לכאן וולכאן — המולאטים שחששיים נתנו תחילה יחס לבעלי המסעים הלבנים, ורק בשלבים מאוחרים יותר הסתרטו לעבדים המורדים. ראנגלים התעבה נפוליאון ביטה לחשיב את העבדות על כנה, אך בסופו של דבר נוחבו תנשלים השחורים והצבעוניים לכדם — חלבנים כולם ברוח או בשחור. ודיי המהפכה השחורה חוך שמעבו בדוגב הלבשת, ונרטו עבדים עמוקים גם במרינות הדרום של אריה"ב בסמרוך של שוקבר, בגן אבשלום, אבשלום, הם עוד נילרים חיפש ועד לאמריקה חמרבוית והדרומית.

בכמה דמויות יצאה מן הכלל הטלטון בטוקר המהפכה וזה. הגדול מביניהם היה בלא ספק שוסון לוברטיר — עבד לשעבר שלמד קרוא וכתוב והיה למנהיגם הבולט ביותר של המהפכה.

(המשך בעמוד 14)

אוויר פסגות

דליה רפאל, וושינגטון

שמונה שנים לאחרי פלישת הסובייטים לאפגניסטן ואחרי „צלילת" יחסי ארה"ב-ברה"מ ל־שיא חדש, מגיעים נשיא ארה"ב ומזכיר המפלגה הקרמלינית לוושינגטון לפגישת־פסגה. הנושאים הבלתי־נוחים ביותר: הפלישה הסובייטית לאפגניסטן, הזלזול בזכויות־אדם, הגבלת־הנשק הגרעינית, ומעל הכל — הבעיה הכלכלית הקשה, שמאלצת את ברה"מ לוותר על מרוץ־חימוש מפרך, ולהסכים לפירוק־נשק ממשי.

הפגישה הראשונה בין הנשיא ריגן ומזכיר המפלגה גורבצ'וב, ביולי 1985, בז'נבה, הייתה מלאה בהבטחות־שווא. הנשיא ריגן הבטיח לנאום־פתיחה מלא־אמונות־תפלות, שבו הוא מגנה את הקומוניזם, ומבטיח לעזור לעם האפגני הלוחם. הוא הבטיח לעזור לפליטים הנמלטים מן הכיבוש הסובייטי, ולהגיש לקונגרס הצעת־חוק, שתאפשר לפליטים אלה לבוא לארה"ב. הוא הבטיח לעזור לנאבקים נגד הכיבוש הסובייטי בכל מקום בעולם. הוא הבטיח לעזור לנאבקים נגד הכיבוש הסובייטי בכל מקום בעולם. הוא הבטיח לעזור לנאבקים נגד הכיבוש הסובייטי בכל מקום בעולם.

הנשיא ריגן הבטיח לעזור לנאבקים נגד הכיבוש הסובייטי בכל מקום בעולם. הוא

„אני רוצה שיידעו, כל האנשים הבריאים — שיש להם לב בריא, בבר בריא, כל אלה היוצאים בבוקר לעבודה, כל אלה החוזרים בערב לביתם רשם מחבים להם אשת, ילדים, שולחן ערוך, מריבות קטנות, שמחות קטנות — לכל אלה הייתי רוצה לומר: כל זמן שבריאים לא יודעים מה ימים החיים" — אומר משה פרי, חולה לב, האמור לצאת בראשית השבוע לבלגיה לצורך השתלה, מיכויו היחיד לשיבה לחיים נורמליים

החיים, לא כמשל

חיה יוסף

צילומים: בועז לוין

— אלרך חי בקיבוץ רליה. מצבו של משה המשיך להידרדר. הוא אושפז, השתחרר, ושוב אושפז, וכת עשייה האווירית רוכר בבר על מנסיה מוקדמת.

באחת השבתות התקשר אלי פשה וביקש שאבוא לבקרו. מצבו היה כבי רע. הוא בקושי ריבר, סבל מקיצר נשימה. השיעול הציף לו וגופו היה נפוח מקיתר נוזלים. הוא סיפר: „אלרר היה כאן. הביאו אתו לראות אותי. הוא היה שקט. בשנתיר ממני אמרו: „אבא, אני לא רוצה שאתה תמות"... תגיתי לי, אולי בכל זאת נעשה השתלת לבן הרי יותר ברוע לא יבול להיות."

לאחר מכן פגיתי לשלי ותשן, מייסרת ויושבת לסצוא סיריר לשני הבנים הבוגרים — חבכור בנתניה, אצל קרובי משפחה, והביתיני — בכפר חירוק.

משה, שנשאר עם חבן הקטן בבית, אושפז, במצב קשה, שלושים יום לאחר מות הרעיה, בבית החולים „איכילוב". הפרוגנוזה הייתה קשה וחר־משסעיתו פגיעה קשה בשריר הלב, הרעשאים קבוע, כי אין מנוס מהשתלת לב. משה לא קיבל את גזר־הרין וכשהתאושש ושחרר מבית־החולים ניסה לנהל חיים רגילים. הוא ניסה לחזור למקום עבודתו, התעשייה האווירית, שם עבר בעשרים ושש שנה, אלרר, חבן הבעיין, שב לבית־הספר ובגרסה היה שחרים חוזר למסלולים. לפרחת הטבוע נחלים והוא מתקשה להשתחרר ממסכת חתמצן.

בראשית השבוע האחרון הובא לידיעתי שמשה פרי יוסף בחים ראשון, ה־9 ברצמבר, לבריסל, בלגיה, לשם ניתוח השתלת לב. מייד נטעתי ל„איכילוב", כדי לקבל מידע מרוקן יותר מן הבתרחשויות האחרונות. משה ישב על מיטתו, מרוגן ומרוגש. ודיבר בקושי: „לפני חצי שעה יצאתי בעזרת אחי לשירותים וכשחזרתי נלקח ארגן הבטח שלי, נגנן לי לא רק את הבטח, אלה היוצאים בבוקר לעבודה, כל אלה החוזרים בערב לביתם ושם מחכים להם, אשת, ילדים, שולחן ערוך, מריבות קטנות, שמחות קטנות — לכל אלה הייתי רוצה לומר: כל זמן שבריאים לא יודעים מה ימים החיים. למה צריכים להיתם בלי־בר קשה ברי לקבל עזרתם שיתנו לי כסף, כדי שאשאר להשיש יר ולחבות שיתנו לי לב חדשה למה הממשלה אינה רוצאת להוציאה נוגדתי ממשה? פרי כשליבי בבר עלי. האם אראה אותו שובו

פניתי שוב לשלי, ילדי „יר ביר", ושאלתי אותה מה מצפה למשה ביום ראשון. שלי נשמה מעתה ומרוגות, באשר סיפרה בי „הניתוח של משה יעלה 60,000 דולר. ממקם עבדתו אי קשה, התעשייה האווירית קיבלתי 30,000 דולר (מאין אקח 40,000 דולר נוסף?) משה ראשון בבית חולים ארזאם בבריסל. היום התקשרתי עם מנברבת אחת שלנו בבלגיה. היא תקבל את משה, את הרופא ואתיו אל משה, אשר ילוו אותו." שלי אומרת, בי תשיב איכשהו את הכסף, אך הא מרשמת גם לאשר יהיה בשישוב משה מהניתוח. שררי, יוקק לטיפול, עד שיוכל להתמודד עם היומיום באופן עצמאי.

בשבוע הקרוב תצא אגרדת „יר ביר" בקצרה להצלת חיי ארם. התרתמה תבצע על־ידי משה ילדים ובני־בעור. משה מחכה להשתלה. גם רבים אחרים. תנו לאגרדת לעזור להם. □

„אני רוצה שיידעו"

לשתע הפסיק משה את רצף הריבור ושאל: „מה יהיה על ילרי אם... לא אשאר בחיים?" לשאלתי, האם ראג לצוואה, השיב בחיוב: „אלרר, הקטן, לא יסבל. הוא יאוסף על־ידי הוריו הרגשים. שני הבנים יותר נמצאים בסוכרות. החתנתן, מובה אליהם. בשבתות וחוששים היא מזמינה אותם לביתה." בבקרה זו שאלתי את משה, מרוע הוא עומר על כך שפרטים אינומיים ביותר מחיי יוסרסמו בעיתון. משה שתק שעה ארוכה ובבר וחשבתי שהוא מתחמק מתשובה. פתאום, אמר: „אני רוצה שיידעו, כל האנשים הבריאים — שיש להם לב בריא, בבר בריא, כל אלה הוצאים בבוקר לעבודה, כל אלה החוזרים בערב לביתם ושם מחכים להם, אשת, ילדים, שולחן ערוך, מריבות קטנות, שמחות קטנות — לכל אלה הייתי רוצה לומר: כל זמן שבריאים לא יודעים מה ימים החיים. למה צריכים להיתם בלי־בר קשה ברי לקבל עזרתם שיתנו לי כסף, כדי שאשאר להשיש יר ולחבות שיתנו לי לב חדשה למה הממשלה אינה רוצאת להוציאה נוגדתי ממשה? פרי כשליבי בבר עלי. האם אראה אותו שובו

פניתי שוב לשלי, ילדי „יר ביר", ושאלתי אותה מה מצפה למשה ביום ראשון. שלי נשמה מעתה ומרוגות, באשר סיפרה בי „הניתוח של משה יעלה 60,000 דולר. ממקם עבדתו אי קשה, התעשייה האווירית קיבלתי 30,000 דולר (מאין אקח 40,000 דולר נוסף?) משה ראשון בבית חולים ארזאם בבריסל. היום התקשרתי עם מנברבת אחת שלנו בבלגיה. היא תקבל את משה, את הרופא ואתיו אל משה, אשר ילוו אותו." שלי אומרת, בי תשיב איכשהו את הכסף, אך הא מרשמת גם לאשר יהיה בשישוב משה מהניתוח. שררי, יוקק לטיפול, עד שיוכל להתמודד עם היומיום באופן עצמאי.

בשבוע הקרוב תצא אגרדת „יר ביר" בקצרה להצלת חיי ארם. התרתמה תבצע על־ידי משה ילדים ובני־בעור. משה מחכה להשתלה. גם רבים אחרים. תנו לאגרדת לעזור להם. □

שרית דבריאה, שרשמה אר־בי־אלמרליגו, עם שלי ושיר, ילדיו „יר ביר".

עצומת לחצלת חיי אדם

אגרדת „יר ביר" קרן להצלת חיי אדם יוצאת בקריאה נרגשת לציבור, לחתום על עצומה אחר אחר, ומנגו לרשם המשלמלה שיתנו, ותבני ועדת הבשפים בבנסת לחיקיקת חוק להשתלות משפחתיות בחו"ל, שלא מתן לבבנים בארץ.

אנו תומכים בתחנת חוק, אשר תגשת בכנסת, לפיה יוסיפו לדמי הביטוח הלאומי של כל מעביד מרמיל אחד (מערת אחד) לחודש בממוצע) לטרך חיפוש קרן קבועה לשמירת אמא, חץ אחת ראשונה!

ראש פתוח

מטבע מזויף

בין 9 מטבעות והב אחד מזויף, קל מאחרים. התובלו לגלותו בשתי שקילות במאזני פלסז הסקרדה סבעה את האות פ"א, מה החשיבות היתה ל.כמו מוח"

חלוקה בקווים ישרים

ואת חלוקה פשוטה מאוד. בשלושה קווים ישרים יש לחלק את השדה ל־6 חלקים (לא שווים בגודלם) בדי שסבוט הסמרות בבל קטע יהיה 15.

(תשובות לחידות מחשבורע שעבר)

כדורגל באוסטרליה

במשחק הגביע באוסטרליה נערבו 2468 ששתקים. כל החוכמה היתה להגיע לתוצאה זאת בעזרת פעולה חשבונית אחת בלבד וקצת מתשכה הגיונית. ההגיון אומר ש:

- בכל משחק קבוצה אחת הפסידה (נגביא)
- כל קבוצה הפסידה רק במשחק אחד (כל המפסיד — יוצא)
- מכאן שמספר המשחקים היה במספר הקבוצות שהפסידו.
- הפסידו כל הקבוצות פרט לזו שזכתה בגביע. וכך הגענו לפעולה חשבון: מספר המשחקים שנערכו הוא כמספר הקבוצות פחות אחת.

איך קורים לולך

זאת, כמובן, בדיחה. אם לאמא של יוסי ארבעה בנים, הרי לאחד מהם קוראים יוסי, ולא ששנה לפי איזה טור מסתדרים השמות של האחרים.

מילון שימושי

אחריות אישית, אחריות כוללת

מפקר חטיבת הנח"ל, שבמחנה המפקדה שבה אירע הפיגוע החמור לפני שבוע, הועבר לתפקיד אחר על־ידי הרמטכ"ל. הוא לא היה במקום האירוע, ולא צריך היה להיות שם. הוא לא עשה רבר כלשהו שאינו בשורה, ושבעקבותיו אירע הפיגוע. אבל הוא נענש מפני „אחריות כוללת". קצין המבצעים של אותה יחידה, שהיה במקום אבל לא הכין כראוי את המחנה לבטנות, ושוחר הטיר שנבלה וברח, „יעבור גם הם. להם יש, כך אומרת החלטה, „אחריות אישית".

מהי אחריות אישית? לא קשה להגיר. בל ארם עסר במצבים רבים בחיי, שבהם הוא צריך להחליט החלטות ולפעול, ואין מי שיעשה זאת במקומו. קצין המבצעים עמר בפני מצב של פעולה, היה עליו לעשות מספר רברים, הוא לא עשה מה שנרשם ממנו. הוא נכשל מרבע האחריות אליו נקלע. שומר המטר נכשל גם הוא. הוא עמר שתחת פיקוחו של שר, ורורשים גם מהשר להסיק מסקנות ולהתפטר, למרות שלא הוא עשה את המעשה החמור. לכך קוראים „אחריות מיניסטריאלית". בארצות שונות, כמו יפן, למשל, לוקח שר או מנהל אחריות על עצמו בבל סקרה של בישלון, ולעיתים מתאבר. באין לוקחים שרים על עצמם אחריות מיניסטריאלית לעתים ובשקרות, ולעתים מבריחים אותם לקחת את האחריות בקרבתם.

מרוע מוסלת על ספסרים, מנהלים או שרים אחריות מסוג זה אשמר למנות לבר שלוש סיבות. האחת, השר או המפקר מסמל את החתום עליו והוא מתפקר, והענש המוטל עליו הוא סמל לבר שהבישלון הביא לענש. השניה, פוליטיקאים ואנשי ציבור וכספים גם בעלי כוח רב. הם חייבים לרעת שיש גבול לבחם, וכי אינם יבולים להמשיך לשלוט בבל מחיר, גם אם נעשים רבים

מסקנות ולהתפטר, למרות שלא הוא עשה את המעשה החמור. לבר קוראים „אחריות מיניסטריאלית". בארצות שונות, כמו יפן, למשל, לוקח שר או מנהל אחריות על עצמו בבל סקרה של בישלון, ולעיתים מתאבר. באין לוקחים שרים על עצמם אחריות מיניסטריאלית לעתים ובשקרות, ולעתים מבריחים אותם לקחת את האחריות בקרבתם.

מרוע מוסלת על ספסרים, מנהלים או שרים אחריות מסוג זה אשמר למנות לבר שלוש סיבות. האחת, השר או המפקר מסמל את החתום עליו והוא מתפקר, והענש המוטל עליו הוא סמל לבר שהבישלון הביא לענש. השניה, פוליטיקאים ואנשי ציבור וכספים גם בעלי כוח רב. הם חייבים לרעת שיש גבול לבחם, וכי אינם יבולים להמשיך לשלוט בבל מחיר, גם אם נעשים רבים

דיבור שומרי

מה יש לי לחבש שם?

„תגובה חינוכית תלוצית במובם — אם לא תרע לפרוץ את מעגל העדתיות, אם לא תעצור כוח להביא את חזונה אל כין הנוער במשבנות הפרברים של תימנים, סלוניקאים וכהארים — תוצג ברבות השנים בפני סיכום של בישלון, ומבחינה היסטורית תתרוץ על עצמה את גוד רינה". כך רשם מאיר יערי לפני ארבעים שנה.

והנה, ביום פועלים בשבונות וכעדי הפיתוח ברוחבי הארץ כ־14 קינים של השוה"צ. והשאלה היא רק האם יש בבחנו אנשים הבאים מרקע חברתי שונה לחלוטין, ולמשך שנה אחת בלבר, לשנות, להשפיעו האם יש ערך לעבורה הרבה המתבצעת על ירינו? מה הרגם לפיו עובדים הירוגים"לים שלנו בערי הפיתוח ובשבונות? אחת השאלות המרבריוו: היא למה אנחנו מחבים? האם להנשמה בקיבוץ? האם זו באמת הדרך היחירה לסיטוש הערכים בהם אנו מאמינים? האם בר־העיירה חייב לעוב את סקום

ידוחם של!

(שיחת קשמנים)

מירב — (כ"ש): המפגש שלי עם ירוחם היה מרהים. בהתחלה ראיתי רק זוג, חישתי משהו ירוק ולא ראיתי. כשיצאנו אחר־בר לסיור עם הקמנוים הקרומים ירדה לי אבן מהלב, כי יוצא האנשים אלינו היה מלא חסימות. אחרי תקופה פסוימת הון גם מבשים אישיים ממש, בתלקם — ארוחו לבבי בשפחות הנציגים ובחלקם גם פגישות עמוקות יותר ולא פשוטות. למשל, עם הרים של חישוח שהתגברו לתגועה. זו היה בית יסי שתפס את תרעות של השה"צ בקיבוציות בער הערבים ומולולות בחם לפיגועי מחבלים ביהודים. באילו הוציאו את הרברים שאמרנו בפעולות התקשרם, באילו אנחנו לא מצאנו את המלים הנבונות להסביר לחם.

שחר (ציר חשופס): בבל זאת רוב האנשים באן מסורתיים, והרבה יותר קל לחם עם בני־עיקבה, שהקימו גר־עין במקום. אנחנו חוקרים בבל סעם על אכילת חזיר ואמונה באלוהים.

ריימל (גל־און): הבעיה המרבית שבה אני נתקלתי זה שחבר"ה לא מרגשים בה בעיה. שרדים רעוב. שחרימו של חישוב נמוך בעיניהם.

שחרי: רציגו למשל, לחבין תולצת קן שיחיה כתוב עליה — „קן ירוחם", והחבר"ה יין המתיגו.

מירב: בפעולה שהעבתתי ביקשתי שיריבו שני מלקטים — אחר שיתאר איך נראית הציר הבית, והשני — איך הוא רוצים שתראה. הבינור שנוצר בין כתמי הירק שחיו רוצים ובין הצבוע שקיים, הוא אדיר. והבעיה, כמובן, איך אפשר לגשר על הסער הזה. איך לגמרים ומלמדים לבצע את השינויים קצריך לבצע בכתחת. מקומים, עצמאיים, במקום לחבות ל„מרות" של מוסרות המרינה.

ריפולו: איך מבטלים את הבדבשן הקשה של „מה כבר אנחנו מסוגלים לשנות?"

שחרי: זה בדיוק התפקיר שלנו — לגבש את הבר"ח מגיל צעיר. לתת לחם הרגשה של שייכות — אחר לשני, לקן, של מסגרת מחייבת — שלא נאים לפעולות מתי שרצים סתם כרי לשחק. ליצור ערת קבוצת שתבנה נורמות עבור כולם. ועוד, עכשיו ביקשו מפתח שיבלו להיכנס לקן לא רק כמקן הפעולות, זה חשוב. בכח מחזיקה איכפתיות. אבל יש עוד משים עצומים. הפרעות. לא תמיד אנחנו יבולים איך לתגיב. לחוצה מהפעולה אז מה רחתבנו אז איך מסגרים עם הבתחנויות בכמו „לקחתיו לחות חי שמעניים, לחתנות את המקל. בתשחיטת לקן. מחבנהות מתאימות. אנחנו, משתרגים, לחתמרבר עם כל הרבה. ברור שברעל. חיי אחרן ושעמות עליהן דיבר שחר. ושיציתי. ולעבייר גם לאחרים. מה שאני מרגיש עכשיו זה שקשה. קשה לחיות מנותק מהמשפחה, מחתברים. והעבורה סבן שחתמה. חיתי רוצה לחמשיך בה. בעתיר. אבל אני באמת לא יודע אם הייתי מסגל.

הולחנו כרי להגשיבו ומי יישאר, אם בן, בעיירה אן, ומי יבהיג אותה אם לא זה שגרל בה?

מרדיבים רבים בשוה"צ עומרים היום בפני ניגוד זה בין צו התנועה הקודא להנשים בקיבוץ, ובין מצפומראשר בעומרו מול המציאות שבשבונות מרגו שעל החוקים מבניתן להיישאר בהן ולהשפיע על תושביהן, במקום להפקירן ללוחייתני המשע ולמטיפי הרת. על ניגוד זה תצמרך התנועה לתת את רעתה בקרוב, בפי שהתבבא מרריך בקו שבונתי בירושלים: „השה"צ חייב לשנות את בלי התשיבה שלו בהתאם לאנשים ולתקופה. מוכרחים לעשות שיחיר סערכות. לא נוכל לוריש היום עם מתרשות בהן ורשו הסבאים שלנו."

דגנית

* מתוך אירגרת אל הועירה הי"ג של השומ"צ הא"י, 1944

שִׁיר נַעַר שׁוֹלֵים וְעוֹבֶדֶת סוֹציָאלִית

אריה כרמון

שִׁיתִי לָב
זֶה לֹא לְדַבֵּר בִּסְרָחִים
וְלֹא בְּזְמִירִים
וְלֹא בְּמַלְאָכִים.
שַׂמְתִּי לָב
לֹא יָלַלְתִּי לְדַבֵּר.
דּוֹמֵם הָיִיתִי בִּטְנָה רֵיחַךְ תַּסְפֵּבְסֵךְ סִבְלֵנִי לָאַט.
דּוֹמֵם הָיִיתִי מְרַפָּה אֶת יָדֵךְ
צִפּוֹר אֵירוֹפַּאִית־קַטַנָּה
שִׂימִי לָב,
עָקַבְתִּי אַחֲרַיִךְ
מַאָז עָמַדְתִּי עַל דַּעְתִּי
אֵתָּ הָיִית עִקְבִית
עַד פְּרִיחַי־הַדַּעַת.
וְעַכְשָׁו יְדֵי מַעֲצֶת.
עַכְשָׁו אֲנִי רָשׁוּם בְּעֵינַיִם רֵיקִים
בְּרֵיחַ הַכֹּחַ.
עַכְשָׁו אֲנִי אֶסְלֹחַ לְכָם מִמְּךָ.
צְמוֹד אֵירוֹפַּאִית קְטַנָּה,
בְּמִגְדָּן וַתִּיבוֹן,
אַתְּ מוֹלֶכֶת שֶׁלִּי.

מירב: אבל יש בהם פוטנציאל אדיר. אני מעבירה שיעורי חברה בבית הספר, ובמקום האחרונה נתתי שיעור בבית־ה מבטולוגית על ב"ש בנגבמבר. והתעניינו כל־כך. אפילו הבסיסה לא עזבו אותי. הגיעו מהסיפור הזה לשאלות מהחיות על יחסי ערבים ויהודים, עבורה ערבית אצלנו. שאלו אותי, למשל, אם אני הייתי מוכנה לגעת את הרחובות אצלם. בקיצור, הם מבינים הסן סקרנות הרבה הבנה ורצון לקלוט ידע אם רק יש מי שמוכן לתת.

מאיר (עין השופט): צריך לעודד גם את המשפחות, ואנחנו מנסים. באמת להגיע לבתים. אבל לא במסיק. בדרך כלל עניינים סידוריים — הסכמה לטילים וכר. לשמים מתפתחות גם שיחות עמוקות יותר.

שחרי: אם לסכם — חלכתי לירחם להגשים את הערכים שבהם אני מאמין. לבנות ראשית חברה מנוסבת מתקבצת הקטנה שאותה אני מדריך. בהתחלה לא רציתי לעבור עבורה קחילתית, אבל אחרי שבועיים ביתחתן נרמה לי שזה הרבר החשוב. והשוב ביותר. אליו יכולתי להגיע. מאר קשה לי חתום, אבל אין לי ספק שזה המקום. אולי אחרי תבצא אחליט שאילו להמשיך לעבור במקום בקן.

ריפולו: אני לא חושבת עשיתי שהייתי יכולה לעבור במקום אחר. לגבי חעתיד, יכול בחחלט לחיות שאחמור.

מירב: אני ורגשתי כל חזקן שאנחנו רק מגרגרים בתנועה. ובתיר. לחחזיר לעשות. ומה שקרה לי בירחים הן יותר מכל הציפיות. שהיו לי. לגבי העתיד, לגבי שהגעתי הנה, אם הייו שואלים אותי מה רציתי לי חיים במקום הזה, הייתי אומרת בפרוזיה — לא. חיים אני בבית לא יודעת. אולי כן.

שחרי: אני רגילו לבאת מרחבים. אבל כן, לחרגיש שבתי שאני עושה זה מה שאני צמאי קיבל הרגשה. ברור שברעל. חיי אחרן ושעמות עליהן דיבר שחר. ושיציתי. ולעבייר גם לאחרים. מה שאני מרגיש עכשיו זה שקשה. קשה לחיות מנותק מהמשפחה, מחתברים. והעבורה סבן שחתמה. חיתי רוצה לחמשיך בה. בעתיר. אבל אני באמת לא יודע אם הייתי מסגל.

משה פרי בטיפולו בבית־החולים

הקוקוס האישי

צבי טימור

ציפיות שלא מומשו

שיטה היררכיות של הסוציאליזם, בפי שהונהגה עליפי המודל הסובייטי במזרח־אירופה, מיצתה את עצמה. היא זקוקה לרסורמות מרחיקות־לכת. בכך מתלבטים הכלכלנים ומרביי המריניות בארצות אלו — ממוסקבה עד בודפשט. יתכן, כי יחוזו הבישלון לשיטת התכנון היררכיות גם הוא שרירותי. בטבע כולל יותר ניתן לקבוץ, כי גם הרגש היגוסלבי המבודד יחד סובל מבעיות לא פחות חמורות. סותר לציין, בהקשר זה, שסמנמנים רחוים נתגלו גם בניסויים שיתופיים של ציונות משק בישראל.

ניתן להשתמש, לשם הדגמה, בפרשת סולל בונה. חוסר תגובה סהירה על מצב משתנה בשוק. הערבות הסדירית הסאסשרת צבירת הסטריים ותרששות הסוליטיים, שהתבססים על הסנטימנט הציבורי והתנגדות נפשית של מנהלי חברת העובדים כישראל לכשלונות כלכליים בקבוצה־הגדול. עליפי העריכות החדרית אי סיכמר מתקציב הסדינה, התשיבה כמפעלים הסמעלים החזקים והרישוחים.

הסיבה הכלכלית תיפערה בפרק הסבוטי ארוך לפרי של ביצוע הצבר הזון והתיעוש הראשוניים. כתוקמת הפיתוח, אך היא בעצרה כאשר המשקים הלאומיים הגיעו לדמת תיעוש כיבוגרי. כניית משק ציבורי ריעוי גראית בשיטה מוסכלת לדוב הארצות המתפתחות באסיה ובאפריקה. אולם, עליפי צילום המצב כיום אין לא אחת מהארצות אלו הצליחה להתרומם מעל לדמת התצר הבינונית של 3000־2000 דולר לנפש, ולא הסיבה את דמת העלית של שוודיה, סינגלה, גרמניה־המערבית או צרפת.

נכון אמנם, כי גם ארצות כמו יוון, תורכיה, פורטוגל, ברזיל או ארגנטינה, שהחלו את המירוץ מקו זינוק דומה, לא הצליחו להתרומם לשדה הראשונה, אך יתרונו של המשק הסוציאליסטי אמור היה לכוא ליידי ביטוי דווקא בתפתחות כלתי מופרעת וללא משברים של הייצור על רקוס הטכנולוגיות המתקדמות כיותר. עיקרו של השיבוי הסוציאליסטי הזוי לא הבטמצם בתחום החברתי ובהבטחת שוויון מרבי, אלא ביתרונות המשוער של השיטה כתחום פיתוח אמצעי הייצור ויחסי הייצור.

בכל הארצות הללו נתגלה מתח כלתי פתור בין השיטה הכלכלית לבין השיטה הפוליטית: „האמנה החברתית" בין הממשל לבין הציבור התבססה כל הזמן על הבטחת עלייה סתמדת ברמת החיים. התפתחות הייצור לא תמיד יכלה להשיג תוצאה זו. בארצות המערב מתגלה מתח זה בשוק העבודה, במעירכת יחסים בין עובדים לבין מעסיקיהם. בארצות מזרח־אירופה מקבלים המתחים ביטוי פוליטי מיידי.

הציפיות הבהבנות של תושבי מזרח־אירופה התפתחו, על בסיס הייצור העולמי השפע במערב, במחירות־יתר — לעומת האפשרויות לספקן. סער זה גושר בעשור האחרון עליידי קבלת אשראי בקנה־מידה גדול, אך המגעת כאשראי היא שמגיע מרע שיש לסרוע אותו, או מתבלה, כי העתיד שעבר לצרכים השוטפים. באופר ממשלת פולין ניתה בפעם ראשונה להשיג גיבוי סוליטי לשינוי הנוסחה ולזנות בתמיכה ציבורית לשם שינוי האמנה, ולהורדת רמת חיים לשם שיקום הכלכלה. היא נכשלה בכך ונשארה במעוגן. בכל הנראה בצדק, כי רמת החיים לבסח אינה גבוהה דיי צורכה על בסת שאפשר יהיה להוריד ממנה. מהבר, כי הכלכלה היא עולמית וקיים שוק עולמי יחיד. קשה להתבגר על פיגור בתיעוש כהשקעות הון ובשתיית באמצעות כוונון שוכה. אין בסק שלוקח העולם הכלכלי הבחיר לגושים סוליטיים עיינים, ומיד־ן החימוש שהרחתה בעקבותיה, לא הוסיפו לשיעות הכלכלה. גם כריח"ם וגם אר"ב הגיעו כתוצאה מעדיף השקעות בביטחון ובכוחות המזוינים לתפישות כלכלית, לחוכות עתידי־מרים ולאובדן מעמד בעולם.

הפרודוכטו והשיגויים המבניים שזוכים להרצה כיום כמזרח־אירופה, עשויים לסגר את המצב, אך תהנהגתם כרוכה בסיכתים סוליטיים לא מבוטלים, לאור קיסאון של עשרות שנים וניהול כ־ירוקיטי מאוכן. הנהגת השיגויים הוא תהליך ממוכך. כמחינה היסטורית הסטליניזם אומנם לא היה שלב הכרחי בהתפתחות משטרים אלה, ואם נוכאוין היה בהמאבק הפוליטי — יתכן כי הדברים היו מתפתחים אחרת. אולם, אי־אפשר לשחור את העבר. הסטליניזם הפך עובדה היסטורית, עם כל ההשלכות שלו על ההווה.

כאשר למציאת רדרים מכאן ומעכשיו, יש הכרח כעבודה מתשבתית מאומצת. על מארכם ואכות הסוציאליזם ניתן להסתמך בעיקר כקביעת הדעים, אך את בחירת הדרכים והאמצעים יהיה צורך לקבוע מחדש.

אלה מקצת מהרעיונות שהם מחליטים מארופה המזרחית, כמי שניתן לתתרשם מהם בביקור קצר של סוף שבוע.

גדי יציב

„אמות עם הפתק בידי!"

ינני יודע אם שמתם לב בשבוע שעבר לסטרק־השבוע, ששורר גם בסלוניקה שלנו. פסוק השבוע הרשמי במסגרת בחבת סלוניקה על הבחירות שעמדו להיערך בהאיטי. תושביו ידועי־הסבל של האיטי נשלחו בידיעו תקוסה ארוכה עליידי הריקסטור הדרין „פאפא דוק" דובלייה, ולאחר מותו שלט בסדינה בנו „ביבי דוק". מאז גירושו של דובלייה הצעיר שולטת בהאיטי חונטה צבאית, וביום א' האחרון היו צריכות להיערך שם בחירות ראשונות.

הסיבוי שיקום ממשל אזרחי בסדינה הסחיר מאוד את שריר יחירות הסדרור של משטחת דובלייה — „הסונטון מאקוט" קו־אים להם. ממשל אזרחי עשוי היה, עליפי הערבות, לתעמיד אותם לדין על סשעיהם בעבר. בדי לסנוע עייבה בחירות נקטו הללו בשיטה סשוסה ואיומה: הם ירו על סנת להדוג אזרחים רכים בכל האפשר, והעלו כאש את מקומות הכינום של ועדות הקלפי, כדי להרתיע אזרחים מרצונם לבבה לבחור. השיטה הצליחה, הבחירות בוטלו, החונטה ממשיכה לשלוט, והמאקום חוגגים.

בכתבת הסלוויזיה שאליה אני סתייחס, ראינו את תושביו של כפר בהאיטי, שבעייהם מוכלים תרגים לסניבוק, רשות ספורות לאחר שגשסתו באכזריות. „אלה המאקום", אמר שם תושב אחר, „הם יורים עלינו כדי שלא נלך להצביע. הם רצים להפרוץ אותנו". „האם אתם מסרייסז האם המנע מהצבעה?" שאל הכתב. וזו אמרה אשה אחת, מתושבות הכפר, את פסוק־השבוע: „אנחנו מסרייס", אבל אני אלך להצביע. מה שהם לא יעשו — אני אצביע. גם אם הם יירו — אני אצביע, ואם הם יהרגו אותי — אני אמות עם הפתק בידי!"

כמו אדם במרכז, הלומר להכיר את עיכם של המים כך, מסתם, עשוי לחתמתת גם צימאון לזכויות האדם. לא אוכלים את זכות הצבעה, ולא שותים אותה, וגם אי־אפשר לסוגר בה בעבור כסף — ובכל זאת, כמצבים תיסמריים סמרימים מוכנים אנשים לתת עליה את נפשם. בראי לוכר את הסמוק הזה.

גדעון ספירו

סלחנות פושעת

א כל יום נשלח רופא שיניים לבית סוהר בגלל רשלנות פושעת. סרופ' יוסף אגייס, דוסא שיניים בעל מוגיעין, ניתן לסני זמן־מה לאסאר בפועל, לאחר שהורשע ברשלגות רפואית, שגרמה למותה של הלדה איה צימרמן בת התשע. חשבתי, כי רוסא שיניים, שעקב רשלגותו הסוטעת גרם למותה של ילדה, יחרל מעבודתו הרפואית לכל ימי חייו. זהו המיגימום המתחייב. לא היה בלבי ספק כי שרת הבריאות, המוסקרת על בריאות הציבור וחוגגת הציבור מסני רשלגות רסואית, תעשה שימוש בסמכויות הנתונות בידיה עליפי החוק וח שלול מרסוסרוסוד הזה את רשיון הרפואה לכל ימיו.

אבל היא לא עשתה כן, היא כמעט הוציאה אותי מדעתי בהחלטתה הסמוהה שלפיה אם רשיונו של אותו הורג ילדה רק לשנה וסמונה הורשיו. והו בעוד תורשים אחרים יחוור מרוסוסר אניים ויתסוט שכ בסיות ילדים ויגנה מהדיהם תשלום כיאות. סוף סוף הוא מרוסוסר מכובד ב־הרסון".

בתגלה תשבתי לדרוץ למשרד הבריאות ולסבלסל את השרה אלמוליגו טלסלה עוה ולומר לה כצורה בוטה: מה קרה לך? האם יוד לא רשרתי מאיסה אותה קרות תרשיטו האם העוברה שאין לך ילדים הוסכת אם הייתם כה ולדים ובלתי נחשכים בעיניידו דברים קשים, הנאמרים ממתו הקורת של אב שלא מצא מנוחה לנפשו, נוכח הסחשבה שהילדה הוז. היתה יכולה להיות גם בתו. אבל הריצה למשרד הבריאות נכלמה משום שהתברר לי כי התברר הכרליאלמוליגו לא עשתה מה שעשתה על רעת עצמה. היא, אומנם, גילתה רשלגות קשה בשיקול דעת, אבל נתלתה באילן גבוה כמו ועדת המשמעת המשפטית שהוקמה עליידי משרד הבריאות לדון בעניינו של סרופ' אגייס, לאחר שהורשע בבית המשפט המחוזי והעליון.

בוועדת זו ישבו אנשים הנחשבים מיושבים ומכובדים: פרופ מיכאל סלע, יו"ר הסתדרות רופאי שיניים; פרופ' אליהו אריאלי, רופא שיניים ועובר משרד הבריאות; ד"ר עדן גלר, מנהל המחלקה לטיפול בפרץ באיכלוס; עו"ד תיים גולדוסר, נציג היועץ המשפטי למשלה; פרופ' מיכר ורדי, ראש המחלקה למקצועות רפואיים כמשרד הבריאות שעמד בראש הוועדה. אני מוכיר את כולם, כי שמם יירשם לדראון עולם כמי שמעלו בתפקידם. הם המליצו כמבי שרת הבריאות על עונש מגוחך: ברמות שלילת רשיונו של פרופ' אגייס לשנה ושמונה חודשים כלבד. במקום להגן על הציבור הם רחצו את ידו של עמית למקצוע, הדג הילדה שוב הוכשר כדאי לבוא בקהל הוקוקים לסיוע ולמחור.

אינני מכיר את כל חברי הוועדה אישית. אולם, אני מכיר את פרופ' מיכאל סלע, שיחד איתו גדלתי באותה שכונה כירושלים. אני יודע שיש לו ילדים. השאלה שאני שואל אותו מעל גבי העיתון היא: אם אגייס היה מסית את ילדך, האם גם אז חיית מגלה רחמנות כזו ומתוקף אותו לפרקטיקה כעבור פחות משנתיים? ושאר חברי הוועדה, גם להם יש, ברוב לוודאי, ילדים. כיצר היו מגיבים אם ילדם היה ברגן חשוואה האם בגלל שעוברו כילדה שלא היתה מוכרת להם מותר להתייחס בסלחנות פושעת זו למותה? ואם מקרה קלאסי, שבו צריכים שופטים לשקול לפי הכללי מה הייתי פוסק לאיש אילו בני או בתי היו הקרבן, אני יודע כי אילו בתי: היתה הקרבן, הייתי נאבק לפסול את רשיונו של האיש לכל חייו. על כן, אני תובע זאת גם משמרוגבר בתו של אותה שאיני מכיר כלל.

השאלה הקאתו היא פרצה בבני, משום שנאלצנו להצביע כעד כיסול יצור הלבבא. אבל לא היה לה זמן לעמוד מול רמעות, של אם שאיבד את בתו. היא לא בוכה על ילדים, אמשר להתפוצץ ואמשר להשתגע. אבל אשר גם ללמד אחתה לקח, אם היא תרוץ, שבקבוצה התגוגות מפלגתה תאבר אלפי מצביעים, וכי מרכז המפלגה לא יבחר בה יתר לכל המיקה. היא רשנה את הבלבלתה כצ"ל את, היא תשלול את רשיונו של פרופ' יוסף אגייס לכל ימי חייו. זה הענוש הראוי ואין בלתו.

יוסף מונדי // רשימות מן החבית

העיקר לחיות

מרות שהבלתתי לסתח לעצמי עוד של סיל (נגאי הכרחי לקיום אנושי באריץ הזאת) יימצא תמיד מישהו שיידע איך לפגוע בי ולהשאיר בסי טעם מר של תבוסה אישית. לסני יסים ספרים עגשתי במסעדה עיתונאי מפורסם. האיש ידע לעשות חיים שטוגעים וחונך על בדיבה של תרבות הצרפתית. עם זאת, אף פעם לא החשבתי אותו כאדם מבריק במיוחד, זולת יבולתו לתסקר באיש העולם הגדול.

ביום שקראתי מחדש את סברו האומנוביגרפי של פייר גולדמן — „דברותיו האפלים של יהודי פולני שנולד בצרפת" — התחלתי לשוחח עם העיתונאי שידע פרסים מלאים על גולדמן. ברי לברר במה צדדים נוספים של איישות מורכבת ומסובכת זאת. ליידעתבם, פייר גולדמן, בהגדרתו, היה יהודי שנולד לשני הורי יהודים ממוצא פולני בשנת 1944 על אדמת צרפת. בוברותיתו, שנכתבו בבית סוהר צרפתי, מגולל גולדמן את פרשת חייו המוזרה.

כידוע, פייר גולדמן, מלבד היותו מהסבן מקצועי וארס בעל דעות שמאלניות קיצוניות, הפך במשך הזמן שורר, כאילו היתה זאת רמה, הלקוחה מספריו של רוסטוייבסקי. למרות שאמנן הוא שרר בעורת אקדח, מעורר לא רצה איש ואף על פי כן הוא הואשם ברצח. רק לאחר מאבקים משפטיים מסובכים, כשרוסן מעל לכל ספק שלא הוא ברצח, שוחרר גולדמן מבית הסוהר. בהיותו איש מבריק ואינטלקטואל אמיתי, למד בבית־סוהר משפטים והסמך לתואר של עורך־דין. לבסוף נרצח גולדמן, עת אלמוני רוקן לגופו מחסנית שלמה, לא רחוק מביתו. יש להניח, שהרצח בוצע עליידי המשטרה הצרפתית, כיוון שגולדמן לא הידהה מהם וחקף אותם בחריפות.

ובכן, שאלתי את העיתונאי סרסים נוספים על גולדמן. מסתבר, שהיתה לו אינטרמציה שלמה, ואפילו סיפר לי שיש לו בבית כל אוסף בתביו, שפני שגולדמן אהב לבוגב ולבסא את עצמו בסחיבה אינטלקטואלית. מרוע לדעתך דצוגו אותו שאלתי. העיתונאי שלגו, תוך לגימת בסיבת ויסקי, מבלי להביט בעיני, אמר: ססני שהוא היה בסו קוץ בתחת — הסרוע לבולם. אחר־כך הוסיף: רע לך, גם אתה בסו גולדמן קוץ בתחת, ובשתמות — איש לא יזבור אותך. הבנתי בגימוס, כי למרות היותי מגולמן, יש גבול לסידוף שלי, ובעניייני העולם הבא אז מה שהיה לאחר מותי — מבחינות רבות לא איכפת לי. עם זאת, הייתי מודע לכך שהעיתונאי רצה לסגוע בי ולהעביר אותי בסמומי. האמת היא שברגע הראשון רי נבעתי ממה שהוא אמר, לא משום שגולדמן עם מחשבה שהועתי על ברור הארץ בהגדרתו, היה יהודי שנולד לשני הורי יהודים ממוצא פולני בשנת 1944 על אדמת צרפת. בוברותיתו, שנכתבו בבית סוהר צרפתי, מגולל גולדמן את פרשת חייו המוזרה.

לאחר השיחה המגעילה הזאת עזבתי את המסעדה והלכתי הביתה. היה מאוחר והחלטתי ללכת ברגל. בשעתו, בשחייתי בסרס, הייתי הולך ברגל ממנאסרגס עד שער הניצנים (כשוט ברתי בסביבה). תמיד אהבתי ללכת ברגל המרחק הזה שרר בעורת אקדח, מעורר לא רצה איש ואף על פי כן הוא הוגשם ברצח. רק לאחר מאבקים משפטיים מסובכים, כשרוסן מעל לכל ספק שלא הוא ברצח, שוחרר גולדמן מבית הסוהר. בהיותו איש מבריק ואינטלקטואל אמיתי, למד בבית־סוהר משפטים והסמך לתואר של עורך־דין. לבסוף נרצח גולדמן, עת אלמוני רוקן לגופו מחסנית שלמה, לא רחוק מביתו. יש להניח, שהרצח בוצע עליידי המשטרה הצרפתית, כיוון שגולדמן לא הידהה מהם וחקף אותם בחריפות.

ובכן, שאלתי את העיתונאי סרסים נוספים על גולדמן, ושריחה לו אינטרמציה שלמה, ואפילו סיפר לי שיש לו בבית כל אוסף בתביו, שפני שגולדמן אהב לבוגב ולבסא את עצמו בסחיבה אינטלקטואלית. מרוע לדעתך רצוגו אותו שאלתי. העיתונאי שלגו, תוך לגימת בסיבת ויסקי, מבלי להביט בעיני, אמר: ססני שהוא היה בסו קוץ בתחת — הסרוע לבולם. אחר־כך הוסיף: רע לך, גם אתה בסו גולדמן קוץ בתחת, ובשתמות — איש לא יזבור אותך. הבנתי בגימוס, כי למרות היותי מגולמן, יש גבול לסידוף שלי, ובעניייני העולם הבא אז מה שהיה לאחר מותי — מבחינות רבות לא איכפת לי. עם זאת, הייתי מודע לכך שהעיתונאי רצה לסגוע בי ולהעביר אותי בסמומי. האמת היא שברגע הראשון רי נבעתי ממה שהוא אמר, לא משום שגולדמן עם מחשבה שהועתי על ברור הארץ בהגדרתו, היה יהודי שנולד לשני הורי יהודים ממוצא פולני בשנת 1944 על אדמת צרפת. בוברותיתו, שנכתבו בבית סוהר צרפתי, מגולל גולדמן את פרשת חייו המוזרה.

כידוע, פייר גולדמן, מלבד היותו מהסבן מקצועי וארס בעל דעות שמאלניות קיצוניות, הפך במשך הזמן שורר, כאילו היתה זאת רמה, הלקוחה מספריו של רוסטוייבסקי. למרות שאמנן הוא שרר בעורת אקדח, מעורר לא רצה איש ואף על פי כן הוא הוגשם ברצח. רק לאחר מאבקים משפטיים מסובכים, כשרוסן מעל לכל ספק שלא הוא ברצח, שוחרר גולדמן מבית הסוהר. בהיותו איש מבריק ואינטלקטואל אמיתי, למד בבית־סוהר משפטים והסמך לתואר של עורך־דין. לבסוף נרצח גולדמן, עת אלמוני רוקן לגופו מחסנית שלמה, לא רחוק מביתו. יש להניח, שהרצח בוצע עליידי המשטרה הצרפתית, כיוון שגולדמן לא הידהה מהם וחקף אותם בחריפות.

ובכן, שאלתי את העיתונאי סרסים נוספים על גולדמן. מסתבר, שריחה לו אינטרמציה שלמה, ואפילו סיפר לי שיש לו בבית כל אוסף בתביו, שפני שגולדמן אהב לבוגב ולבסא את עצמו בסחיבה אינטלקטואלית. מרוע לדעתך רצוגו אותו שאלתי. העיתונאי שלגו, תוך לגימת בסיבת ויסקי, מבלי להביט בעיני, אמר: ססני שהוא היה בסו קוץ בתחת — הסרוע לבולם. אחר־כך הוסיף: רע לך, גם אתה בסו גולדמן קוץ בתחת, ובשתמות — איש לא יזבור אותך. הבנתי בגימוס, כי למרות היותי מגולמן, יש גבול לסידוף שלי, ובעניייני העולם הבא אז מה שהיה לאחר מותי — מבחינות רבות לא איכפת לי. עם זאת, הייתי מודע לכך שהעיתונאי רצה לסגוע בי ולהעביר אותי בסמומי. האמת היא שברגע הראשון רי נבעתי ממה שהוא אמר, לא משום שגולדמן עם מחשבה שהועתי על ברור הארץ בהגדרתו, היה יהודי שנולד לשני הורי יהודים ממוצא פולני בשנת 1944 על אדמת צרפת. בוברותיתו, שנכתבו בבית סוהר צרפתי, מגולל גולדמן את פרשת חייו המוזרה.

לאחר השיחה המגעילה הזאת עזבתי את המסעדה והלכתי הביתה. היה מאוחר והחלטתי ללכת ברגל. בשעתו, בשחייתי בסרס, הייתי הולך ברגל ממנאסרגס עד שער הניצנים (כשוט ברתי בסביבה). תמיד אהבתי ללכת ברגל המרחק הזה

גירושים כשרים

לקח למפלגת העבודה שנים רבות מאוד — אבל לבסוף גם היא הבינה. אין סיכוי לחידוש הבריח, הקרדיה היסטורית, עם המפד"ל. עדיף להניח את הקלפים במקומות ועל מפלגות אחרות.

ביישיבת פיעת המערך בכנסת, ביום ג' בערב, אמר פרס כי המצע החדש של המפד"ל מחזק כל הבדל שהיה קיים עבר בינה לבין הליכוד ותחתיו. סמחיה מרינית המפד"ל איננה יכולה להיות בתי־בית למערך. דוזקא בש"פ ובאנו"י יש פתיחות מרינית מסוימת. הם תמכו בנו בנושא הוועידה הבינ"ל. "ואל תשכח", אמר פרס לח"כים, "שהם גם הצביעו איתנו בנושא הנסיגה מלבנון".

פרס התוכחה עם ההחלטה זמן מפרשך למדות שהבטוחה ויתה על היקר כל הזמן. ובולון המר, ר"ל יהודה בן־מאיר, "הצעירים", היו מתאוננים הבריסרים של „גוש אמונים". ח"כ פרופסור שאקי, הרב דרזקמן, השר יוסקה שפירא, מזכ"ל המפד"ל הרב יצחק לוי, ראש ישיבות בני עקיבא הרב נריה, הם כמיניסטים מובהקים בהשקפת עולמם המרינית והחברתית. אחרי „בני" וה„תחיה", המפד"ל תהיה המסלנה השלישית בישראל שתחרות על דגלה־מצעה את דעיון הטרנספר. שאול יהלום, המוביל המריני של המפלגה, מתהנחלות אלקנה, טוען שלמפד"ל פרנספר אחר, המוני: יהלום הוא מאפשי הסר. אין פלא, כי הרב ליכטנשטיין, מאלון שבות, הירוע כאיש רוח וכהומניסט, פרש מוועדת המצע של יהלום ומרעיו.

לובוחו של פרס ייאמר, כי הוא איננו שומר את החלטותיו ורעותיו רק לעצמו, או לחוג מקורביו בממפלגה. לאחר שקיבל החלטה בנושא המפד"ל, יראנו פרס להביא אותה לדיריעת כולם. בולל ר"ד בורג ובולון המר, פרופסור שאקי הרב דרזקמן. ואכן, בבר ביום רביעי, בכנסת, שפסי שד הנרץ אם דרזקמן מכוך רגל ועד ראש. הרב דרזקמן לא התקשה להבין את המתרחש. הריחוד במעט בעתק מפיו. והוא דוזקא לא לכנסת עליו טוב לב, לאחר ביקר באו"ם. אפרים סאיר, עודדו הטאוד לאמן של הרב דרזקמן מלמידו לשעבר, היה גם הוא מוכה הלם. „הוא היה איתנו עד עתה כסרר. תמיד ריבר מתוך הערכה ונימוס. ועכשיו איזו התנפלות."

חברו קרה במסגרת דיון מייגע נוסף בכנסת על יחסי ישראל־מערב. דרזקמן הביע את רעותיו המפורזרות: נגד השלום, נגד סצרים נגד הסכמי קמפ דייוד, נגד פתיחת משרדי אש"ף בקהיר. לאחר שעבר מרוכות לגופו של עניין, החל לפרוע פרס. לענות לגופו של דרזקמן: „מה המסקנה תבר־הכנסת דרזקמן? אני רוצה להגיר לך. יש בתודת ישראל, במודעת ישראל, פרק גדול ותשוב הדורש שלום, השואף לשלום. פרק האומר שעל שלושה דברים העולם עומד, ואחר מהם הוא השלום. מדע אתה כל חומן מוסח על זה. מדע המחמנה שלך לא נשמע אחר הערבים היסודיים ביותר של עמנו? מדע אתם שוקעים כל חומן לכיס למחנה שלך, בנוסי שביחה רק תאות טרייסרית. מדוע מה קרה לבסוף מה קרה למחנה של יהדות מפוארת רבת־ערכים, שנתנה לעולם את הכיסוי הזעו ביותר למען השלום בדברי הנביא שעיהו? אין ביטוי עו ממנו למען השלום. מדוע אתם בדרחים מזה במסוחר? משתן? מדוע אתה כל כך מתרגש מזרם מדבני בערבי היהדות? מדוע נהיית כל־כך צר בבתיכת ישראל? מדוע אתה לא מגלה יחס לגר בקרבך לפי דרישות משה רבנו?"

דרזקמן, לאחר נסיונות חוזרים ונשנים לקטוע את דברי פרס, הצליח פרקיטוף להשחיל משפט: „אתה שואל ואתה מאשים".

פרס: „אני מאשיפה אני שואל שאלות".

דרזקמן: „ואתה מטעה את הציבור".

אבל, לא אדם בדרזקמן יצליח לחטיט את פרס בטרדרי, במיוחד באשר הנאום הזא באש בלבבו: „הייתי רוצה לראותך מגלה קצת שאר־רוח. קצת בשורה לישראל. לא ללבת בל הומן עם הראש באדמה. קצת תקוה, קצת תוזן, קצת אמונה, קצת יחס לדברים שהם באמת לא רק בחייל, גם ברוח. אני מצטער על מה שקורה לחלק גדול מראשי המפלגות הדתיות. אני בטוח שבקרב המצביעים הדתיים יש אנשים אחרים. אני סמבהל דוואה איך מפלגות חיצות הולכות ומאבדות את דרכן, אל רוחב דעתן, אל עוסק תקוחני, אל הבנתן את תורת ישראל".

דרזקמן: „אתה מבין את תורת ישראל?"

פרס: „דיברי היקר. את תתורה נתן משה רבנו, לא לא הרב דרזקמן. הוא יעשה לי את האחיבה, לא אתה. אין אצלנו ישו ואין אצלנו אפיפיור. שמעון מבין אתם גם תורת ישראל לא שוות מחיים דרזקמן. אולי אני מבין פחות את הפרשנות של חיים דרזקמן, את תורת ישראל נתן משה רבנו בהר סיני ישור מפי הגבורה. לא ואמנית כמתוקן. אין לך כל תפקיד. בין לו יהודי וכין צור ישראל מגע ישיר, אין היראכיה באמצע. אין אדמיניסטרציה ואין ביורוקרטיה. יש אמונה, שכינה ושא־רוח, וזה ניתן לכל ישראל. לא צריך לשם זה הכשר לא מרב ולא מרבנות".

אם כן, אחרי הבחירות השותפים של המערך לקואליציה, בנוסף לטסלגות חשפאל והמרכז, הן ש"ס ואגו"י. המפד"ל שרופה עבור שמעון פרס.

ממש מאוהב בכנסת

מיכאל (מיקי) איתן ישב כאחר הספסלים האחוריים של הליכוד בכנסת האתמ־קול רועם במיוחד, ובשורות מאור מנצעים. גם בסיעתו חידות יוריעים, כי כמו קליינר בכנסת הקודמת — גר איתן, בכנסת הנוכחית, אינו מציאה גדולה. לא ניתן להשוותו, לפי שום קריטריון, לבני גילו דן מרידור, שיסרית, אולמרט, רוני מילוא ואפילו עזרי לוראי.

איתן נבון ויו כדי לדעת כי הוא במצוקה. הבמוד מגש מאחזב בכנסת, ואינו מוכן להרפות ממנה. מאחב עד בדי אוכדן חושים.

אולם, גם מיכאל איתן יודע להביט בלות השנה. נותרה שנה עד לבחירות, והמצב בתוך מרחן, עברון, רע, רע מאוד. הרבה מאוד נסיבים ולא נסיבים עומדים בתור — ביבי נתניהו ודני הנגבי, ישראל כץ וילמור ליבנת, רחל קרמרמן ורוני ריבלין, ועוד ועוד. איתן חושש וכנדר. הביטא האוהב בכנסת, אוהב מאוד, עומד בערוב מאוד להישמט מדיני. שעון. הגעל מתרוקן במהירות. יתר מדי מדר.

איתן מיאוש. ומה עושה ח"כ מיאוש צעיר, ואיפה הוא צעיר? בכנסת. מסריע לאחרים. לוכחנו של איתן ייאמר, כי הוא עושה זאת בתדירות גבוהה למדי. הבאוקטבות מחמאות. כל הזדמנות שיקבל מיקי ישיבות הכנסת ומח"כים יריבים ועמיתים, לא עוזר. הוא כשלו. שריאות ביניים מחריפות אחריים, פעם אחר פעם. אולי, תיקנ לעצמו איתן, רוני מילוא הלך כדרך הזו והצליח. עובדה, הוא מנדיר ומקורב למלכות, ולהיים שמיר.

יש שדים וח"כים, שמכבים לקבל את איתן בסלחנות, ויש שאינם מכבים. ביום רביעי נתקל איתן בסוג השני. היה זה בשעה שאשל את פרס שאילתא בעל־פה בנושא יחסי ישראל־מצרים. איתן, כמובן, עניין את השלום עם המצרים. לא פחות מכך הוא עניין את שר הצבא פרס. דיבר אנב:

פרס אוהב אותו כאותה מידה.

„ואהבה הדדית הזו לא מתירה במבנן לאיתן להשתלח בבנכסת, גם אם מקרשון „קל ישראל" שום פתוח וביצע מסתובבים עתונאים. נראה גם בי איתן, שהוא עורר־דין בהשכלתו, אוהב לשכנה מעמם לפעם את המושג תרבות דיבור מרלמנטרית. „התנובה של שר הוחוץ", הוא הטיח בפרס מעל הרובון. „בעידה על מרינות צמבריאנית. הוא פרס. מ.ב.ם מתמנע מתאשכות והוא מסיע לשיפוש ולשסוש שהוא רפש. אתה מוליך שולל. אני שאלתי והעם מצפה לתשובות ברורות".

מרינות צ'מברליאנית, לא פחות ולא יותר. ואני נוכר בנאומים של בגין. צ'מברלין, הוא היה מרעיע, וכיכר מנרה היתה משיבה לו במחיאות כפיים סערות. צ'מברלין, באותם הבגיני, הוא גרול הבוגרים בעמם בכל ההסטוריה.

שבח ויס ואמנון לין הוריעו. גם יו"ר הישיבה רכ־כרמאיר (מערך). אבל איתן בשלו: „איך אתה מעז להתחמק בשכל העם דורש תשובות על משרדי אש"ף אתה מתחמק מלענות".

יצא הכרעב מהשק. לצ'מברלין היה את הגרסבים. לפרס יש את אש"ף.

רכ כרמאיר, עדיין ארכ, עדיין מנסה לשטוח על שר־הבוח, מנסה להרגיע את איתן. אבל לא. הח"כ המערכת צועק בראקסטון: „אחרוי הי"ר, אתה לא תסתום לי את הפה".

עכשיו גם גרמאיר מתערב: „אני אסתום לך את הפה".

„אתה מחפש ואתה שותף לעניין", מטיח איתן בי"ר.

כרמאיר, מרוזיק את ח"כ ויתה מהמליאה. רן כתן ו"ר־בצ, מלווה אותו בקריאה: „שוב שלום שבמוחר". שכח ויס מנרוך הערה וחיבוביו: „אני מבקש לנצל את הזדמנות ולקרוא לח"כ מיכאל איתן לא לחפוך לכל ישיבות פה לאיזה כיכר של גידופים".

אמא אמריקה עונה במילגה

(המשך מעמוד 7)

בר אל והאב דראושה, נציג המערך בבנמת, בן באיכסאל. בתשוב הגליל, כאיש חינון, הוא רואה יזוריע, כי רק"ח צוברת בוח, כעיקר פוליטי, באמצעות פאות הסטרנטים שהיא שולחת מדי שנה לארצות מזרח־אירופה. הרוטאים, המנהנדסים ועורכי הדין של רק"ח, שלמדו שם וחזרו הנה, מתוכלכים בנאון — בנגדת הבאום־אל־מאסם, במשולש הנגלל.

דראושה ישב וחשב, ישב וחשב, מהי שעבתרו־הוא, כאיש המערך, להשכלה הסוכיסיות, בתנאים של חמישה כובבים. ישב וחשב, ובסוף גם מצא תשובה. דראושה כתב לליי המילגון: „יש תת־הוועדה לאירופה ולמזרח בקונגרס האמריקאי, וביקש ממנו, כי יקציב לסטודנטים ערבים־ישראלים 750.000 דולר למילגות לימודים בארה"ב. אמא אמריקה כתשובה לאמא רוסית. דראושה ביקש, כי כבסמים הנ"ל יוכלו הסטודנטים הערבים מישראל, ללמוד (ולחיות) בארה"ב, בעיקר לתואר שני ושלישי. בסמכתו להמילגון לא שכח דראושה, כמובן, להוביר את השיכוח שעושה רק"ח באוניברסיטאות הגוש המזרחי, לקידום מחרותיה הפוליטיות בארץ.

המילגון מיהר לתשיב לדראושה. התשובה העקרונית היא חיוכית. הוא יעשה מאמץ לאשר את הסכום המכובד הזה של 750,000 דולר בקונגרס, כבר בזמן הקרוב. הפעלת התוכנית, בחודש הסטודנטים, תיעשה בארץ על־ידי קרן פולברייט. „אין בבוגנתנו, מרגיש המילגון מפורשות, „שמשרד החינוך הישראלי יעסוק בעניין".

דראושה פועל עתה גם במערכי־גרמניה, לתקמת קרן דומה, לטען הסטודנט הערבי. „זוא מנת כעניין זה לקרן אדנאואר.

עכשיו נותר רק לבתחין ולראות, מה תהיה תשובת הרשימה המתקימת לקרנות הסכע מהלך שיסנע כשליחתם הנעקפת, נותרה האיסי עזוכה לנשאה. אסילו התירות כמעם שלא הגיעה אליה, כי הרגנים שם קשים מנשוא.

פרט לשיכבת דקה, טולאסית ברובה, אך לא לתלוסין, שתינוכה צרפתי לכל דבר, מרגיש תושבי האיסי בסאסאה (ויאלקט) המיוחר להם. המשלב צרפתית עם ניבים אפריקאיים. רות הנסוצה היא ובדון, אף היא אפריקאית במוצאה. המשלבת אלמנטים נוצרים ומוסלמים בתוכה. בוהני הוזרון האיסיאנים נחשבים למטופים תעוללמיים בסולתנם, המביל בישוף לרוב, והם מתמנים על־ידי עמיתיהם העולמיים בפולתנם, המביל בישוף לרוב, והם מתמנים על־ידי עמיתיהם ששאר הארצות הקריביות ואפילו מברזיל לשם ייעוץ סקצוני.

מראנסואה דובאליין, „מאפא דוק", היה מעין רומאנמבאף, ותוא השתלט על האי, אחרי סדרה שלמה של נשיאים שבחלקם היו הגונים למרי — כגון אסטיקה ומאגלואר — אך אף אחד מהם לא ידע „להגיע מחרש את שעון הזיסטוריה" בהאיטי. דובאליין שלט בבנראצו בעות הדוחר והשחיתות. כגו השמגמן, לאדקלוה, תיה חסר אפילו אותה כריזמה אפלה שהיתה לאביו, ולא הצליח לחחזיק מעמד.

הקורא העברי יכול למצוא בספריות את ספרו הנפלא של ראק דוקיה „שר הכלים", המאור חיים בכפר האיטיאני בסמחצית הראשונה של המאה הזו. הארץ הקסנה, היפרפית הסבראנית הזו עברה עכשיו עוד דעוע אליה, ומי יודע מתי תוכה סוריאוף ליהנות מחירות ומדידה מינימלית.

הדמוקרטיה תצטרך לחכות

הוא היה אדם נבון ונאור, וזה מעוניין להגיע להסדר הזון עם הלבנים, ללא שפיכות דמים, בשלב מסויים היה נגדל צעדפי לבל דבר, וכאשר האנגלים הציעו לו להיות מלך האיסי, אם יתמוך במאמציהם לגרש משם את הצרפתים, סירב להצעה. הוא לא התכוון להפריד את ארצו מצרפת, אלא רק להקנות לאחיו השחורים — בלבלל תושבי הארץ — זכויות אזרח מלאות. ב־1801 הצליח להשתלט על בל האי, והוזה לאחר אותו תחת שלטון אחר, לבסל בו את העבדות, לתתיר לבל החפץ בבן לעזוב את האי ולהכיר בכל הנשאים באותיות צרפת.

אך לאפוליאון בונפרטה היו שאיפות גרנדיוזיות בצירה המערבי של העולם, ולא היתה לו שום כוונה לוותר על המושבה הוותיקת והעשירה של האיטי. היל המשלוח ששלח לשם, לשבור את שלטון השחורים בראשותו של טוסין, היה אדיר, ותתת הסריקולד הצרפתי נלחם בחיות אחד חוית נגד העברים המשוחררים — אך בפופו של דבר הובס ונפוח. אך קדם שנסגנו מן האי הצליח הצרפתים להערים על טוסין — שלמרות הכל האמין שהם אנשי כבוד — לתפוין אותו ולהבלותו לצרפת, שם מת.

אחרי נסיגת הצרפתים הבריטה האיסי על עצמה במרינה עצמאית. ומרמה עוד היתה מתולקת לארבעה מחוזות, שבראש כל אחד מהם עמד אחד ממנהיגי המהפכה, אך לבסוף התאחדה ליחידה מרינית אחת. ממלכתו קצרת הימים של הנרי בריסטוף במחוז הצפון, חצרו המפוארת, על תאדי האצולה שלה, העושר והגיוון, מוזיעים לנו אז פרשת הקיסר בוקאסה באפריקה של ימינו. אך תוך זמן לא רב כל זה עבר מן העולם, ונותרה הרפובליקה השחורה, הקטנה, הוותיקה והמסבנת ביותר בעולם.

בריזמה אפלה

האיסי כל כך עלובה, כל כך דלה, שארה"ב אפילו לא טרחה לנסות להשתלט עליה. בניגוד לאחותה הגדולה, הדומרת ספרדית, שותפתה לאי היספניולה — הייתו, סנטו דומינגו — ששם התעבדו האמריקנים שוב ושוב כדי למנוע בל מהלך שיסנע כשליחתם הנעקפת, נותרה האיסי עזוכה לבשאה. אסילו התירות כמעם שלא הגיעה אליה, כי החנאים שם קשים מנשוא.

לא מתצבה בי אם ספרית, מתרעקסמה בגנרו פרופ' אוריאל מיטון, מסאמרה בגנר מסאמרה, המסכרת היהודית היא עבור הישראלי ספרייה של עברו הרוחני: יש שנוטל פרוטה בתתוך מתצבה אל מתוך. מעיין (זו המאפארה שנקט שחתוף אחר — פרופ' ירמיהו יובל) מפסיד את העיקר, ועיקר קסנגה של המסכרת היהודית, לדידו של מיטון, הוא הדדיות: כמסכרת דדית היא נוצרה במהלך כמקם אלפי שנים, ואילו תחילון שלח שליחים דדחד בתמנה. הקשר בניעה לסבירייה זו, אומר מיטון, הוא בכך שכריכה שחדים והיא כתובה ארמית בהלקה (בכך הוא דדג משהו מן המסאמרות של אמירתוא אבל בעיקר היא דוחשת לדבריו מנסמנגם רוזי, הלעיתו לא ניתן לשאוב ממנה דבר של ממש. אין זו מתעבה של אבני בנין „מתות", אלא ספריה של תבנים וחבנים, שאין נישה אליהם בלא מסעו דנשי זה. דבריו של מיטון מוכיחים אז מה שאמר פרדס לכן ובלמסקי, על כך שבאשר ויח ביטן וקרים את מקם עבודת האל במקרש שינסוראיסט, חש תוך בדי. כך שמעשהו לאין שיעור מן המסורת היהודית, כדבריו. המיתופים שניכחה הציונות ליצור הם מיתופים ללא אל, וברגשמיין נשמע בקבה להאחוות כזו בעבר מתולוגי מתודש.

התתקפה על הסטורת, כפי שהוקרים והעיד מכתה הדיון פרופ' אביש סרגלית, סקרה בעיקר הגאורות שנפתח כמאה ה־17. סילוסופים כרקרט, שפינוזה חלכר בישרו את עליייתה של המחשבה הביקורתית המופשית, המופסת באופן אוטונומי כל תוכן נורמטיבי, ואמרה להבריע באופן אוטונומי בשותר, לא על ידי רחפים יצריים ואינטרסים פרטיים, ולא על ידי מסורות האמורות בביכול לחייב את הפרט והחברה, אך רק מעצם היותן מסורות. הסיסמוליון בתאן נערך תחת הבותרתו „האם יש תוקף מחייב למסורת?" — ותנה תשקפת התשבלה נתנה תשובה חד־משמעית לשאלה זו: מחייב אותי רק מה שנובע משיקול־דעת שלי באיש תבונו, ורק מה שיש לי דיעיבאל, שאני חוזר ומאשר אותו מכוח נתשבתי המופשית.

לדברי יוסף יבבל, הישראלי בדימיון חי מתוך קונפליקט מתמיד בין שתי מסורות: המסרתה היהודית מזו, המסורת הנחשבלה האירופית מזה. היהודי המופשי אינו יבול לוותר על אף אחד משתי המסורות, לטרות הכסכוח שביניהן: במידת רבה הישראלי הוא מבחינה זו חלמידו המובהק של שפינוזה, אף שזה האחרון נאלץ בתוקף הנסיבות של החברה היהודית בימיו לעזוב את קהילתו. אולם, שפינוזה כרגם ובנרמה בלעייה לדעות ישראליות־יהודיות, מעודד באוריאל סימון תודה רבה, לדבריו. הוא מתרעם על כך שבצירו של שפינוזה אין מציגים מעל חבטח של מכון שפינוזה בפשקל־נגד את דיוקנו של תרמב"ם, למשל.

מרוע תש כוחה של הציונות מחרישת את המסורת היהודית ברבות חילוניות? צבי רבלובסקי אומר שלא ניתן ליצור פסורה בעוד־דות, בדרך של מניפולציה מחושבה, אלא אך ורק מתוך רוחי יצירתי ספונטני. רוחי בזה אינו מתקיים בעילת האינטלקטואלית הרוחנ. — בנתוה חבטרתית משתקת אותה, ומבאן נובעת ירידת מהדיצירה המיתולוגית שלה. באן ומתה, לדבריו, לחומיינים חדרש המתפשט בחברה המצויב בריבה של „הכל אל ארכלום" ביחסו של הישראלי למסורת היהודית: בא גם פתח, לדבריו, לבריחה אל יחס מיני כלפי המסורת. פרופ' אליעזר שבייר חולק על רבלובסקי. לדבריו מקור חלישתה של הציונות אינו בכוח המכרתית של המסורות, אלא בחעדרה של הרגשת אזרות בתוך המסורת. לחיב מסורת יכול רק מי שעומד בתוך המסורת ופועל מתוכה, ולא מי שעומד מולה הבנגדה. בלון מה לשאלה שבמוקדת הדיון. „האם יש לסמוך תוקף מחייבי? אביאר עונה בשלילה, אך מדבר על מחייבות למסורת שאת גבולותיה הוא קובע מתוך הכרעה אקוסטנציאלית, כי כלי מסורת אין וחוזר יוכלו והדורי הישראלי אוטונומי כלפי המסורת היהודית ובלפי מסורת חומשבלה, אך שתיהן הבחירות באריאל סימון גדם אחרות ומחייבות כלפי המסורת היהודית בחוויה רדתית בעיקרה אליעזר שבייר מדגיש את תבת קיום המסורת והמלחמה בדרך של חינוך, אך מתוך הכרעה ומעשית אם לקבל או לדחות את תבני המסורת.

מישוח מן הקהל הרב שנרש את הזמן העיקר, שוויתן נטוש בעוד חיסכ בעוד המסורתו בין המחייבים לא היתה אף אשת אחתו

דפים לספרות

עורכת: יעל ליזון עורך משנה: אילן שיינפלד

יצירה מתוך תערוכתו של מנשה קדישמן, המתקיימת בימים אלה במוזיאון תל־אביב

מסורת: קרב מטאפורות בחאן

גדעון סגל

פחות שיפחי ואלילי מהכאה ביכוריים לשרן הקיימת". מסקי בית־ספר אלה, שאינם אלא אקט של מוציאליזציה לאומית פוליטית, הם בעיניו סילוף של משמעות החגים והחדרים.

ודעתנו. של טיקון (מדהי יהודי בין משתתפי הסיסמוזיון, ועל כן לדבריו זה המזהרח יותר מכולם בקרב למסורת והדורים) את מעקלה הדתי של המסורת האמורה לשמש סטריית האחדות הדתיים של חזרת הישראלית, מעודדת יאוש בליבו של מתתוף אחר בדיון — המשורר אורי ברנשטיין. את הדתה של הציונות אל הזמ"ן, שהחזר על ידי המסורת בתאת בתנים לטוהר הנמרא, הוא רואה המחייאים מיתולוגיה אבאנגית במקרותיה. בוו

של המסורת היהודית, לדידו של טיקון, הוא הדתיות: כמסורת דתית היא נוצרה במהלך כמקם אלפי שנים, ואילו תחילון שלח שליחים דדחד בתמנה. הקשר בניעה לסבירייה זו, אומר טיקון, הוא בכך שכריכה שחדים והיא כתובה ארמית בהלקה (בכך הוא דדג משהו מן המסאמרות של אמירתוא אבל בעיקר היא דוחשת לדבריו מנסמנגם רוזי, הלעיתו לא ניתן לשאוב ממנה דבר של ממש. אין זו מתעבה של אבני בנין „מתות", אלא ספריה של תבנים וחבנים, שאין נישה אליהם בלא מסעו דנשי זה. דבריו של טיקון מוכיחים אז מה שאמר פרדס לכן ובלמסקי, על כך שבאשר ויח ביטן וקרים את מקם עבודת האל במקרש שינסוראיסט, חש תוך בדי. כך שמעשהו לאין שיעור

המפסבת על ריסוגאל אנטרידחי, כדבריו. המיתופים שניכחה הציונות ליצור הם מיתופים ללא אל, וברגשמיין נשמע בקבה להאחוות כזו בעבר מתולוגי מתודש.

התתקפה על הסטורת, כפי שהוקרים והעיד מכתה הדיון פרופ' אביש סרגלית, סקרה בעיקר הגאורות שנפתח כמאה ה־17. סילוסופים כרקרט, שפינוזה חלכר בישרו את עליייתה של המחשבה הביקורתית המופשית, המופסת באופן אוטונומי כל תוכן נורמטיבי, ואמרה להבריע באופן אוטונומי בשותר, לא על ידי רחפים יצריים ואינטרסים פרטיים, ולא על ידי מסורות האמורות בביכול לחייב את הפרט והחברה, אך רק מעצם היותן מסורות. הסיסמוליון בתאן נערך תחת הבותרתו „האם יש תוקף מחייב למסורת?" — ותנה תשקפת התשבלה נתנה תשובה חד־משמעית לשאלה זו: מחייב אותי רק מה שנובע משיקול־דעת שלי באיש תבונו, ורק מה שיש לי דיעיבאל, שאני חוזר ומאשר אותו מכוח נתשבתי המופשית.

לדברי יוסף יבבל, הישראלי בדימיון חי מתוך קונפליקט מתמיד בין שתי מסורות: המסרתה היהודית מזו, המסורת הנחשבלה האירופית מזה. היהודי המופשי אינו יבול לוותר על אף אחד משתי המסורות, לטרות הכסכוח שביניהן: במידת רבה הישראלי הוא מבחינה זו חלמידו המובהק של שפינוזה, אף שזה האחרון נאלץ בתוקף הנסיבות של החברה היהודית בימיו לעזוב את קהילתו. אולם, שפינוזה כרגם ובנרמה בלעייה לדעות ישראליות־יהודיות, מעודד באוריאל סימון תודה רבה, לדבריו. הוא מתרעם על כך שבצירו של שפינוזה אין מציגים מעל חבטח של מכון שפינוזה בפשקל־נגד את דיוקנו של תרמב"ם, למשל.

מרוע תש כוחה של הציונות מחרישת את המסורת היהודית ברבות חילוניות? צבי רבלובסקי אומר שלא ניתן ליצור פסורה בעוד־דות, בדרך של מניפולציה מחושבה, אלא אך ורק מתוך רוחי יצירתי ספונטני. רוחי בזה אינו מתקיים בעילת האינטלקטואלית הרוחנ. — בנתוה חבטרתית משתקת אותה, ומבאן נובעת ירידת מהדיצירה המיתולוגית שלה. באן ומתה, לדבריו, לחומיינים חדרש המתפשט בחברה המצויב בריבה של „הכל אל ארכלום" ביחסו של הישראלי למסורת היהודית: בא גם פתח, לדבריו, לבריחה אל יחס מיני כלפי המסורת. פרופ' אליעזר שבייר חולק על רבלובסקי. לדבריו מקור חלישתה של הציונות אינו בכוח המכרתית של המסורות, אלא בחעדרה של הרגשת אזרות בתוך המסורת. לחיב מסורת יכול רק מי שעומד בתוך המסורת ופועל מתוכה, ולא מי שעומד מולה הבנגדה. בלון מה לשאלה שבמוקדת הדיון. „האם יש לסמוך תוקף מחייבי? אביאר עונה בשלילה, אך מדבר על מחייבות למסורת שאת גבולותיה הוא קובע מתוך הכרעה אקוסטנציאלית, כי כלי מסורת אין וחוזר יוכלו והדורי הישראלי אוטונומי כלפי המסורת היהודית ובלפי מסורת חומשבלה, אך שתיהן הבחירות באריאל סימון גדם אחרות ומחייבות כלפי המסורת היהודית בחוויה רדתית בעיקרה אליעזר שבייר מדגיש את תבת קיום המסורת והמלחמה בדרך של חינוך, אך מתוך הכרעה ומעשית אם לקבל או לדחות את תבני המסורת.

מישוח מן הקהל הרב שנרש את הזמן העיקר, שוויתן נטוש בעוד חיסכ בעוד המסורתו בין המחייבים לא היתה אף אשת אחתו

מיכל סנוניות

חֲלוֹמוֹת בְּזָהָב

חֲלוֹמוֹת בְּזָהָב יָצְאוּ לְתַפֵּשׁ בַּיִת.
יָצְאוּ חֵלֶק מְלוּכָה יָצְאוּ לְדָרֹךְ אֶרֶבָּה.
אֲנָשִׁים נִסּוּ לְאָחוֹז בְּכַנְפוֹת בְּגָדֵיהֶם
אֲבָל הֵם בְּשֶׁלָּהֶם. לֹא אֲחוּזוֹת יָחֵלְקוּ
רַק מְלוּכָה. חֲלוֹמוֹת בְּזָהָב יָצְאוּ
לְתַפֵּשׁ בַּיִת. יָצְאוּ לְחֵלֶק מְנוּחָה.
נִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם, בְּחַיַּי, נִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם בְּמוֹתִי
פּוֹאֵר לַבַּיִת פּוֹאֵר לְכִיתִי.
חֲלוֹמוֹת בְּזָהָב הִתְיַשְּׁבוּ לִי עַל הַכְּתֵפַיִם
וְדָרוּ לְיָרְכַּיִם. קִפְּלוּ הַצְּרָה אֶת הַשְּׁמָלָה.
וְלֹא הָיָה יוֹתֵר עֵינַיִן בְּשוּם מְלָה
בְּשוּם מְלָה.

הַגּוּף הַיָּפֶה שֶׁלָּהּ

הַגּוּף הַיָּפֶה שֶׁלָּהּ
רָאִיתִי אוֹתוֹ בַּשִּׁירִים
אֶלְמָלֶא הַשִּׁירִים
הָיִיתִי נוֹתֶנֶת לָהּ לַעֲבֹר.
חֲלוֹמוֹת בְּזָהָב מִי יִתְנֶנָּה גַּפּוּ
קֶסֶם שֶׁיִּגַּע בָּהּ עַד אֲשֶׁר תִּעְעוּף
אֲצַבְּעוֹת קְלוֹת נוֹגְעוֹת בָּהּ
אֲבָל אֵין נָהּ כָּל תְּחוּשָׁה
פַּעַם הָיָה הַיְתָה יְקוּדַת
נָפֶשׁ נְטוּשָׁה.

נָפֶשׁ נְטוּשָׁה

נָפֶשׁ נְטוּשָׁה מִי יִתְנֶנָּה גַּפּוּ
קֶסֶם שֶׁיִּגַּע בָּהּ עַד אֲשֶׁר תִּעְעוּף
נָפֶשׁ נְטוּשָׁה גַּלְגַּל שֶׁל צַעַר וּמְכָאוֹב
מִשְּׁתוֹבְבָה עִם הַשָּׁבָע לֹא רוֹצָה לְחֵשׁב
אֶת הַיָּפִי שֶׁלָּהּ גִּלִּיתִי בַּשִּׁירִים
אַחֶרֶת הָיִיתִי נוֹתֶנֶת לָהּ לַעֲבֹר.

מרוקאי בפאריס

א.ב. יפה

פאהר בן דלון, יליד מאראקש, סופר צרפתי, זכה השנה בפרס הסטרתיי החשוב ביותר בצרפת, פרס גונקור. כשנים עברו כבר זכו בפרס זה סופרים רבים מתרבי־צרפתית שנולדו בארצות אחרות, אך כולם היו אזרחים צרפתיים — ואילו נאהר בן דלון מתעקש לשמור על אזרחותו המאראקאית, על והתנו הדתיות הסאראקיות; הוא אינו רוצה להתבולל בתוך הסביבה הצרפתית, לפרות העובדה שהוא סופר צרפתי סוכהיק. בבר הוא מבקש להביע מחאה נגד הריסוי הפעילי הקיים גם בצרפת ביחס ליוצאי ארצות המאגרב, למרות העובדה שבשנים האחרונות הוגרו אנשים רבים מאזור מאראקוש, טוניסיה ואלג'יריה לצרפת, והם נקלטו שם היטב — בעיקר אנשי האינטליגנציה, ששפתם היתה ובחתית מילדותם והם חותנו על ערכי תרבות צרפת, וכיום תופסים רבים מהם עמדות נכבדות ביותר בחיי המדינה, החברה והתרבות. אך בשעה שאחרים מהם נהנים להשכיח ולשכוח את מוצאם נפנה פאהר בן דלון עם אתו מיעוט המבקש להדגיש היטב את שייכותו הלאומית והאזרחית למולדתו, למרות שימושו המעולה בלשון הצרפתית, והוא עושה זאת, כפי שהודה באחד ממאמריו, לאו דווקא מטעמי נאמנות עיוורת ועקבית למוראנו, כי אם משום שהוא מרגיש כי צרפת היא ארץ טובה לנני הזכויות האזרחיות ואפשרויות העבודה, אך הוא מוצא עריצות במרכז ומנהגנים של עדות.

פאהר בן דלון נולד בפאס (מאראקו) בשנת 1944, גמר את חוק לימודיו בפאריס בסולבון וכיון 1968 ל־1971 הוא לימד פילוסופיה בבית־הספר על שם מחמד החמישי בקזבלנקה. הקשר שלו לארצו ולמשפחתו נשאר הדוק ביותר. אימו אינה יכולה לקרוא את אשר הוא כותב, סיפר בן דלון; כי היא אנאלפבתית. אבל הוא מכבד אותה ומעריך אותה מאוד, ותרבה מן הפיסודים שעליהם ביסס את יצירותיו שסבו מפיה. דינשוחו לסבל ולקיפוח, לעיוותי־הדין ולקרע המנטאי שמתם מנהגים אנשי המאגרב ביחוסה אם דיבו בספרות. הוא עצמו למד מוצילוגיה וסוציולוגיה והשתמש בכישוריו הנדעיים כדי לחקור את מצב בני־עמו שהיגרו לצרפת ולהפנות אליהם אלומות־אור. במשך שלוש שנים ערך מחקר בקרב העיה המאגרבית בצרפת, לא בסתם אלא בסוציולוגיה, ברופא וכמי שאינו מוכן לחשלים עם מצב הדברים הקיים בצרפת. ב־1977 הוא סיכם על ספרו «הברירות ואבנוזה ביותר» הסובסט על התיחה של בתחום הסוציאו־אמריה הסוציאלית.

משנת 1971 יושב שאהר בן דלון בצרפת, עובר בעיתון «לה מונד» הנחה. עד כה סיימה 12 ספרים, מהם שלושה ספרי שירה, שבעה רומאנים ושני מחזות. ספרו הנודע ביותר בשנות השבעים היה «שהא השמונע» (1978) לא שהא הוא עושה כמה חורשים בנאנ"ר, בקרב בני־משפחתו, ומשם הוא שואב חומר ליצירותיו. אך בשנים האחרונות מעסיקה אותו בעיקר מסכת היחסים בין תרבות המאגרב ותרבות צרפת, יחסים שהוא מגדיר אותם כ«יחסי עימות, מכאיבים לעמיתם, אך מעשיריים». הוא יצק מסכע לשוני ורשם «רו־רתבות», כדי להגדיר את המצב שבו שורר הוא ושריים הבריו לערה ולעיבריה. הוהא מעיר על עצמו כי הוא כותב רק בדי לעזור למציאת אחרונות לדילמה זו. מצד אחד הוא נושא בתוכו את ערבי מורשת שלדהו, והוא יודע מה גדול חובו לנוף

«עם עובר» (מאכן עיתוי מרצלה) זהו סיפור משמחה שעלדו בה רק בנות. ולאחר שבע לידות של אשתו, מחליט ראש המשפחה להתחיל את מינה בל התינוקת החדשה והוא מכריז כי נולד לו בן זכר.

«עיננו היה כשהוא, קשה היה לממשו, קשה היה לקיימו! במלוא בחזה התינוק שיילד יהיה זכר, אפילו ייולד נקבה בר חליט, כך סמך, כך קבע ואין לערער. ערב אחד קרא אליי את רעייתו הדרה, בסוד עמה באחד מחדרי הנזחוקרה ואמר לה בקול נחרץ וחגיגי: «ע' בה לא הדו אינו אלא ציטה גאולה, תחרטה מיילולית כלפי הנולד. סלנו הביש, שלא לומר אסונגו, אינו חלוי בנו. אשה טהר הן, דעיה צייתנית, בנעה, אבל אחרי שנולדה בתך השביעית חבנתי שיש לך מוסו בסנך אינה יכולה להרות תינוק זכר, לעולם לא תלד אלא נקבות, כך היא עשויה. לא תוכלי לעשות כלום נגד זה. יש בו מין סגם, בנראוי, באילו בכל סעם שהורע שאף נושאת בקרבך עשוי להביא בן זכר, נוסך אינו סבכיר לו סגם, בדרך המבע, כלי יריעתך. אין אני יכול לבעום עליך. איש טוב אני, לא אנרשך ולא אקח לי אשה אחרת על פניך. גם אני מתאבון לבסן הזולה זאת. רצוני להיות האיש שיביא לה מרפא, שיעזע אם הגיונה ואת הרגליה. קראתי קיבר עליהן: הוא תָּמָן לי מן זכר. בבורי יעשב לי. נאוותי מעוה."

הוא מגדיל את הילוד באילו הוא ילד, קורא לו בשם אחמד ושומר על סרוי מבל משמר. מרוע עשה זאת? לא רק משום שבבבן לבשמסים הקרומים של הבורה הנחונגת עדיפות מוחלטת לזכר בנולדו, מעין דריקה אל סרסיים מעורר ומעניר.

סטרו בל בן דלון «בן הזלות» (1985) תורגם לעברית בידי יהושע קנז והוסיף בימים אלה בהוצאת ארשת.

עולם צף

איזה פרליס

מבעדת לסעיפים בבית אביה יחד עם בנה הקטן, הצעירה, נורית, גרה בבית. הבבר הוא פשוט לבד הסבן, ובראשו בן אד רמות בנו, באילו עם לחתיה. «שיחות בבריס» בין השניים, הם הקסיים היטים והמרגשים בסיפור. הילד מתרוצץ בבית ומשתוק עם עצמו. סבא מצוע משתוק סמראים אין בינגו: ובתקל בסיורים. מסתבר שלאחר שראה מערבון אמריקאי, חסך הילד לשאובנו תרחנו על סוסו ושולם בעיקות מוזרות, כעין חיפוי לאנגליה. הוא גם אוכל תרבה תרד כדי להיות חזק כמו סוסיי המלח. ואם בן, תהליך האמריקניזאציה שלו מתרחש לעיני הסבן, ואין עוצר.

בדור הבינים נשכרת עדיין חליפת החיצונית הזו. ניסוס חיפסי וכיבור אם מסורתי, אבל הפנים נשתנה ללא הקר, שחי בנתיק, ובתוך הבבירה, מדברות בו אבחן קרא אליי את רעייתו הדרה, בסוד עמה באחד מחדרי הנזחוקרה ואמר לה בקול נחרץ וחגיגי: «ע' בה לא הדו אינו אלא ציטה גאולה, תחרטה מיילולית כלפי הנולד. סלנו הביש, שלא לומר אסונגו, אינו חלוי בנו. אשה טהר הן, דעיה צייתנית, בנעה, אבל אחרי שנולדה בתך השביעית חבנתי שיש לך מוסו בסנך אינה יכולה להרות תינוק זכר, לעולם לא תלד אלא נקבות, כך היא עשויה. לא תוכלי לעשות כלום נגד זה. יש בו מין סגם, בנראוי, באילו בכל סעם שהורע שאף נושאת בקרבך עשוי להביא בן זכר, נוסך אינו סבכיר לו סגם, בדרך המבע, כלי יריעתך. אין אני יכול לבעום עליך. איש טוב אני, לא אגרשך ולא אקח לי אשה אחרת על פניך. גם אני מתאבון לבסן הזולה זאת. רצוני להיות האיש שיביא לה מרפא, שיעזע אם הגיונה ואת הרגליה. קראתי קיבר עליהן: הוא תָּמָן לי מן זכר. בבורי יעשב לי. נאוותי מעוה."

הוא מגדיל את הילוד באילו הוא ילד, קורא לו בשם אחמד ושומר על סרוי מבל משמר. מרוע עשה זאת? לא רק משום שבבבן לבשמסים הקרומים של הבורה הנחונגת עדיפות מוחלטת לזכר בנולדו, מעין דריקה אל סרסיים מעורר ומעניר.

סטרו בל בן דלון «בן הזלות» (1985) תורגם לעברית בידי יהושע קנז והוסיף בימים אלה בהוצאת ארשת.

נפשו של הגרמני

מאיר אודקין

ברלין 1945 מתי הרייך בן אלף השנים

קרל זיטריך בראבר: הדיסטמרה הגרמנית. תרגום עברי אריגן מגנן. סמריית אפקים, עם עובד, 1987

הנאציונל־סוציאליזם לא נולד יש מאין. הנאציזם על כל מרכיביו פרץ מתוך ההסטוריה של העם הגרמני. מאזם כך נושאת יצירתו המונומנטלית של היסטוריון הגרמני קרל דיטריך בראבר, המשתרעת על 750 עמודים, תחת הכותרת «הדיסטמרה הגרמנית».

קרל דיטריך בראבר הוא פרופסור למדעי המדינה וללהסטוריה בתיכונגן. באוניברסיטה של בון, במחקר מנחה בראבר ביושר אינסלקטואלי ובאומץ־לב את הדיסטמרה, את הסבלכלה, את חיי הדוח, הבאבן, המסלגות, מעמד הפועלים והאיכרות של גרמניה משלהי המאה ה־19 ועד דדת ההיטלריזם סעל כמת ההפסדיה במאי 1945. בראבר מתמודד עם השאלה שלבאורה אין עליה תשובה רציונלית והיא — ביצד ביצמה דסרבליית וייבר לסרות שהצליחה, לסמות לבאורה, לעצב תוקה משלטת לאחר מאבק ממושך בין מאה שנים לסמן משטר דמוקרטי. מדוע היא ההתכלה תוך שנים פסורות ופינתה מקומה לדיקטטורה פרימיטיבית, בראשותו של היטלר, כלי שיהיה צותך בהיכנה בכוח הזודע.

בראבר איננו מקבל את דעתם של היסטוריונים ופרשנים לאמקמים, הרואים במשברו של היטלר «האונה», שכמותה עלולה לפקוד כל עם אחר במצב דומה. הוא אינו מתעלם מהאמרות הקשים שסקרו את העם הגרמני במאה ה־19 ולא מהמשברים הכלכליים ב־1923 וב־1930. אולם בעיקרו של דבר יש לזקוף את עליית הנאציזם למסורת הגרמנית המיוחדת של נסייה לדיקטטורה ולמלוכיה אלימה.

ממחצית המאה ה־19 ואילך תופיע ספרות רבת־ סיפרים של הגרי־דעות, של היסטוריונים, של מפרסים ומשוררים אשר ביטאו אידיאולוגיות, ביסמו תאוריות שבדומה היפהרה, מלחמת העולם הסמיה היתה שבדומה נאציונל־סוציאליסטית.

המגמות והמחלבים המנבאיים ההפוליטיים בשנים 1933־1939, ההסכמים, המחסמים המבאיים, הקפיעות המלחמה הבדוה שלום — «כל רצוני הוא לממש את זכות ההגדרה העצמית ואת איחודם מחדש של כל הגרמנים», אמר היטלר — כל אלה היו רק צעדים טקטיים מלוים תרגיל־הטעיה. המחלך הגדול האמיתי, המאמץ העיקרי, היה מושתת על אחד מעיקרי הנאציונל־סוציאליזם, והוא העם הגרמני הוא הגזע הדומינאנטי, העליון: העמים הסלביים הם עמים נחותים; ביטול קיומו ומעמדו של הגזע הגרמני לאלף השנים הבאות מחייב הרחבת מרחב המחייה הדמוקראטיאלי, מרוחבים אלה, ארמוחיהם הטודיות, הלעה על גם מיתוסים של עבר גרמני מטואר, בדי לאסוף מלחמת על ציוויליזציה לגרדראית. הוא ביקש ליצור סמלים לאומיים ורוחם ומוסגיהיה שם בנמצא בברית־המועצות. בדי לממש זאת בדבר מיסוראליה היה צורך בראש וראשונה לדסק את מלין, זו היתה מטרתו היסודית של ההיטלריזם. למרות הסמסקה שקיבנו בצמרת הבנא, בדבר הסכנה של מלחמה בשתי חזיתות, למרות הלקח מן הצבא, קבע היטלר את המחלכים האסטרטגיים בניגוד לדעתם הנבונים הבוחנים הבקיעים. המרשאלים הגבולים הבעו לדבו את המאמץ העיקרי בכיבושה של מוסקבה ובכך ראו את הסמתה לניצחון. אבל היטלר, שמינה עצמו מפקד עליון על הצבא, סבן שהמפקדנים הנבאיים מבינים אולי בסטטיקה אבל אשמיקים צרים הם אינם מדעים לאידיאולוגיה, ולאידיאל הלאומי של «מרחב מחיה».

נפש האדם הגרמני

המסקנה האופרטיבית היתה מאמץ מלחמתי לעבר מרחבי אוקראינה הלוגם של קוקוס. פרופסור בראבר, בכן הקים הגרמני, מדגיש הטבר לחשיב ליבו ולהתפשטותו של עמו, לתת הדומים הנמשיים. לפדיר לבלתי־מדע של האדם הגרמני, עובדה זו מקבה לו יתרון חשוב. המחקר הטיבי ב־1969 ולאחרונה של היסטוריון קבוד מסמכים רבים, שפר אותה עת את הסיים הגרמנים.

האנטישמיות «הומרון הטוטי» הם חלק חשוב בתוקף היסטורי שלפינו. אלפי ספרי ויסטוריה קבוקנות אישים ומסמרים נכתבו ומשמיטים לחיבתה ולהתפרסם בם אדבנים, שנה מתום סיום המלחמה. אין מקפ שתחליך הבתיבה, המחקר והזיהום הם דק בעיבוסה. בראבר, שבע כל המידע הבקיא בסינו ובעיבוסה, מתמקד הוא מרחר אין מהלך הבינתי לא הומרון המטי" כדבר ויסטורי ולא בחקים הרשעיים. «המרון המטי» בקבוד את הגלות «המרון המטי» בסמר של בראבר בקיאי את הגלות. «המרון המטי» בסמר של בראבר ומיניתי לעצמי משום רומה לסיר־רבבון, עליהם רחוד קסר אשר נעבר לתוסקנה קמרות בתחבורה בדבריים. הוא מסייר לדתון מתחנה לתחנה עד. הלאה מחתרבות עליה כתוב מתחנה לתחנה עד. הלאה מחתרבות. המלחמה בשתי חזיתות, למרות הלקח מן הצבא, הסבר אבל מלחמה בשתי חזיתות, לבדות הלקח מן הצבא, קבע היטלר את המחלכים האסטרטגיים בניגוד לדעתם הנבונים הבוחנים הבקיעים. המרשאלים הגבולים הבעו לדבו את המאמץ העיקרי בכיבושה של מוסקבה ובכך ראו את המטרה לניצחון. אבל היטלר, שמינה עצמו מפקד עליון על הצבא, סבן שהמפקדנים הנבאיים מבינים אולי בסטטיקה אבל אשמיקים צרים הם אינם מדעים לאידיאולוגיה, ולאידיאל הלאומי של «מרחב מחיה».

הנאציזם לא היה רק אידיון אל תפיסת השילטון ע"י מפלגה. הנאציזם היה מהפכה אידיאולוגית רחבה, שמיצתה את עמקי המדינה ומוסדותיה. את מדדי השילטון והמשפט, את מוזון, מעמדו ותפקידו של האדם בחברה. על פי תפיסה זו, בסוגו של הנאציזם, יהיה המיבדר מעל הכל ומעל לכולם. וזא, המיבדר, יגלם באישיותו את כל המאמיים, כל המאפיות הגרמניות, בראשונו של היטלר, כלי שיהיה צותך בהיכנה בכוח הזודע.

בראבר איננו מקבל את דעתם של הסיסטוריונים ופרשנים לאמקמים, הרואים במשברו של היטלר «האונה», שכמותה עלולה לפקוד כל עם אחר במצב דומה. הוא אינו מתעלם מהאמרות הקשים שסקרו את העם הגרמני במאה ה־19 ולא מהמשברים הכלכליים ב־1923 וב־1930. אולם בעיקרו של דבר יש לזקוף את עליית הנאציזם למסורת הגרמנית המיוחדת של נסייה לדיקטטורה ולמלוכיה אלימה.

ממחצית המאה ה־19 ואילך תופיע ספרות רבת־ סיפרים של הגרי־דעות, של היסטוריונים, של מפרסים ומשוררים אשר ביטאו אידיאולוגיות, ביסמו תאוריות ובינאו מאוויים שרגלו בדיבדת «עליית אינסטינקטים» כתחליף ל־שוויוניות וחלקיות הלאר גרמנית». הם שאפו להקמת גרמניה־הדיבה, לביטוי שטחים חדשים ליישובם של גרמנים, לחיסקת הגבול עם רוסיה מזרחה, לעבר אסיה התיבונה. דעתם היתה שהגזע הגרמי הגדים בראשוני של כל הזיה ושכוחו גובר אף על כל בחוזה של האומה, בתו הדם עוטר פעל לבל, מרינה הדלית המשותפת על הגזע ניצאת מעל לתעוצרת חסרת־הגזרה של הדמוקרטיה.

ריצ'ארד וואגנר הכריז שהגרמנים הם עם יחודי ובלעדי. זע"ב בסמרים הגרמניים ערוך בעיניו על הסוב שבספרים הצרפתיים. ב־1870 הוא הגבי לחרום אם פרים בדי לסמל את שוברו העולם מכל שהלוחה. הוא הלעה על גם מיתוסים של עבר גרמני מטואר, בדי לאסוף מלחמת על ציוויליזציה לגרדראית. הוא ביקש ליצור סמלים לאומיים ורוחם ומוסגיהיה שם בנמצא בברית־המועצות. בדי לממש זאת בדבר מיסוראליה היה צורך בראש וראשונה לדסק את מלין, זו היתה מטרתו היסודית של ההיטלריזם. למרות הסמסקה שקיבנו בצמרת הבנא, בדבר הסכנה של מלחמה בשתי חזיתות, למרות הלקח מן הצבא, קבע היטלר את המחלכים האסטרטגיים בניגוד לדעתם הנבונים הבוחנים הבקיעים. המרשאלים הגבולים הבעו לדבו את המאמץ העיקרי בכיבושה של מוסקבה ובכך ראו את המטרה לניצחון. אבל היטלר, שמינה עצמו מפקד עליון על הצבא, סבן שהמפקדנים הנבאיים מבינים אולי בסטטיקה אבל אשמיקים צרים הם אינם מדעים לאידיאולוגיה, ולאידיאל הלאומי של «מרחב מחיה».

המאפיין המיוחד של הנאציזם ושל התנועות אשר שלטו לו את הדרך הזה בכן, שהם ראו עצמם בתנועה הגרית, הכלל־עולמית, לתפוסה הצרפתית, בתנועה כמוהן גנב הליברליזם, גנב הרמוקרטיה והסוציאליזם הבינלאומי.

קרבתו של הנאציזם אל המסורת הרומאנטית הגרמנית היא הוא, שהבתיבה אם מסרתיהו את השקפת הסיריו מסני שפידבה לעמוד בכוחן על הסיסיר האחרון, להסכים בי ירו של מת תחליק על כמנה העיקרון, מלמעלה עד למטה, ולאבול ממנה קטפים כמתוך כף. פוטה שבעבתה".

בר משלב מאהר בן דלון את המציאות עם הדמיון, את היסודות הריאליים של החיים עם האמונות הסמלות, בסגנונו הייחודי, «השוור בין הבדות ודימויים».

ספרו האחרון, «הלילה המקודש» (1987), שזכה בפרס גונקור, הוא מעין המשך ל־«בן הזלות». המשך מבחינת הנושא והנסשות הנעולות, אך לאו דווקא מבחינת המגמה והמסר שכו. בספר זה מתאר בן דלון מה שאירע לאחמד אחרי מות האב, בלילה ה־27 בל הרמאן. הוא מתקומם נגד ההזות המוזייתים שנבסמה עליו, והוא מבקש לחוזר להיות אשה. נוסף עם שריונו ואת מסכתו, ובהמך ל־«הרח» (פרח בערבית). אך, הדברים אינם פשוטים ונורלו לא יהיה מעתה שפיר. הבבה אינה מקבלת את בחירתו הסבעית, אינה משלימה עם «מציאת הזוהר" שלו, ומתנקמת בו בשם. הרה באנשם, היא מנהלת רומן עם אדם עיתור המתחזה לעבמול, והיא הזה באוויר של אימים ואלימות, בששבע אחוזיות מתנבלות לה המוצעות בה, משום שהן ראוות בעמעיה לא רק בבירת אלא גם הילול הקודש — כי הן שכעות בתוך אפלת החברה הנחשלת, בשעה שהיא מבקשת להיות אשה משוחררת בעלת זכויות עצמאיות.

המסר של בן דלון הוא הסעם ברוב ביחוד. הוא מבקש לא רק לסבר סיטור של רם ואלימות, אלא להקיע את החברה המרוקנית הסטרתית, המרבאה את האשה הנוסלת ממנה את בזיותיה הסבעיות. הביטוח, מצאה בי «הלילה המקודש" הוא רומן טוחת מוצלח מ־בן הזלות", אך אין ספק בי הוא תנים לחרום אם חשובה יותר לשיחרור הנרבנים, בשם שהעבקת סרם נוקבר לסטר הרוקבי הזה היא מעין סטירת־לחי לקהיון ולבל המסיסים לגעיבות בצרפת כמיבו, שבעיניהם בל הזיים הם בלתי רצויים. סרבסים מוזו, הכוחב על בר ב־«לה מונד», מוביר את הרומנים בסיפור, ואמון שבנחיבו אינן מקבלות עוד את מרחוב מרד בעבריו בבבר ערבה לזריש לו אל עסקין, הוא תשמיר לקבוצת «פרחי ביירוט» שלמרו אבל מזה בעיבו. הסורה ומשיק לא רק על סיגנון בריבנים, אלא גם על אוריתיהם ועריכתם הסטרים. אנו, ולחלוטין ומצמיין, מרי ומשק גם אם רבו. אולו בתב הזה

בעבע מבל נבסיו לבוטת אחיו. ואילו הבנות אינן מקבלות. אלא שליש מן הירושה. האחים תיבו אפוא למות אחיהם הבבוד שבביל לחלק ביניהם את רוב הבושר".

«הסול הוא ניסה בשביל להעביר את דוע הנירה. נעץ בדופאים, בסורי־הלבנה, בגולגלים, בסרסאים סבל מחוזות הארץ. אף הבא אם אשתו לשרות שבעה ימים ושבעה לילות אצל קברו של קדוש, ובל מוזגה היה לחם צר ומים. והאשה הזיזה על עצמה שתן של נאקה, אחר־כך ותלה לים את אפרם של שבע־עשרה שוחרה, ונשאה עליה קטיעות וכתובים שהיו נמסמר, ובלעה עשבים נרדים שתוכאו מהורו המתים, ושתתה נוזל מלוח ומר שהלטה לה מבשמה וקנה. תוכה עלה, בחילות קשות מבשוא אחוזה ובאבר־ראש. נוסה בלה. פניה התקמטו. היא רוחה ולעזים קיבוות היתה מתעלפת. חייה בהסבו לניהנום ובעלה, מרגנש כחמיד, נאתו סגועה, בבורו דמוס, היה דוחף אותה תוולה בה את האפון שיוד עליהם. יום אחד היקה אותה מסני שפידבה לעמוד בכוחן על הסיסיר האחרון, להסכים בי ירו של מת תחליק על כמנה העיקרון, מלמעלה עד למטה, ולאבול ממנה קטפים כמתוך כף. פוטה שבעבתה".

בר משלב מאהר בן דלון את המציאות עם הדמיון, את היסודות הריאליים של החיים עם האמונות הסמלות, בסגנונו הייחודי, «השוור בין הבדות ודימויים».

ספרו האחרון, «הלילה המקודש» (1987), שזכה בפרס גונקור, הוא מעין המשך ל־«בן הזלות». המשך מבחינת הנושא והנסשות הנעולות, אך לאו דווקא מבחינת המגמה והמסר שכו. בספר זה מתאר בן דלון מה שאירע לאחמד אחרי מות האב, בלילה ה־27 בל הרמאן. הוא מתקומם נגד ההזות המוזייתים שנבסמה עליו, והוא מבקש לחוזר להיות אשה. נוסף עם שריונו ואת מסכתו, ובהמך ל־«הרח» (פרח בערבית). אך, הדברים אינם פשוטים ונורלו לא יהיה מעתה שפיר. הבבה אינה מקבלת את בחירתו הסבעית, אינה משלימה עם «מציאת הזוהר" שלו, ומתנקמת בו בשם. הרה באנשם, היא מנהלת רומן עם אדם עיתור המתחזה לעבמול, והיא הזה באוויר של אימים ואלימות, בששבע אחוזות מתנבלות לה המוצעות בה, משום שהן ראוות בעמעיה לא רק בבירת אלא גם הילול הקודש — כי הן שכעות בתוך אפלת החברה הנחשלת, בשעה שהיא מבקשת להיות אשה משוחררת בעלת זכויות עצמאיות.

המסר של בן דלון הוא הסעם ברוב ביחוד. הוא מבקש לא רק לסבר סיטור של רם ואלימות, אלא להקיע את החברה המרוקנית הסטרתית, המרבאה את האשה הנוסלת ממנה את בזיותיה הסבעיות. הביטוח, מצאה בי «הלילה המקודש" הוא רומן טוחת מוצלח מ־בן הזלות", אך אין ספק בי הוא תנים לחרום אם חשובה יותר לשיחרור הנרבנים, בשם שהעבקת סרם נוקבר לסטר הרוקבי הזה היא מעין סטירת־לחי לקהיון ולבל המסיסים לגעיבות בצרפת כמיבו, שבעיניהם בל הזיים הם בלתי רצויים. סרבסים מוזו, הכוחב על בר ב־«לה מונד», מוביר את הרומנים בסיפור, ואמון שבנחיבו אינן מקבלות עוד את מרחוב מרד בעבריו בבבר ערבה לזריש לו אל עסקין, הוא תשמיר לקבוצת «פרחי ביירוט» שלמרו אבל מזה בעיבו. הסורה ומשיק לא רק על סיגנון בריבנים, אלא גם על אוריתיהם ועריכתם הסטרים. אנו, ולחלוטין ומצמיין, מרי ומשק גם אם רבו. אולו בתב הזה

נעבמי שרוח

*

סָבָא שֶׁלִּי, אִישׁ תֹּם וְיָשָׁר,
יוֹשֵׁב אֹהֳלִים לֹא הָיָה.
אוּלַי אִם טִלְדָּה, אֵיאָנוּ פָּשָׁנִים
מִפְּרוּצֵי פְּרָעוֹת בְּזִיוּפוֹפָה
הָיָה מִתְבַּדֵּב מָעָם, מִסִּיד שֶׁל רָפָם
שֶׁרוֹנוּ יַפְנָם וְרוֹשֵׁב עִם לָצִים
וּבְגַבָּשׁ — שׁוֹאֵב מַיִם וְחוֹטֵב עֵצִים,
חַיִּים מְמַצִּים עַד תּוֹם.

אֲנִי יַבְנָם רְקָדַי עִמּוֹ
בְּשָׁעוֹת שֶׁל חֹמֶר, בְּרְגָעִים שֶׁל שִׂמְחָה
אוֹ רֹב הָעִתִּים לְחִטֵּב עֵצִים
וְלַחְצֹב אֲבָנִים מִלְּבָבוֹ
בְּבֹאוּ.

חֲבָל לִי בּוֹרָא — כְּשֶׁסּוֹף סוֹף שֶׁקֶט הַלֵּב
וְחֶדֶא רְגָעִים שֶׁל שְׁלָוָה
מְעֻלָּוָה נָשָׁרָה מִשְׁלֹמָה שֶׁאוֹתָנוּ הִשְׁאִירָה בָּרָר —
אֲבָל אִתִּי עוֹד שִׁרִּיטִים
רְגָעִים שֶׁל יַבְנָם וְשִׂמְחָה
לְעִבְשָׁיו, לְמָחָר וְלָעַד.

(מתוך במות הסבר, יוסף שריטי זיל, באוגוסט 78)

*

בימים אלה מלאו שלוש שנים לפטירתה ללא עת של המשוררת נעמי שמר, מן המחמות המבמיחים בשירתנו החדשה. כאן ניתן שיר שעיבודנו, שלא בכלל באמותת שירה, «כשמת בעגנו», שדאהה אור בהוצאת ספרית הפועלים.

אוברתה של בעמי מתקיימת ביום ג' 8.12.87 בשעה 16.00 בבית הקברות בבפר־סבא.

אמיר אור

כַּסּוּס

נִפְגַּשׁ שֶׁהוּקְסוּ סַוָּאָנָיו
אֶשְׁעָם בְּשִׂרוֹת לְעֵת־עֶרֶב.
פְּרָסוֹתָיו מְרִיחוֹת מִן־הָעֵנָן,
הִרְגִּישׁ רַעֲמָתִי.
לְצִדִּי הַשְּׂרוֹת וְהוֹרְנִים,
בְּנִרְעֵדֵי רֵיחוֹת רַעֲדוּ.
וְאִי אֶפְנְנוּנוּ
עַד־שֶׁחָזַר אֶשְׁוָב לְמַבִּיט־בָּנוּ
מֵעֵינָיִם מְגֻרוֹת.

בשבע עיניים

אלן ויצברג בארץ

לעיתו הוטעתם של שיר אלן גינצברג בתרגומו של נתן זך, יגיע המשורר והיחיד מאמריקני אדמן ויטמיע אל ון בעבר קריאת שירו בשתי חשמת בחתמת תל־אביב, ב־12 בדצמבר בשעה 22.00.

לקראת אירוע תיעוד באוניברסיטת תל־אביב מטעם חוג לספרות אנגלית ואמריקאית, מרידה מה שבי מנישות פתוחות לקהל לקריאת, עיון ודיון בכמה משיריו המשובבים של גינצברג. ב־1956 ועד ל־1980. יגתה ד"ר רבקאי פלאנן.

הקריאה והדיונים יעבוכו בעיקר באנגלית.

הפגישות תתקיימנה ביום ב' מחשבון 16.15 בערב, בחדר מיתם ב', חדר בראנסון, בבניין ניומן, חדר 496.

הפגישה הראשונה תעסוק בשני שירים עבעים מ־1986. «בגאלאון סטוהה» ו«סוהרבדים בקן־יסורבת». בחלק א' של הפגישה, הבדיל, הבדיל, מגדל־הזוהות והמלך תשיעה, מגדל־הזוהות בעיבוד של שיבו בלוה לעברית בעם ע"ר אלוש.

תבניות ההגירה הסמויה, הבניות מבבבות אובלוסין וריכוזים וכרוזה לתן, היו רן אמצעי־הטיעה ותחנות־ביניים על אותם פסי רבבות, שהבסיבות האוביקטיביות הייבו להיעבר בתן לשעה קלה.

תורת הגזע הנאציות אבינה את היהודים בקטגוריה של «לא בני־אדם», בבינוי לעבים הלא־בנדדיים שהיו בקטגוריה של «בותיים» בלבד. לבן הבטחתו של העם היהודי ותה יבוד אריאיאלוגי «שלא ביתן לערעור» — כפי שהגדיר היטלר את הבשקפת־העולם הנאצית. מבסבן בראבר ואמרה: «על סי ריחוחיו של אייכמן ובשטרו עד לעין 1944 יתר מבשיה מיליון יהודים — בהם ארבעה מיליון בבחנות הבשבדה. הגדרתם הנ' אין לראות בו בצד שבנגד? בן המלחמה אם אבצעי של טרור. הגורם המבדיע שעמד ביעבדו לא היה אשמתם של יהודים, לא סיבוחיו בגיבים, לא הבאיבה לתרחיש בינבו שלם, אף לא ערבים מלחמתיים פולטיים. הבגדה היהודים עבתה מתוך הסיבה הביבולוגי. של האידיאולוגיה הנאצית. היא בבדלה אוצרות־הבבל בן הטרוו, שתחלות בעבר למהבבות ולמחלמות. לא היתה זו אלא «הבחה» בלתי־אישית ובידוקרטית של עם שלם, שהוגדר באותה בלולבי בבין תת־אנושי וכשדרן" ויחיה, מגדל־הזוהות והמלך ראה לספל בו בסי שבסמל בגבע הסוקר בעל־הייים."

פרופ' יעקב שלמון, בבמתו על האנטישמיות, כתב כי «הנתרון המוסי חינו אירוע יחיד בעבנו בהיסטוריה של המין האנושי. אירוע בן מיבהו מאיבנה ביחס מבמחיים לבייאבוב».

סרעים סעה סמאיה אלה הבמנים לראות בשואת אירוע לא יוצרדומן, לא «יחודי», כאילו בבר הבתרחשו בהיסטוריה של המין האנושי. אירועים דומים, הומרומים חסבי שרבנות, גרמו. סבל ובוסים. אבל סוגרים איננו הבחרה שיטתית וסוסאלית. אף הבלה איננה עץ הדומים. רוב יהודי ספרד בחרו בחיים תוך בדי הבנה אמיתית, או רק לבשוחן, של דחוב. ליהודי ספרד יחתה בריחה.

מיליוני הקרבנות של עמי אירופה הין שרבנות של המלחמה, של הבגישות הפוליטית או הלאומיות. הם הוו ערבנות. של דוס וחובן של הבמה אירופה שהוגלה בחיית ובעיבה, לעומתם הין יהודים שנבנבנו בשטח הביבוש פושבים בצרה ובמסה יחודית שאין דומה לה בתולדות הנודעת הגלות. אם בהיסטוריה של המין האנושי, והבחרה עד לרגע האחרון, כשהגאבים הין כבר מרבבים.

בנובמבר 1923, עם בשלון המושב גלבבבר, הבחיב הישלו אל «מין קאמיי». הישלו הה אל אוסיר שבולו בישלון, מרבה הבושל. אז הוא כתב בין הייתה: «אם יבצה יהודיי בעיבת האנ־אמבון הנאריסטיבי שלו אל עמי הבבל, אוי יהוה בינבה, אות לבסיבת האנושות, וכזור־הזאר ישוב לבוע, באחר ריש מאים. הסבע הבבאי נרקם ללא רחם על הבגיבה בחיקה. לסיבן מאמין אני הין, שאני פולע ברחם אל בורא העולם הבליסוי, בבך אני מתבונן בסבי יהודיי הבאבן לעמן פולע ידו של אדון עולם.

עשרים ושמונים שנים לאחר מבן, מחיתו כבר מעבם הבחיב בבבליון, סיים הישלו אל אותנו כחוברה לבאים אחריו. «על הבל אני מוויב את הבחנת האומה והחלבים אחיוו בשמירה ובמסירה מוחלטים. על יהודי הגוע והתגבורות, חמרה־הדמים לבמרגיל. כל הבמים שחרה הבריתנים יעיבו בעיקר לאנגליה.

הקריאה הבריתנים יעיבו בעיקר לאנגליה.

הפגישות תתקיימנה ביום ב' מחשבון 16.15 בערב, בחדר מיתם ב', חדר בראנסון, בבניין ניומן, חדר 496.

הפגישה הראשונה תעסוק בשני שירים עבעים מ־1986. «בגאלאון סטוהה» ו«סוהרבדים בקן־יסורבת». בחלק א' של הפגישה, הבדיל, הבדיל, מגדל־הזוהות והמלך תשיעה, מגדל־הזוהות בעיבוד של שיבו בלוה לעברית בעם ע"ר אלוש.

חלון ראווה

בצילו של משטר רודני

אביגדור דגן, „כתב־אישום", בתבו ד־אישום שנות התשעים בשפת אימו של המחבר, בצ'כיה. רק בעת הם רואים אור בתרגום עברי. כמו בכל יצירותיו של דגן מועלים בהם נושאים שיש בהם נגיעה לביוגראפיה שלו, לארץ־מוצאו, לניסיונותיו ולאנשים שפגש בדרכו. סיפורי „כתב־אישום" מתארים בולם מראגריות אנושיות בצל המשטר הטוטאליטרי־סוביטי בצ'כוסלובקיה, תחל בן המנגנון האכזרי שפעל מאחורי כשפם מראג הידוע לשמצה וכלה בדרכים שונות של לחץ ושרור, שהפעילו השלטונות באותה תקופה על אזרחים בדי לשבור אותם ולהביאם לידי ציתנות עיוורת.

ב־1976, הופיע ספרו של אביגדור דגן, „ביגת השכיר". נגרם לדבים מן הקוראים הפתעה גדולה. המחבר, אחד הדיסידנטאים החדיקים של ישראל, ששירת במורת הרחוק ובכמה ארצות אירופיות, יליד צ'כוסלובקיה, ישב בתקופת מלחמת העולם השניה בלונדון והיה מקורב אל שר־החוץ הצ'כי הגולה יאן מאסאריק. עד צאת סיפורו לא וכה לפירסום בסופר, לסדות שרונאן משלו, כשם „שיר הרחסים", הופיע בחרגום עברי כבר בשנות ה־50. הוא כתב ופירסם גם שירים וקובץ־שירים, שהוסיף בשעתו בבפ־אג, נקרא בשם „מנגינות עבריות". „ביגת השכיר" היה ספר אופטימי — המעלה על גם את החבאות המשוטות של חיים באמצעות שני גיבורים: הרוצח הכפרי הזקן פראן והרינגולן פדרו — והוא כמו פתח לסבי דגן את הדרך לפירסום ספריו האחרים. „ליצני החצר" מיפוד על המואנן, על דריפה אחר מושע נאצי ועל תיי־הרוגות של ביצולי־שואה בישראל. „מיטאפ", שהוסיף בעת ובעונה אחת עם „ליצני־החצר" (1982), מגולל סיפור־שלי־ילדות בעיירה שלווה בצ'כוסלובקיה בשנים שלאחר מלחמת־העולם הראשונה. הקובץ „מיטופים ירושלמיים" תר אחר אורייתה הבשומה המסורתית של ירושלים והשטעתה על האנשים החיים בה, ביניהם במה סניצוליי־השואה, שהכרנו ב„ליצני־החצר". עלילת הספר „השעון מסמנת המולות" סכתב יחד עם אחיו גבריאל דגן, אשר ידע את סוגיאות השואה, מתרשם ביפה. בה נמצא הגיבור־השעון, הנאלץ לבחר בין שם ובאון, בין אימת הוברוגות, שביא ממרחשי־אירופה לבין הוויה הנרקמת ביפו. „רוחב ושמו מיכאל" הביא הוויי מסיבא לפני ואחרי מלחמת שאת השיטים.

בסיפור הפותח את הקובץ „כתב־אישום" שסתלבת הרפתקן־אהבים מסמכנת בתחבבים פוליטיים מפלגתיים, האומנים לשלטון הסטאליניסטי בצ'כוסלובקיה ונמדינת הגוש המזרחי באותה תקופה. ביכוד הסיפור הוא התובע הכללי קלימנט, שפעל לפי „עקרונות משלו. בחיים לא הוה מקום לחבר שאי־אפשר להסגירו ולהגדיקו בתכונה. זה שנים, כל שעת משפחתי הוה לה מקום קבוע בלוח־הזמנים היומי, השבועי והחודשי שלו... ביום שנטלה המפלגה לידיה את השלטון, הוא הפקיד במוכירות המפלגה את כתבי־האישום המוכנים והמבבר נגד כל המסומנים עליו, ביקש וקיבל אישור לצוות המעבד והחל לנהל את סדרי הבדיעה הבלילית". דווקא אותו קלימנט מנהל רומאן עם אשתו של אחד מראשי המפלגה, ובדי להשיגה הוא פועל לחיסול בעלה וחבריו בהאשימו אותם בבגידה. בסוף הסיפור מוביתנו רוצחת אותו ואת האשה עימה הוא נואף. בסיפור „בדיידותה של חתבה פרוקטוכה", שהוא הארוך ביותר ותופס מחציתו של הקובץ, מועלית רמתו של מרגן צ'כי, האנוס לשלוח יד בנפשו ביאון שאינו רוצה לנלות לחיפים נוטה מדעית שהיא פיי עבודתה. הפרשה מביאה גם להתאבדותה של אשתה. בסוף מסתיימת אף פרשת מיהבו של רקדן צ'כי לאפשר לנחיקה־באלט מוביימת לעלות עליי סבתיבה אמנותית בחופעת־במה — בסיפור „לוויה מפלבתית".

נקמתו של הזיון

אלכסנדר דיומה, „דיון ממונטה־כריסטו", כרך ראשון וכרך שני, תרגום ועיבוד מיכה מרגלי, הוראות לדפוס דיקלה גלוזמן, עטיפה ועיצוב: אבי כץ
בית הוצאת כתר, 1987

לקוראים הצעירים ביותר עתה האפשרות לקרוא מהדורה עברית שלימה ומעובדת מבחינת אורכה של „הדיון ממונטה־כריסטו" מאת אלכסנדר דיומה (האב). קרמו למהדורה תרשה זו תרגומים עבריים אחרים, מהם מקוצרים, שהמיעו במהלך יובל שנים. חתל משנות השלושים. יש להוביל את תרגומיהם של אברהם רגלסון, יוסף כרוסל, רחל טוקטלי, עדה צרפתי, עדנה בסון.

אלכסנדר דיומה היה גבר לשיעתה בושית וכבו של גנרל צרפתי. הוא גינה את הפוסיבה הנרפתית אך בעצמו נתב כמאמנו ולחם בשורות מנדרי גאריבאלדי לאחר שכבר התפרסם. בסיפר מצליח, דיומה היה הדמתנו לא רק בחייו כבן היתר, הוא התאגר שחליל למעלה מ־500 ילדים בלתי־חוקיים, אלא גם בגחרת מיתבתו הוא היה כותב לעיתים 50 ספרים לשנה ולגוזרך. זה הסמיל אחד של ספרים אחרים, מספרי רומנים למשפחות ובתבנים.

*אלכסנדר דיומה הבביע את חתם יצירו הנעשים גם בגיבריו הספרותיים. אדמון דאנטס, הוא הדמון ממונטה־כריסטו, גיבור הרומן, שלפגינו, אינו נטל בסיפורנו הגדול מ־מיצירה אחת של דיומה, „שלושת המוסקטרים". הוא בילה ארבע־עשרה שנים מחיין בכלוא, במבצר שבלבים מול חופי מרסיי, שאמו דו־**

איור מאת מריים מנדק מעטיפת הספר „משטרת הזיות" לדניאל גיארל, שראתה אור זת קודם בהוצאת ממרה

איף. ובאשר הוא יוצא מכלאו הקדיש לפחות חלק ממנגו לנקמה בכל מי שהביאו עליו סבל ייסורים. הוא גדול וחזק ויש־לו גב בגמו הר, הנמר משתעמם בבלוגו בגדזתיות והיה רוצה לדון לשרחקים, לקנוניו יש רבלים חעושות חדיים בגרביים, הוסיר חלה, יש לו באים בגרון ואף־על־פרכון הוא מתבונן לשדר במחמת־צחורים ביער, הינשוף, שאיבר את הראייה ביום, קורא הרבה: ספרים בלילה, ותנוגה צפויה בין שקנאי וחמיתה לא יצאה אל המועל, הבולבול המשקן ישאב על עץ גבוה ומבלבל לבולם את המות בבריחת שלו...

המחרגמת עיבתה שמות, עצמים ומקומות במשלינו לפיל יש אף בגו שרמן, הינשוף בר בעץ־אלון לא דחוק מאשקלון, רן־הבפיף המבשר נתשבון נמצא ביקיון, הילד שנמאל בל הים רק שואל ושואל, הדור אלקנה מתנורד נבית קטן על גינה.

התרוז הקל מנעים את הקריאה בספר.

מ. אבי־שלמה

הגליל במאה התשע־עשרה

ויקטור גרן, רבקיל — תיאור גיאוגרפי, היסטורי וארכיאולוגי של ארץ ישראל, בדר שבינו. המתייר (והמתרגם) חיים בן עמרם. ירושלים: יד־יצחק בן־צבי, תשמ"ח.

ויקטור גרן, אחד מחוקרי ארץ ישראל מהבלטים והחוריים שגיעיהם (1821־1891) חצה את תארץ לארוכה ולרוחבה וחלקה רשמיו מחבלי הארץ השונים בסדרה של ספרים, שכל אחד מהם מוקדש לאזור ייחודי. בשמונת ביקוריו בארץ (1858־1853) העלה בכתב כל פרט ופרט שראה, מתומים כמו: הישובים, האוכלוסיה לגווניה ולמגוניה, כלכלת הארץ, חשמשרה ותיחסים שבין השלטון („חשיר הגבוה" בקושמאן) לנתיני בארץ.

גרן לא הסתפק רק בגיאוגרפיה תיאורית, אלא חצת יסודות לגיאוגרפיה החדשנית יותר, המסכיבה המצתתת את התופעות המתחבירות השונות וקשרן ז לוז.

בספר הנוכחי, שהוא הכרך השני המוקדש לגליל, אנו לומדים על כל המצאי הגיאוגרפי בגליל במאצית השניה של המאה התשע עשרה: ערים, כפרים יתודים בערביים, תילים ארכיאולוגיים, חורבות ונופים שונים. גרן, באמתו, אינו מסתפק בתיאור בלבד והוא עוקד השוואות לידיע לו מהמקורות השונים: התנ"ך, הבריח החדשה, בתבי יוסף בן מתתיהו (פלאביוס) וכן לתיאורי מסעות שקדמו לו.

רשומות ועדויות לקורות הישוב ונוסיראיץ בסדרות עולי הרגל מחרות לכל תוקף ושחר תולות אלי מתוך אוצרות הסמרים המטפלים בנושא זה. כך סיפור של מיכאל איש־שלום, „מסעי נוצרים לא־לי (1979). בר ספריו של פרופ' יהושע בן־צבי, „אל במאה הי"ט — נילוזיה מחדש" (1978) וספריו על „ירושלים — העיר העתיקה והחדשה". הבן מאמרים רבים משל נתן שור, אלי שילה, יעקב שניט, שמואל אביריה, צבי אילן, דוד עמרן, רות קרק, שמעון שטון ואחרים.

השיבותו של ספר זה, בשל כל שבעת הכרכים בסדרה, הוא בהצגת הגיאוגרפיה התגלית ההיסטורית בפירוט רב ובשיטתיות ברונולוגית ומחרמה. בן מתקבלת תמונה שלמה על אחדים גיאוגרפים ועל תקופות מגוונות.

כרך זה הוא האחרון בסדרה ומשלים מפעל תרגום מונומנטלי שנמשך כחמש שנים. בסוף הכרך מוצא מפתח מקומות ושרשים מסודרו, המכיל את כל פריטי הסידע המופיעים בכל שבעת הכרכים.

דן יהב

יהושע אורנשטיין, הוצאת ספרים „יבנה" בע"מ

תל־אביב, רח' מזא"ח 4, טלפון 297856

ספרים חדשים!

- **בסדרת „תמונות מספרות"**
  מילון מצורר עברי־אנגלי
  מאת: **שרה בורקן**, ציורים **איה שמואלי**
  תספר נועד לשמש במילון ראשון של הילד. מלווה באיורים צבעוניים וגרפס בתבנית אלבומית
- **סדרת קופיקו — אולי תדע?**
  מאת: **תמר בורנשטיין־לזר**. ציורים **מ. אריה**
  4 ספרים תינוביים לפיתוח וקידום תילה:
  1. איפה צומחיכו 2. שמות בעלי תחיים. 3. איפה גריפו 4. איך קוראים לקולותו
- **בסדרת וולט דיסני**
  גזיל הבלש הגדול
  עברית: **שפרירה זכאי**
  תצלומים מתוך הסרט
  הבלבולים
  עברית: **לאה נאור**
  לפי סדרת הטלוויזיה
  הגומונים
  עברית: **לאה נאור**
  לפי סדרת הטלוויזיה שתוקרן בקרוב.
  טרן וקדרת הקסמים
  עברית: **לאה נאור**
  תצלומים מתוך הסרט
- **סדרת ספרי פעלולים — הפתעות זוות לגיל הדרך**
  ספר החיות ספר משעשע על עולם החיות
  הגוף שלנו לימוד על איברי הגוף
  ביקור בגן החיות פגישה עם בעלי־חיים גדולים וקטנים שהגיעו לגן החיות ממקומות שונים בעולם
  דברים שעפים ומרחפים לימוד משעשע על מטוסים, כדורים פורחים, ועוד
  ביקור במשק ביקור במשק ובמשפר, שם רואים בעלי־חיים, שדות מטעים ומכונות חקלאיות

לחשיג בחוצאה ובחנויות הספרים בארץ

דני ורם ■ קולנוע

מסע אל ילדות מתפוררת

„מגדל הדבורים" בקולנוע לב, תל־אביב

„מגדל הדבורים" הוא מרסטיו הבדרדים, הפסוסים יותר של תיאו אנגלופולוס, גדול בבאי יוון. אין כאן כל נסיון ליצור אפוס אורות התפתח־תויות והמאבקים ההיסטוריים של יוון המודרנית. אין קטני הוייה או עידוד ובניס. גם נטייתו של הבמאי לאלגוריות ולסמלים מצומצמת יותר, אם כי הוא אינו נמנע מהן לחלוטין. המבנון הצילומי אף הוא משוט יותר. אנגלופולוס, שהתפרסם בצילומיו הארוכים ודבי הסיפתולים, ויתר הפעם על הוירטואוזיות הצילומית לסתכת עדיבה קיצבית יותר. באופן יחסי במובן באשר מרובר בקולנוע שלו. סרט אחד בלבד של הבסאי הוצג בארץ בהקרנה מסתרית, „אלכסנדר הגדול". והו סיסרו של שודד שהיה למצביא בנוסח אלכסנדר מוקדון, מסרטיו הזיומרניים והפותח פרובלמות של אנגלופולוס.

ברומות לסרבית סרטיו, גם הפעם והו סרט מסע, אבל באמוד לא מסע המתיימר לחבוק את ההיסטוריה של יוון, כמו למשל „מסע השחקנים" המוכתר, ולא סרט מסוקס בתקופה היסטורית קרייטית כמו „הציידים". והו סרט על יוון של היום. גם האלמנטים המיסטיים, כמו אלה שהופיעו בסרטו הקודם „מסע לקיתרה" (שגם הוא יובה בקרוב להיחשף בפני הציבור בארץ), אינם שולטים הפעם בסרטו. והו מסעו של סטיקוס (מרצ'לו מאסטרויאני), מהדרכסר שמחלים לחיניתם מסקצוע החוראה, לנסוע אם משפחתו לשומר אל המקצוע של אביו — ניהול דבורים. עם משאית סקנה עמוסת בוורות דבורים הוא יוצא לדרך אל שדות הפרחים, שבהם הוא מתעתד להציב את כוורותיו.

מרביבי הסרט אלמנסדיס: אדם, משאיה, בוורות ונוף. מסעו של ספירוס נעוך אל עברו שאינו קיים עוד, אל אחרי לידתו האפוקרדים, תוך נסיון נואש לליקט מה שנותר סובדוגות־עבר עמומים. אנגלופולוס מעו על החוב שהוא חב לסיבאלאנג'לו אנטוניני, מי שהחדיר אם הציבור אל הקולנוע המודרני. בעיצוב הסרטים עבר עם יוצא לדרך אל שדות הפרחים, שבהם הוא מתעתד להציב את כוורותיו.

בפקביל, נסל אנגלופולוס לתפקיד הראשי את מרצ'לו מאסטרויאני, אשר עבר בעבר עם אנטוניוני ופליני, והמוזהה יותר: סכל אחד אחר עם הקולנוע האיטלקי. כאן, מסטרויאני משחק גבר יווני סוקן, דמות הדרת, שתקן, שחוות מתפים, אבל יאוש. השיסוס ביוון הוא על פני אחרים מודרניים, יוון צעירה, לא יוון צרודת שמש ידמיבנית כפי שהיינו סצפים מסרט יווני, אלא שסופת גשם ומתיחי שלג. יוון של בתי פלון ונוחים, תחנות דלק ומזנוני דרכים. יוון מלנכולית אירוסאית מאוד, ראי לנשמו המבוהסת של ביבות הסרט. אפילו המוזיקה בסרט מנוגנת בידי נגן נ'אז — הסקסופוניסט השבדי יאן גאבארק.

סרטו של אנגלופולוס תמציתי, סטיריסו אינו מרבה במילים. עיקר הכוח הוא ביופי התוחן, השמסה, והכטיחות שבנסט המועתקות אל הנופים. הסרט פותח בסצנת תחונה בתו של סטיריסו. הוא אינו נוטל חלק באירועים העליונים. הוא תלוש מהמתרחש. בדרכו מצטרפת אליו סדמוסיסית צעירה (נאריה מודרוו), המייצגת את יוון המודרנית. נסיונות התקרבותה אל האיש הסבוגר נתקלים בחומת אטיטות. בסופו של דבר, גם בשהוא מבקש להתקדב הדבר נעשה פתוך אפס של יאוש. באשר קבאתו של סטיריסו מתלחסת בעקבות מפגש בין הגיעה להיל צעיר (הסגיים מתעלסים בטיסה סמוכה בחדר ביתי: חסכלן שלו), הוא סדיק עם מפאיתו אל חלון בית־הקפה שבו היא ישבת ונוסלה עימו. אקט התתבחרות הנוסכנית בין השניים נעשה בבית קולגוע נטוש: נסיון ותעלסות עקר מול מרקע לבן בבית־קולנוע שחדל לפעול. במאי באנגלופולוס אינו יבול להימנע לחלוטין מממלים.

אנגלופולוס הוא במאי שמאלן בעל מודעות פוליטית חזקה, וכמל סרטיו. עד כה היו סמונות גם הצהרות פוליטיות. הפעם הוא נמנע במתבוון מדיונים פוליטיים: הסצנה היחידה שיש בה אולי, תובהה לסרטים קודמים שלו ואולי גם הסצנה היפה בסרט היא המסנט בין סטיריסו לשני חבריו המתחתרת. אוד חברים (השחקן והמאל הצרפתי סרג' ד'יאנו) שובב על ערש דווי בבית חולים. הוא מתקשר באמצעות סימני מורס, אותם הוא טקיש, כאצבעותיו, במו ביסים הם. חוברים טוטלים אל חברם החולה ללגיעת יין מגל השקיעה, בשפת הים. בסיום ישובו חיפוטי האצבעות. הפעם על־ידי סטיריסו עצמו. בין כוורותיו המנחצות — נסיון אחרון לממש את שתוקתו וגעגועיו, שעה שהדבורים עטות על גופו. □

דורית קדר ■ תערוכות

עקידה מחליפת צבעים

„עקידת יצחק באמנות ישראל" במוזיאון רמת־גן

מוזיאון לאמנות ישראלית ברמת־גן מוצגת התערוכה „עקידת יצחק באמנות ישראל". נושא „עקידת יצחק" עובר בחוט השני, מחליף צבעים וסמסמעויות, לכל אורך האמנות ההיוהדית והישראלית (ראה קטלוג מחלוזה לתערוכה, המעלה את מחקרו של גדעון עפרת בנושאו).

נכונה לברוק את עצם התקיימותה של תעקידה ופשטעות כוחה הדב. המשפחה עצמו נסצא בבראשית ב"כ: „והי אחרי הדברים האלה והאלהים ניסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המריה והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אמר אליך..." מתוך הפסוק עולה ויעון ראשון חשוב ביותר: הדרך הכוונה של האל לעקור את יצחק, אלא שיש באן סעיז „נסיון". תרוצה להוכיח את אמונתו השלמה של אברהם, את בניעתו לדבר האלוקים עד כדי תקרבת בנו־יחידו, על המוכנות הזו. זוכה בשבועה להרכות את דעה.

המסורה היהודית, על כן, דואה בעקידה שני גדרמים — הקרבה מתר גיסא ואהבה מאידך גיסא. כאשר שניהם קשורים זה בזה. על כן, העקידה מספלת מריון, הדרבות ונצחון.

בעניין זה בראי גם להבחיר שתי גישות מגוגרות בתכליתן לגבי תכנת הכתובים. בגישה שלם עומד על כך בסמליו, הפילולוגיה היהודית היא בעלת גישה הצינוקלית. הדוגה בסיפורי המקרא מאפורות. אלה האחרונות מתעתדות להעביר מסרים מסוימים, מת שבאמת חשוב הוא המסרים ולא הסיפורים כשל עצמם. הקבלה, לעומת זו, לא עורכת הפרדה בין הסיפור לתוכן, אלא מרי חסת לשני הנדרים באל מיקשם אחת.

בעלת משמעויות ומסרים סרסגרנשליים. האינטלקט בלבד אינו עשוי לחדור אל תוך עומקם של דברים. על כן, סוגעת הקבלה, יש לפתח מיזות אחרות נשגבות יותר מהאינטלקט. והרי מיזות אלה שמורות לבתי סעם כלבד.

בהבדל הסמחוי בין שתי הגישות ניתנה, אולי, הבהרה לסטמרשוה שעוגרת העקידה לאורך הדורות. המסתכלות המסורתית משלבת בנראה גם את הציבון המיסטי וראה בעצם העקידה נס גדול. לעומתה, המסתכלות הפילוסופית אינה סכינה בבלל את משר הנסיון. ביצר מעז אל רחום וחנון ביישוחו לבקש מאב הקרבת אבודית שכזה וביצר, אף האב איגו מניר עמעיד, לא שואל שאלות וסקיב בעיוור ילד זה מעשי, אולי, ברגע שלישי, ההומניסט ועם על המאגאיות שבהקרבה ראהם, שאף הוא חף מעשי. הארם ההוגג את ההיה משתיין על־ידי הבריאה עצמה עוקם, שבן בעלי־חיים הוגרגים כדי לעבוד אלוהיהם.

ישנה אף המסתכלות הוסטוריה, הקושרת את סמלי הדת עם בעיות הלאום ועורכת השוואות המתבקשות מאליהן זאת. העקידה לאור מאורעות העבר, השואה הנוראה חוזעות שפקרו עם העם, כמו גם מלחמות ישראל וחרבות, שהפילו רבדיון מפילות חלליה.

המסתכלות אישית מתממשת, באשר האמן חש אמפטיה עם האב וחייב להקריב את היקר לו מכל (ראה את העבודות הכל־כך מרגשות הנפלאות של אכל .פן, שאמן שכל את בנו יום לפני תקומת המדינה — ראה את הדגש על פני האב שעולמו קרס), ולחילופין, באשר האמן מרגיש ביתר־שאת ודוקא את מעשה הקרבה וכמו אצל נפתלי בוס, והחוד פעם אחר פעם על נושא המוכחות לאחר שבגו נפל אף הוא).

המסתכלות גופפת היא זו המאמצת את הקו המיתי ומתייחסת אליו בביקורת. קרישנן מתוזה דוגמא אומטיקלית לכך. במקרה זה המוקד האמן את המיתוס על פיו והנעקד הוא, בסיפו של דבר, יצחק, המסמל את עם ישראל, כאשר העוקד הינו הראם — המסמל ווקא את הכוח הדינ, הגורל העיוור, אבל דינציה לומות זאת, יש מעין אחוז שבין המקריב והקרבן. הראשון תובע את השני, אינו שוחה ממנו פיזית ורחמו שפגיתים ממלאים תפקיד סמיים, אולי בעל כרחם.

לבסוף, ישנה אף ביקורת קיומית קשה, המתקשרת למעמדם לפן האוניברסלי או לתחושה פנימית קשה, כמו במקרה של אסף בן מנחם המציור את „יצחק מאוזר ברחם אימו". כאן המסרים המתלווים קשים מאודו אין מקום לחקבה ואין מקום לגאולה כי תגיבה תתאבד בסרם חי.

הקובר ר'מון אשרת מנה אף למסורת מסרתו, שיחה ותאוריון כדי להעניק חמונת שקמה בנו עא, ותעוזבה. עקבון, אחר סדר בדגולוגי והבטחה לבל לקרוב השוואות לעצמו. □

תל־אביב

אסתר
בודד מול הקוברה
שישי: 7.30 בערב
מוצש"ש: 7.30 – 9.45
חול: 5.00 – 7.30 – 9.45

אורלי
ריקוד מושחת
שישי: 10.00
מוצש"ש: 7.30 – 9.30
חול: 4.30 – 7.15 – 9.30

בית עיוני אמריקה
ת ר ז
שישי: 10.00 בערב
מוצש"ש: 7.30 – 9.30
חול: 4.30 – 7.30 – 9.30
מוצש"ש: 11.45 נוספרטו
יום ה: 9.45 פינוק פלורי, תחרוטה

בי־יהודה
ללא מוצא
שישי: 9.40 – 12.00
מוצש"ש: 7.15 – 9.30
חול: 4.30 – 7.15 – 9.30

גת
בוקר טוב בילגוניה
מוצש"ש: 7.25 – 9.50
חול: 5.00 – 7.25 – 9.50

„צוותא" נתניה
שבת, 5.12.87 שעה 21.00 בבוקר קונצרט שחרית לשותרי המוסיקה רוסלקסולגיה כטכניקה דיאמנטיסי – מרכז לכלימורים אלטרנטיביים. אברהם מיחם שיטה ייחודית משלו שאינה מצמרת לשיטות המקובלות.

„צוותא" ראשון־לציון
ליל שבת, 6.12.87 שעה 22.00 לשיר בצוותא עם יורם שחר, אמן אורח – חזמרת מירי אלוני.

מוצאי שבת, 5.12.87 שעה 21.00 המוסיקאיות – חוון רוון בתכניות – „אל תפוסים אותי בטילה". ערב מוסיקה מסעיעת ושבורת מלווה במוסיקה המקוריים שונים.

„צוותא" אשדוד
ליל שבת, 6.12.87 שעה 22.00 המוסיקאי – שלמה יזדוב.

מוצאי שבת, 5.12.87 שעה 20.30 „תוצרת ביתי" – ערב מוסיקה מקורית. רן הוסרט וחבל אלמלי סנגנים ומלחינים שירים מקוריים מערי עכו.

יום שלישי, 8.12.87 שעה 20.30 „כחוש הנשי" – ערב רומנטיות ספרדיות וקלסיקה מקמנקו. נעה מרסיר – גיטרה ושירה, אמנון שמרום – קסיפי מקמנקו וגלוי.

יום חמישי, 10.12.87 שעה 20.30 „המעגים שבמנר" – דיון בחשיי והתפלות ורוח שפר – אמנסטר אירי מרשיעתנו, אריק אבגרי – פסיכולוג קליני, ליאון שלף – חסידולוגי המסמכן, בהנחלת הערב יוקרן הסרט. בן השקיר.

ליל שבת, 11.12.87 שעה 22.00 המוסיקאי – מיקי נבריאלוף.

„צוותא" בפר־סבא
ליל שבת, 4.12.87 שעה 23.00 – חומצת אריק לבאי.

מוצאי שבת, 19.12.87 שעה 21.00 השחקנית גילה אלמגור בהצגת היחיד שלה – „מקרי של אבות".

„צוותא" אר־שבע
ליל שבת, 4.12.87 שעה 21.30 בבית הסוחרות עולי אמריקה ערב סרט ביפעוף עם הסרט לתרבות ישראל.

„צוותא" חיפה
יום שני, 7.12.87 שעה 21.30 „ערמה לבוקר" – תאם קיום בתיעוד הנעו יחדי לשומר – חוך חוד הוחסות לשאלות קיומו של אדם בעיתי.

מוצאי שבת, 12.12.87 שעה 21.00 ערב „אמר עם" – ומסמך שילה.

אדיסון
ריקוד מושחת
מוצ"ש: 7.00 – 9.00

אורנה
הפורצת מסן־פרנסיסקו
מוצ"ש: 7.15 – 9.00
חול: 4.00 – 7.00 – 9.00

מיטשל
הבלתי משוחרים
מוצ"ש: 7.15 – 9.00
חול: 4.30 – 7.00 – 9.00

לימור חדש
ללא מוצא
שישי: 10.00 – 12.00 בערב
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 4.30 – 7.15 – 9.30

בפיר
ללא מוצא
מוצ"ש: 7.15 – 9.00
חול: 7.00 – 9.15

בית אורנן
יום ששי
צרות בן חעדן 14.00
ניימסט בונד 007 –
אחח חי רק פעמיים 15.45
מוצאיישבת
אלדין ומגורת הקוסמים 16.45
בגנות 18.00
משהו פראי 19.30
הנאמן הכמכי 21.30
האחים בלוז 24.00

אוריגל
חגות מעבר לפינה
שישי: 7.00 – 9.15

עדן
השוטר מבברלי הילס מס׳ 2
מוצ"ש: 7.00 – 9.00
חול: 4.30 – 7.00 – 9.00

אורנע
הפורצת מסן־פרנסיסקו
מוצ"ש: 7.15 – 9.00
חול: 4.00 – 7.00 – 9.00

סמדר
ר מ ו
מוצ"ש: 7.15 – 9.15
חול: 4.00 – 7.00 – 9.00

בית אורנן
יום ששי
צרות בן חעדן 14.00
ניימסט בונד 007 –
אחח חי רק פעמיים 15.45
מוצאיישבת
אלדין ומגורת הקוסמים 16.45
בגנות 18.00
משהו פראי 19.30
חתפוז הנמכי 21.30
האחים בלוז 24.00

תיאטרון ירושלים
מאגון
ז'אן דה פלורט
שעות: 6.45 – 9.30

רמת־גן

אוריאון
מי הנערה חזון
מוצ"ש: 7.30 – 9.50
חול: 7.30 – 9.45

ארמון
בודד מול הקוברה
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש וחול: 7.30 – 9.45

לילי
יופיו של חתוא
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש וחול: 7.15 – 9.30

רב־גן 1
מחלון חדר המטוטות
שישי: 10.00 – 12.15 בערב
מוצ"ש: 7.30 – 9.50
חול: 5.00 – 7.30 – 9.50

רב־גן 2
מטאל גיאקט
שישי: 10.00 – 12.15 בערב
מוצ"ש: 7.30 – 9.50
חול: 5.00 – 7.30 – 9.50

רב־גן 3
אח, אני והמחפצה
שישי: 10.00 – 12.15 בערב
מוצ"ש: 7.30 – 9.50
חול: 5.00 – 7.30 – 9.50

רב־גן 4
האלמנה השתוררת
שישי: 10.00 – 12.15 בערב
מוצ"ש: 7.30 – 9.50
חול: 5.00 – 7.30 – 9.50

רב־גן 5
הכיתה
התיאטרון הקאמרי
מחר מוצ"ש, 5.12
שבתרבות – ב־11.00 בבוקר
בית סוטר לנשים: 10.45, 21.30
אנשים עשים: 21.00

חיפה

תן
ז'אן דה פלורט
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 6.45 – 9.15
חול: 6.30 – 9.15

פאר
חקשר המיקצועי
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.00 – 9.15
חול: 4.30 – 7.00 – 9.15

אורלי
מגדל הדבורים
מוצ"ש: 6.45 – 9.15
חול: 6.30 – 9.15

רון
חמקצוען 2
מוצ"ש: 7.00 – 9.15
חול: 4.30 – 7.00 – 9.15

אמפי
שלום לך אהובתי
מוצ"ש: 7.00 – 9.15
חול: 4.30 – 7.00 – 9.15

אורה
ריקוד מושחת
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.00 – 9.15
חול: 4.30 – 7.00 – 9.15

עצמון 1 שבוע 6
ללא מוצא
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.00 – 9.30
חול: 4.30 – 6.45 – 9.15

עצמון 2 שבוע 3
הבלתי משוחרים
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.00 – 9.30
חול: 4.30 – 6.45 – 9.10

עצמון 3
השוטר מבברלי הילס מס׳ 2
שישי: 10.15 בערב
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 4.30 – 7.00 – 9.15

רון
המקצוען 2
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 4.30 – 7.15 – 9.30

קרן אור המתודש
נשיקה אדומה
מוצ"ש: 7.00 – 9.15
חול: 4.30 – 7.00 – 9.15
מוצ"ש: 11.45 חרולר ומוד
יום ה: 11.45 1941

ראשון־לציון

רון 1
ריקוד מושחת
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 4.30 – 7.00 – 9.30

רון 2
הבלתי משוחרים
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 4.30 – 7.00 – 9.30

חולון

אדמון
מתוו של טונון
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.00 – 9.30
חול (לא יום ב): 7.00 – 9.30

שבוי
גבר מאהוב
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 4.30 – 7.15 – 9.30

מגדל
אני חבוש ואשת המנכ"ל
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש וחול: 7.30 – 9.30

מתנ"ס קרית שרת
סינמטק
חגות קטנה ומטריפה
מוצ"ש, א', ב', ג': 7.15 – 9.30

מועדון קולנוע לנוער
ב נ ו ת
בימים א', ב', ג': 4.00

באר־שבע

תן
משפחת פולדר
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.00 – 9.30
חול: 4.30 – 7.00 – 9.30

נתניה

שרון
המשפחה
מוצ"ש וחול: 6.45 – 9.15

סטודיו
שיחות מלוכלכות
מוצ"ש: 7.15 – 9.15
חול: 5.00 – 7.00 – 9.15

הרצליה

חיבל
חצייר
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 4.30 – 7.15 – 9.30

מלון דניאל
יום ששי
צרות בן חעדן 14.00
ניימסט בונד 007 –
אחח חי רק פעמיים 15.45
ש ב ת
אלדין ומגורת הקוסמים 16.45
בגנות 18.00
משהו פראי 19.30
הנאמן הכמכי 21.30
האחים בלוז 24.00

בת־ים

עצמאות
כלא נשים 2
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 4.30 – 7.15 – 9.30

פתח־תקוה

חיכל 1
ללא מוצא
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 5.00 – 7.15 – 9.30

חיכל 2
מטאל גאקט
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 5.00 – 7.15 – 9.30

חיכל 3
ריקוד מושחת
שישי: 10.00 בערב
מוצ"ש: 7.15 – 9.30
חול: 5.00 – 7.15 – 9.30

עפולה

מומחרון
היחידה לפשעים חמורים
מוצ"ש וחול: 9.00

גבעתיים

חדר
חבלתי משוחרים
מוצ"ש: 7.30 – 9.30
חול: 4.30 – 7.30 – 9.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

שישי
בתי־מס: נני בתים – חבאים 3
חולון: אסתא – טרומפלדור 4
ירושלים: מאיר – יפו 44
נתניה: דגשא – שד' רוטשילד 56
פתח־תקוה: קופ"ח כללית – חיים עוזר
רמת־גן: אסתא – לבסקיסקי 41
תל־אביב: מדרחב – הארבר 2
טורם מרכז – יהודה רימית 16, יפו
חיפה: מזר – המנינים 93

שבת
בתי־מס: קופ"ח – ד"ר־בר חולון
חולון: קופ"ח – ציון בנר
ירושלים: קופ"ח מר דוסטר, רח' המלך 38
נתניה – קופ"ח כללית – חיים עוזר
רמת־גן: יונה – דבטשיסקי 63
תל־אביב: עזה רב – הארבר 2
טפיין חיים – בר ירושלים 99 יפו
חיפה: נורדיה – נורדיה 22

תורנות בתי־חולים

ירושלים ● עזרה ● תחבורה

עזרה ראשונה
עזרה ראשונה לשיניים שלוי
הדסה: לרוראות שיניים בשראל
בתל־אביב — בית ר"ר — כל הבין המחלות — כל הכוננ.
ב בית חולים ציונות: מחרתיים – כל המחלות – כל הכוננ.
ב בית חולים בילינסון: מחרתיים – כל המחלות – כל הכוננ.
ב בית חולים אסותא: מחרתיים – כל המחלות – כל הכוננ.
ב בית חולים אפי הרטוא

רוצח הישישות בפאריס אמר לחוקריו: הרצח היה מקור פרנסתי

הרוצח שהטיל אימה במשך זמן רב בפאריס, הודה ב־21 רציחות מתוך 38

מאת ארנון יפת,
כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס — רוצח הישישות שנעצר במקרה ברחוב בפריס ותתגלה כאחד הרוצחים הנורא־ביותר במאות זו, „לח מיהגרר", כינוה אותו „רוצח הסמטרר". אין ספק כי הוא רוצחף למרוויאון הזוועות.

זוא הרג את קרבנותיו, ישישות חסרות ישע בכל האמצעים, בחנק, שויסה, ביתחה, שריטה עד בה הוא הוה בעינויים לטות של 21 שעשות ערייתיה, מתוך 38 שנרצחו ב־3 השנים האחרונות. אך הוא מפסיק לרוצח אחר הרצחו הראשון. הוא הוה מפסיק לרוצח אחר הרצחו הראשון. הוה בעינויים לטות של 21 שעשות ערייתיה, מתוך 38 שנרצחו ב־3 השנים האחרונות. אך הוא